

**GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE**

Nr No. 4/2013

INFORMACJA INFORMATION

**O SYTUACJI
SPOŁECZNO-
-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTW**

**ON SOCIO-
-ECONOMIC
SITUATION
OF VOIVODSHIPS**

**ROK XVIII
YEAR XVIII**

**KWARTALNIK
QUARTERLY**

**WARSZAWA, KWIECIEŃ 2014
WARSAW, APRIL 2014**

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS, Departament Badań
Regionalnych i Środowiska
*CSO, Regional and Environmental
Surveys Department*

kierujący
supervisor

Joanna Poświata – Naczelnik
Wydziału Analiz i Opracowań
Regionalnych
*Head of Regional Analyses and
Studies Section*

zespół
team

Elżbieta Grobicka
Joanna Hausman-Czerwińska
Magdalena Łączyńska
Anna Patejuk
Krystyna Przepióra
Anna Sławińska
Ewelina Taratuta

Projekt okładki
Cover design

Sylwester Jabłoński

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

Przy publikowaniu danych GUS – prosimy o podanie źródła
When publishing the CSO data – please indicate the source

ISSN 0866-9333

Publikacja dostępna na
Publication available on

www.stat.gov.pl

PRZEDMOWA

Publikacja *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw* jest kolejną edycją tego opracowania wydawanego z częstotliwością kwartalną od 1996 r. Zawiera szereg informacji charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą województw. Wszystkie prezentowane kategorie zostały przedstawione w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju w okresach kwartalnych lub okresach narastających.

Opracowanie składa się z części analitycznej, wzbogaconej prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono dane statystyczne z zakresu ludności, rynku pracy, wynagrodzeń, emerytur i rent, cen, budownictwa mieszkaniowego, podmiotów gospodarki narodowej, produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, wyników finansowych przedsiębiorstw, nakładów inwestycyjnych oraz rolnictwa. Dodatkowo w bieżącej edycji, kończącej rok, zaprezentowano charakterystykę poszczególnych województw. Część analityczna dostępna jest w formie PDF, natomiast tablice z danymi dostępne są w formie Excel. Szerszy zakres danych liczbowych dostępny będzie w Banku Danych Lokalnych w module danych krótkookresowych www.stat.gov.pl/bdl.

Dyrektor Departamentu
Badań Regionalnych i Środowiska

Dominika Rogalińska

PREFACE

The publication "Information on socio-economic situation of voivodships" is the subsequent edition of this elaboration issued on a quarterly basis since 1996. The edition contains a vast range of information characterizing the socio-economic situation of voivodships. All categories have been presented in terms of dynamics and in relation to national aggregates quarterly and cumulatively.

The elaboration consists of analytical part enriched with maps and charts as well as tabular part containing statistical data on population, labour market, wages and salaries, retirement pay and pensions, prices, residential construction, entities of the national economy, sold production of industry and construction, financial results of enterprises, investment outlays as well as agriculture. Additionally, in this edition which is the last one in the current year, the characteristics of voivodships are presented. Analytical part is presented in PDF format, whereas tables with data are accessible in Excel format. Detailed databases can be extracted online from Local Data Bank in dedicated section of short-term indicators module via our website www.stat.gov.pl/bdl.

*Director of Regional
and Environmental Surveys Department*

Dominika Rogalińska

SPIS TREŚCI	CONTENTS	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Spis treści	<i>Contents</i>	4
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	5
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	8
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH	<i>SYMBOLS</i>	16
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	17
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	23
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	25
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	35
EMERYTURY I RENTY	<i>RETIREMENT PAY AND PENSIONS</i> ...	38
CENY	<i>PRICES</i>	40
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	45
PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOW- NICTWA	<i>PRODUCTION OF INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>	47
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW	<i>FINANCIAL RESULTS OF ENTER- PRISES</i>	49
NAKŁADY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	52
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	54
 WOJEWÓDZTWA		
Dolnośląskie		65
Kujawsko-pomorskie		70
Lubelskie		75
Lubuskie		80
Łódzkie		85
Małopolskie		90
Mazowieckie		95
Opolskie		100
Podkarpackie		105
Podlaskie		110
Pomorskie		115
Śląskie		120
Świętokrzyskie		125
Warmińsko-mazurskie		130
Wielkopolskie		135
Zachodniopomorskie		140
 TABLICE – W ODDZIELNYM PLIKU W FORMACIE EXCEL		
 TABLES – PLACES IN SEPARATE EXCEL FORMAT FILES		

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**.

2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowe grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

8. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem jednostek prowadzących działalność

GENERAL NOTES

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**.

2. Data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, introduced on 1 I 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885), replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/Nace Rev. 1.1.

3. The item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

4. Data according to NACE sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

8. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e. production and service activity, on their own account in order to earn a profit.

9. In the publication data in regard to:

1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** concern the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

2) **sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

3) **financial results of non-financial enterprises and investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of units conducting economic activity included, in

zaliczoną według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw**, prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Jako ceny stałe od 2011 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

12. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

accordance with the NACE Rev.2, in section “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities”), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the abovementioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations. An enterprise may be a sole legal unit. Enterprise sector includes those entities, which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. As constant prices since 2011 were adopted – 2010 constant prices (2010 average current prices).

12. Some data are given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Central Statistical Office.

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.

14. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

15. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

14. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.

15. The names of some sections of PKD 2007 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

sekcje PKD
sections of the NACE

Handel; naprawa pojazdów samochodowych

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Trade; repair of motor vehicles

Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles

Zakwaterowanie i gastronomia

Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Accommodation and catering

Accommodation and food service activities

Obsługa rynku nieruchomości

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Administrowanie i działalność wspierająca

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

15. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

15. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

UWAGI METODYCZNE**1. Dane o:**

- 1) **ludności** zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności;
- 2) urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

2. Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami).

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy to, zgodnie z art. 49 ww. ustawy, osoby spełniające co najmniej jedno z kryteriów, w tym między innymi:

- 1) bezrobotni do 25 roku życia;
- 2) długotrwale bezrobotni;
- 3) bezrobotni powyżej 50 roku życia;
- 4) bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych;
- 5) bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia;
- 6) bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia;
- 7) bezrobotni niepełnosprawni.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

METHODOLOGICAL NOTES**1. Data concerning:**

- 1) **population** are compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011 as well as current reporting data on vital statistics and population migration;
- 2) *births and deaths (including infant deaths)* – are calculated according to the definition of infant birth and death – recommended by the World Health Organization (WHO).

2. Data on average paid employment include persons employed on the basis of a labour contract on a full and part-time basis, converted to full-time work period.

3. Data on the unemployed persons registered in the powiat labour offices are presented in accordance with the Law of 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (Journal of Laws No. 99, item 1001, with later amendments).

Unemployed persons with a specific situation on the labour market are the persons who in accordance with the Article 49 of the above-mentioned Law meet at least one of the following criteria of which among others:

- 1) *unemployed persons below 25 years of age;*
- 2) *are long-term unemployed;*
- 3) *unemployed persons over 50 years of age;*
- 4) *unemployed persons without occupational qualifications;*
- 5) *unemployed persons bringing up single-handed at least one child below 18 years of age;*
- 6) *unemployed persons who after serving a prison sentence did not take up employment;*
- 7) *disabled unemployed persons.*

The long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adult in the workplace.

Unemployed persons without benefits are persons registered in employment offices, in search for work, who either lost or did not acquire rights to benefits.

The registered unemployment rate was compiled as a share of registered unemployed persons in the economically active civilian population, i.e. excluding employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Stopę napływu bezrobotnych obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby osób aktywnych zawodowo w końcu kwartału.

4. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Dane BAEL liczone są w oparciu o dokładną datę urodzenia.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- 1) wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- 2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
  - a) z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
  - b) z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

*The **inflow rate of unemployment** is calculated as a ratio of newly registered unemployed persons to the number of economically active persons at the end of a quarter.*

*4. Data on the **economic activity of the population**, aged 15 and more, are compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of households in dwellings selected on a random basis. The LFS data have been calculated on the basis of the exact date of birth.*

*Among the **employed persons** are included all persons aged 15 or more who within the surveyed week:*

- 1) *performed for at least one hour any work generating pay or income, i.e. were employed as paid employees, worked on own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture, assisted (without pay) in work on family agricultural farm or conducting family economic activity outside agriculture;*
- 2) *had work but did not perform it:*
  - a) *due to illness, maternity leave or vacation,*
  - b) *due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 – exceeded 3 months and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto wages and salaries.*

*The **unemployed** are persons aged 15–74, who within the period of the surveyed week did not work, actively sought work and were available for work within two weeks after the surveyed week.*

The unemployed also include persons who had found and were waiting to begin work within the period no longer than 3-months as well as persons who were available for that work.

*The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

*The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto przypadające na 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw obliczono przyjmując:

- 1) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- 3) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych (wprowadzonego od 1 I 1992 r.) oraz obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

6. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także z budżetów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje o świadczeniach **emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

7. Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa i wydobywania, prze-

*The **unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or a given group) in the number of economically active population aged 15 and more (total or a given group).*

5. Average monthly gross wages and salaries per paid employee in the enterprise sector is calculated assuming the following:

- 1) *personal wages and salaries (excluding wages and salaries of outworkers and apprentices as well as persons employed abroad);*
- 2) *payments from a share in profit or in the balance surplus of co-operatives;*
- 3) *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with labour contract.*

Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee includes the deduction from pay for personal income taxes (introduced on 1 I 1992) and contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employees, introduced on 1 I 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, of 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887 with later amendments).

6. Information regarding retirement pay and pension benefits (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the budgets of the Ministry of National Defence, Ministry of Interior as well as Ministry of Justice.

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocations as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the source of the Social Insurance Fund and the state budget, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

Retirement pay and pension benefits systems do not provide for the payment of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

7. Data on the value of sold production of industry (i.e. of mining and quarrying, manufactur-

twórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na niewystępujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

8. Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

9. Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw dostosowano do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity ustawy – Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223).

Przychody z całokształtu działalności obejmują:

ing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) are presented excluding VAT and the excise tax, but including the value of objective subsidies for products and services, in so-called basic prices.

The value of sold production of construction presented in basic prices, is equal to the value expressed in producer's prices due to the lack of excise tax and entity subsidies.

Data regarding sold production of industry concerns industrial and non-industrial activities of economic entities included to the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities" and covers:

- 1) the value of finished goods sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial;*
- 3) flats agent's fees in the case of concluding an agreement on commission terms or full agent's fees in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.*

8. Information regarding completed dwellings concerns dwellings in newly built and expanded buildings (partly comprising the expansion) as well as dwellings obtained as a result of investment adaptations, together with dwellings obtained from conversion of non-residential spaces. The division of dwellings into buildings of housing cooperatives, private buildings (i.e. realized by natural persons, foundations, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.

9. Data on financial results of enterprises are adapted to the amendment Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223).

Revenues from total activity includes:

- 1) net revenues from sale of products within coun-*

- 1) przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami;
- 2) przychody ze sprzedaży towarów i materiałów (tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów przez siebie wytworzonych, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji);
- 3) pozostałe przychody operacyjne;
- 4) przychody finansowe.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) pozostałe koszty operacyjne;
- 3) koszty finansowe.

Wyniki finansowe:

- 1) wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;
- 2) obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz płatności z nim zrównanych, na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia, tj. o podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych.

Wskaźniki:

- 1) wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- 2) wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- 4) wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

10. Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsump-

try and for export which have been manufactured by the entity (goods, semi-finished goods and services) as well as packaging, equipment and third party services if the customers are invoiced for the foregoing together with the purchased products;

- 2) *revenues from sale of goods and materials (i.e. current assets purchased for resale in a non-processed condition and products manufactured by entity if they are sold by shops within the company's network along with goods manufactured by other manufacturers);*
- 3) *other operating revenues;*
- 4) *financial revenues.*

Cost of obtaining revenues from total activity includes:

- 1) *cost of products sold, goods and materials related to the basic operating activity, which includes: the value of goods and materials sold as well as total costs decreased by the cost of generating benefits for the needs of the entity and corrected by change in product stocks;*
- 2) *other operating costs;*
- 3) *financial costs.*

Financial results:

- 1) *gross financial result (profit or loss) is a result on economic activity corrected by result on extraordinary events;*
- 2) *encumbrances of gross financial result include: income tax on legal and natural persons and other payments pursuant to separate regulations;*
- 3) *net financial result (profit or loss) is obtained after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrance, i.e. income tax on legal and natural persons.*

Indices:

- 1) *sales profitability rate constitutes the relation of the result from the sale of products, goods and materials to net revenues from the sale of products, goods and materials;*
- 2) *the cost level indicator constitutes the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;*
- 3) *the profitability rate of gross turnover constitutes the relation of gross financial result to revenues from total activity;*
- 4) *the profitability rate of net turnover constitutes the relation of net financial result to revenues from total activity.*

10. The basis for compiling the price indices of consumer goods and services is price observation of representatives of goods and services.

Price indices of consumer goods and services

cyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

11. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów żywnościowych są notowania cen prowadzone przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu.

12. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

13. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych** i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach są miesięczne notowania cen dokonywane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

14. Prezentowany podział **nakładów inwestycyjnych**, obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);
- środki transportu;
- inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu,

have been calculated applying the weights system based on the structure of households expenditure (excluding own consumption) on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the household' budget survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

11. *The sources of information on retail prices of presented foodstuffs are quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of food are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month.*

12. *Data on procurement prices concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.*

13. *The information on prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces. Average monthly prices were calculated as arithmetic mean of quotations from the entire country and from voivodships.*

14. *The presented division of investment outlays, including outlays on new fixed assets and (or) the improvement (enlargement, rebuilding, reconstruction, modernization) of existing capital asset items, was compiled according to the principles of the "ESA 1995" recommendations. Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.*

Outlays on fixed assets include outlays on:

- *buildings and structures (include buildings and places as well as well civil engineering constructions), of which, among others, construction and assembly work, design and cost estimate documentation;*
- *machinery, technical equipment and tools (including instruments, movable and fittings);*
- *transport equipment;*
- *others, i.e. detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets and since 1995, livestock (basic herd) and long-term plantings and moreover costs of treatment of constructed liabilities in order to finance purchasing, constructing and develop-*

budowy lub ulepszenia środka trwałego (określonych do 31 XII 2001 r. jako odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych) za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

15. Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych,
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Zgodnie z definicjami w ust. 2, prezentowane dane za 2012 r. o powierzchni użytków rolnych nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

16. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211) z późniejszymi zmianami – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej.

ing of fixed assets (determined up to 31 XII 2001 as interests on credits and investment loans) for the period of investment realization (including exclusively in data expressed at current prices).

Other outlays include outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

15. An agricultural holding is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

Private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) *holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land,*
- 2) *holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.*

According to the definitions in item 2, the presented data for 2012 on the area of agricultural land does not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

16. The agricultural land area including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land. **Agricultural land in a good agricultural condition** – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211) with later amendments – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

17. Dane o pogłowie zwierząt gospodarskich prezentowane są według grup produkcyjno-użytkowych. Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

18. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

19. **Globalna produkcja rolnicza** obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

20. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu) z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

17. Data on the farm animal stocks are presented according to production-utility groups. Surveys on the **number of pigs** and on the production of pigs for slaughter are conducted 3 times a year – in April as of end of March, in August as of end of July and in December as of end of November, while surveys on the population of **cattle and other types of farm animals and on the animal production** are conducted twice a year as of June and as of December.

18. **Procurement of agricultural products** includes the quantity of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

19. **Gross agricultural output** includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (harvests for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

Agricultural output (gross, final and market) the presented data are not include supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

20. The average national current prices for the year preceding surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices for two consecutive years, i.e. the year preceding the surveyed year and the surveyed

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH*SYMBOLS*

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak $\triangle$ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
categories of applied classification are presented in abbreviated form.
- „W tym”
"Of which" – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
indicates that not all elements of the sum are given.

PODSTAWOWE TENDENCJE

W IV kwartale 2013 r. odnotowano w Polsce umocnienie się tempa wzrostu gospodarczego. Według wstępnego szacunku, produkt krajowy brutto (PKB) był wyższy realnie o 2,7% w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. (wobec wzrostu o 1,9% w III kwartale i o 0,7% przed rokiem). Nadal głównym czynnikiem kreującym wzrost PKB był eksport netto (wpływ na tempo wzrostu gospodarczego +1,5 p.proc.). Umocnił się również pozytywny wpływ popytu krajowego (+1,2 p.proc.), w wyniku dodatniego wpływu spożycia ogółem (+1,5 p.proc.) i mniejszego niż w poprzednim kwartale negatywnego wpływu akumulacji (-0,3 p.proc.). Dodatni wpływ spożycia ogółem spowodowany był wzrostem spożycia indywidualnego oraz publicznego (po 2,1%). Na negatywny wpływ akumulacji na tempo wzrostu gospodarczego złożył się ujemny wpływ przyrostu rzeczowych środków obrotowych (-0,7 p.proc.), przy pozytywnym wpływie popytu inwestycyjnego (+0,4 p.proc.).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej była w IV kwartale 2013 r. wyższa w skali roku o 2,7%. Utrzymał się wzrost wartości dodanej brutto w przemyśle (o 4,1%) oraz w sektorze usług. W budownictwie w ujęciu rocznym wystąpił spadek (o 1,5%), jego skala była jednak mniejsza niż w poprzednich okresach.

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w 2013 r. była wyższa niż przed rokiem o 2,2% (w 2012 r. odnotowano wzrost o 0,9%). Wzrost wystąpił w 11 województwach, od 12,5% w zachodniopomorskim do 1,1% w dolnośląskim. W pozostałych województwach odnotowano spadek, największy w lubuskim (o 2,6%), najmniejszy w warmińsko-mazurskim (o 1,1%). Produkcja budowlano-montażowa (w cenach stałych) w 2013 r. była o 12,0% niższa niż przed rokiem (w poprzednim roku spadek o 1,1%).

W 2013 r. badane przedsiębiorstwa niefinansowe uzyskały lepsze niż przed rokiem wyniki finansowe. Większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych poprawiła się. Najkorzystniejszą zmianę odnotowano w przedsiębiorstwach województw podkarpackiego i kujawsko-pomorskiego; najgłębsze pogorszenie wszystkich wskaźników odnotowano w przedsiębiorstwach województw dolnośląskiego i świętokrzyskiego. W ogólnej liczbie badanych podmiotów zwiększył się udział przedsiębiorstw rentownych, wzrósł także ich udział w przychodach z całokształtu działalności.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. było o 2,9% wyższe niż w poprzednim roku (przed rokiem wzrost o 3,4%). Zwiększenie przeciętnych wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach, największe – w podkarpackim (o 4,4%), kujawsko-pomorskim i opolskim (po 3,8%); najmniejsze – w świętokrzyskim (o 1,1%) i śląskim (o 1,9%). Rozpiętość w relacji do średniej krajowej

między województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym wynagrodzeniu brutto w sektorze przedsiębiorstw utrzymała się na poziomie sprzed roku i wyniosła 41,6 p.proc.

W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 1,0% niższe niż w 2012 r. (przed rokiem wzrost o 0,1%). Spadek odnotowano w 13 województwach – najgłębszy w opolskim (o 5,6%). W województwie dolnośląskim przeciętne zatrudnienie utrzymało się na poziomie z poprzedniego roku. W województwie wielkopolskim i zachodniopomorskim wystąpił wzrost odpowiednio o 1,7% i 0,4%.

W końcu grudnia 2013 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 2157,9 tys. osób bezrobotnych, tj. o 1,0% więcej niż w końcu grudnia 2012 r. Przyrost liczby bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano w 10 województwach; największy w mazowieckim (o 4,1%). W pozostałych województwach wystąpił spadek, od 2,4% w dolnośląskim do 0,3% w opolskim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu grudnia 2013 r. wyniosła 13,4% i pozostała na poziomie poprzedniego roku. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwach: wielkopolskim (9,6%), mazowieckim (11,0%), śląskim (11,2%) i małopolskim (11,6%); najwyższą – w warmińsko-mazurskim (21,7%), kujawsko-pomorskim (18,1%) i zachodniopomorskim (18,0%). W porównaniu z grudniem 2012 r. stopa bezrobocia zmniejszyła się w 6 województwach, a największy spadek odnotowano w dolnośląskim (o 0,3 p.proc.). Wzrost wystąpił w 8 województwach, największy w świętokrzyskim (o 0,5 p.proc.). W województwach kujawsko-pomorskim i podkarpackim stopa bezrobocia, utrzymała się na poziomie 2012 r.

Wstępne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za IV kwartał 2013 r. wykazują niewielką poprawę na rynku pracy. W skali roku zwiększyła się liczba pracujących (o 0,5%) oraz wzrósł wskaźnik zatrudnienia (o 0,2 p.proc. do 50,6%). Zmniejszyła się liczba bezrobotnych, obniżyła się stopa bezrobocia (o 0,3 p.proc. do poziomu 9,8%). Poprawiła się relacja liczby osób niepracujących do pracujących.

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r. był znacznie wolniejszy niż przed rokiem (0,9% wobec 3,7%). Obserwowano osłabienie tempa wzrostu cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem; spadły ceny w zakresie transportu. W IV kwartale 2013 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego wyniósł 0,7%. W stopniu wyższym niż przeciętnie wzrosły ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwach: lubuskim (1,3%), wielkopolskim (1,0%), kujawsko-pomorskim (0,9%) i pomorskim (0,8%); najwolniej natomiast rosły ceny w województwie podkarpackim (o 0,4%).

Według wstępnych szacunków globalna produkcja rolnicza w 2013 r., po spadku w 2012 r., wzrosła o 1,5%, w tym produkcja zwierzęca zwiększyła się o 2,2%, a produkcja

roślinna – o 1,0%. Na rynku rolnym w grudniu 2013 r., przeciętne ceny pszenicy i żyta w skali roku były niższe zarówno w skupie, jak i na targowiskach. Obniżyły się również ceny skupu żywca wieprzowego i wołowego oraz targowiskowe ceny prosiąt na chów. Znacznie wzrosły, na obu rynkach, ceny ziemniaków oraz ceny skupu mleka. Przeprowadzone w końcu 2013 r. badania wskazują na ograniczenie spadku liczebności stada trzody chlewnej oraz zwiększenie pogłowia bydła. Pogłowie trzody chlewnej w końcu listopada 2013 r. liczyło prawie 11,0 mln sztuk i było niższe o 1,2% od stanu notowanego w analogicznym okresie 2012 r. Spadek pogłowia trzody chlewnej ogółem wystąpił w 13 województwach, w granicach od 12,6% w małopolskim do 0,3% w pomorskim. Zwiększenie pogłowia trzody chlewnej odnotowano w wielkopolskim (o 6,0%), mazowieckim (o 3,4%) i lubelskim (o 0,2%). Pogłowie bydła w końcu grudnia 2013 r. było o 1,4% większe niż przed rokiem, a wzrost liczebności obserwowano we wszystkich grupach wiekowo-użytkowych, z wyjątkiem krów. Zwiększenie pogłowia odnotowano w 10 województwach, w granicach od 7,4% w lubuskim do 0,2% w lubelskim. W województwie wielkopolskim pogłowie bydła pozostało na poziomie sprzed roku. Natomiast w pozostałych województwach odnotowano spadek stada bydła, najgłębszy w małopolskim (o 6,3%).

BASIC TRENDS

In the fourth quarter of 2013, the strengthening of economy growth in Poland was recorded. By preliminary estimate, real gross domestic product (GDP) was higher by 2.7% compared with the corresponding quarter of 2012 (after growth by 1.9% in the third quarter and by 0.7% last year). The main factor of GDP growth was still net exports (which influence economic growth by +1.5 percentage point). In addition, a positive impact of domestic uses strengthened (+1.2 percentage point), reflecting a positive impact of final consumption expenditure (+1.5 percentage point) and lower than in the previous quarter negative impact of gross capital formation (-0.3 percentage point). A positive influence of final consumption expenditure reflected a positive impact of growth of individual and also public consumption expenditures (both by 2.1%). Negative impact of gross capital formation on the pace of economic growth was caused by the negative contribution of changes in inventories (- 0.7 percentage point) although there was a positive effect of gross fixed capital formation (+0.4 percentage point).

Gross value added in national economy in the fourth quarter of 2013 was higher by 2.7% year-on-year. It was noted continuous growth of gross value added in industry (by 4.1%) and in service sector. In construction gross value added recorded decrease over the year (by 1.5%), though on a slower pace than in the previous quarters.

In 2013 sold production of industry (in constant prices) was by 2.2% higher than a year before (in 2012 increased by 0.9%). Increases were noted in 11 voivodships, ranged from 12.5% in zachodniopomorskie to 1.1% in dolnośląskie. Decreases were noted in the rest of voivodships, the largest in lubuskie (by 2.6%) whereas the smallest – in warmińsko-mazurskie (by 1.1%). Sold construction and assembly production (in constant prices) in 2013 was by 12.0% lower than a year before (then decreased by 1.1%).

In 2013 the financial results gained by surveyed non-financial enterprises were better than those recorded in the previous year. Most of the basic financial and economic indicators improved. The greatest improvement was noted in enterprises of podkarpackie and kujawsko-pomorskie; the deepest deterioration of all indicators was noted in enterprises of dolnośląskie and świętokrzyskie voivodships. In total number of surveyed enterprises, share of enterprises showing net profit increased, as well as their share in revenues.

Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2013 was by 2.9% higher compared with the previous year (a year before increased by 3.4%). Increases of average wages and salaries were recorded in all voivodships, the highest – in podkarpackie (by 4.4%), kujawsko-pomorskie and opolskie (each by 3.8%); the lowest – in świętokrzyskie (by 1.1%) and śląskie (by 1.9%). The range of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

in relation to national average between the highest and the lowest result in voivodships maintained on the same level like a year before and achieved 41.6 percentage points.

In 2013 average paid employment in the enterprise sector decreased by 1.0% compared with 2012 (growth by 0.1% a year before). Decreases were recorded in 13 voivodships – the deepest in opolskie (by 5.6%). In dolnośląskie voivodship average paid employment remained on the same level like in the previous year, whereas in wielkopolskie and zachodniopomorskie voivodships increased by 1.7% and 0.4% respectively.

At the end of December 2013 in labour offices, 2157.9 thous. unemployed persons were registered, i.e. by 1.0% more than at the end of December 2012. Increases of the number of unemployed persons were noted in 10 voivodships; the highest in mazowieckie (by 4.1%). In the rest of voivodships decreases were noted, from 2.4% in dolnośląskie to 0.3% in opolskie.

Registered unemployment rate at the end of December 2013 reached 13.4% and remained unchanged compared with the previous year. The lowest unemployment rate was noted in the following voivodships: wielkopolskie (9.6%), mazowieckie (11.0%), śląskie (11.2%) and małopolskie (11.6%); the highest unemployment rate was noted in warmińsko-mazurskie (21.7%), kujawsko-pomorskie (18.1%) and zachodniopomorskie (18.0%). Compared with December 2012 registered unemployment rate was lower in 6 voivodships, the largest drop was noted in dolnośląskie (by 0.3 percentage point). Increases were noted in 8 voivodships, the highest in świętokrzyskie (by 0.5 percentage point). In kujawsko-pomorskie and podkarpackie voivodships unemployment rate remained at the same level as in 2012.

The preliminary estimates of the Labour Force Survey (LFS) for the fourth quarter of 2013 have shown a slight recovery in labour market. The number of employed persons increased over the year (by 0.5%) and employment rate grew (by 0.2 percentage point to 50.6%). The number of unemployed persons fell and unemployment rate decreased (by 0.3 percentage point to 9.8%). The relation between number of persons not working to number of employed persons improved.

Increases of prices of consumer goods and services in 2013 were significantly slower than a year before (0.9% against 3.7%). The pace of price growth of food and non-alcoholic beverages as well as dwellings weakened, whereas prices of transportation dropped. In the fourth quarter of 2013 the growth of prices of goods and services compared with the corresponding period of the previous year reached 0.7%. Rises of prices of goods and services higher than average were recorded in the following voivodships: lubuskie (1.3%), wielkopolskie (1.0%), kujawsko-pomorskie (0.9%) and pomorskie (0.8%); the slowest rise of prices was noted in podkarpackie (by 0.4%).

According to the preliminary estimates, gross agricultural output in 2013, after falling in 2012, increased by 1.5%, including rose of animal output – by 2.2%, and also of crop output – by 1.0%. On the agricultural market in December 2013, the average procurement and marketplace

---

prices of wheat and rye were lower than a year before. Procurement prices of pigs and cattle for slaughter and marketplace prices of piglets were also lower. Prices of potatoes and cow's milk were significantly higher in both markets. The results of survey according to the state at the end of 2013 have shown limitation of declining trend of pigs' heads, whereas increase in cattle heads. At the end of November 2013, the number of pigs' heads amounted almost 11.0 million and was lower by 1.2% from the state recorded in the corresponding period of 2012. The pigs livestock decreased in 13 voivodships, ranged from 12.6% in małopolskie to 0.3% in pomorskie voivodship. Increases were noted in wielkopolskie (by 6.0%), mazowieckie (by 3.4%) and lubelskie (by 0.2%). The cattle livestock at the end of December 2013 was by 1.4% higher than a year before, rises were noted in all groups excluding cows. The increases in number of cattle heads were noted in 10 voivodships, from 7.4% in lubuskie to 0.2% in lubelskie. In wielkopolskie cattle livestock remained on the same level as a year before, whereas in the rest of voivodships – decreased, the most in małopolskie (by 6.3%).

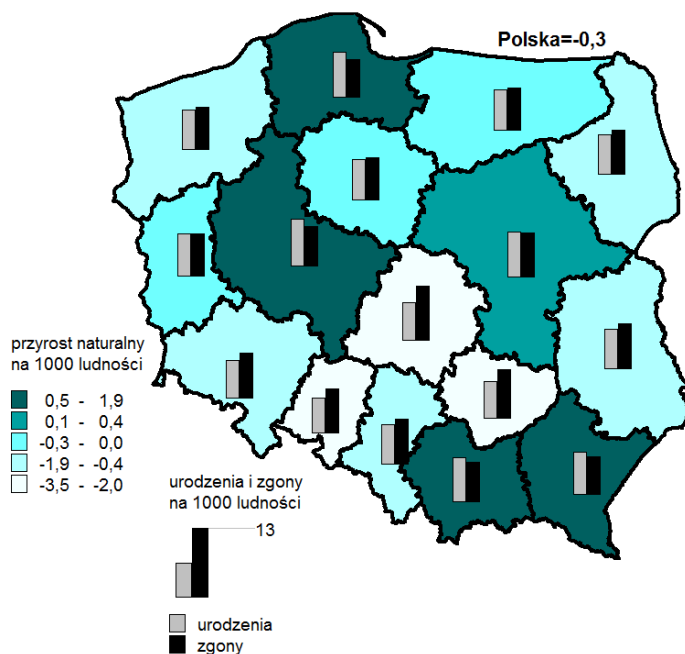
LUDNOŚĆ

Ludność Polski w końcu września 2013 r. liczyła 38507,3 tys. osób, tj. o ponad 37,2 tys. mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

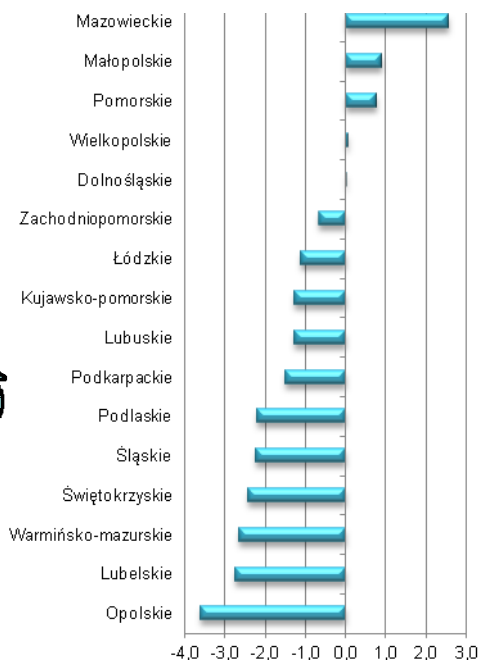
Okres styczeń-wrzesień 2013 r. był pierwszym, w którym liczba ludności zmalała po notowanych wzrostach w analogicznych okresach w latach 2008-2012. Spadek liczby ludności spowodowany był zwiększoną emigracją (ogólne saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności wyniosło minus 0,6 wobec minus 0,1 w roku poprzednim) oraz wyższą niż w analogicznym okresie umieralnością (o 2,9%) przy spadku liczby urodzeń (o 4,0%).

W okresie styczeń-wrzesień 2013 r. zarejestrowano 281,9 tys. **urodzeń żywych**, tj. o 11,9 tys. mniej niż przed rokiem. Współczynnik urodzeń wyniósł 9,8‰ (wobec 10,2‰ w analogicznym okresie 2012 r.). Liczba urodzeń na 1000 ludności ukształtowała się na najwyższym poziomie w województwach: wielkopolskim (10,8), pomorskim (10,7), mazowieckim (10,6) i małopolskim (10,4); w lubuskim i podkarpackim była na poziomie równym średniej w kraju. Najniższy współczynnik zanotowano w województwie opolskim (8,2‰).

**RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2013 R.**

**SALDO MIGRACJI
WEWNĘTRZNYCH I ZAGRANICZNYCH
NA POBYT STAŁY
W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2013 R.**

W analizowanym okresie 2013 r. **zmarło** 291,7 tys. osób, tj. o 8,1 tys. więcej niż rok wcześniej. Współczynnik zgonów zwiększył się z 9,8‰ do 10,1‰; w 8 województwach był wyższy niż przeciętnie w kraju. Najwyższe wartości odnotowano w województwie łódzkim (12,5‰), natomiast najniższe – w podkarpackim (8,8‰), przy czym w obu przypadkach wskaźniki pogorszyły się w skali roku.

Liczba **zgonów niemowląt** wyniosła 1,3 tys. dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych ukształtował się na poziomie 4,5 (spadek w skali roku o 0,1 pkt). W 5 województwach zanotowano niższą wartość wskaźnika niż przeciętnie w kraju; najniższą w małopolskim, mazowieckim i pomorskim (po 3,9‰). Najwyższy współczynnik zgonów niemowląt wystąpił w województwie warmińsko-mazurskim (6,2‰ wobec 4,2‰ w roku poprzednim).

Przyrost naturalny był ujemny i wyniósł minus 9,8 tys. osób, podczas gdy w analogicznym okresie 2012 r. był dodatni i wyniósł 10,1 tys. osób. Współczynnik przyrostu naturalnego obniżył się o 0,7 pkt do poziomu minus 0,3‰. Ujemny wskaźnik odnotowano w 11 województwach, a najniższą wartość osiągnęło łódzkie (minus 3,5‰). Najwyższą wartość wskaźnika notowano w województwie pomorskim (1,9‰).

Ogólne **saldo migracji** na pobyt stały na 1000 ludności nadal było ujemne i pogłębiło się z minus 0,1 do minus 0,6. Ujemną wartość wskaźnika odnotowano w 11 województwach w granicach od minus 3,6‰ w opolskim do minus 0,7‰ w zachodniopomorskim. Natomiast w województwach: mazowieckim (2,6‰), małopolskim (0,9‰), pomorskim (0,8‰), wielkopolskim (0,1‰) i dolnośląskim (0,0‰) ogólne saldo migracji na pobyt stały było dodatnie.

W okresie styczeń–wrzesień 2013 r. zawarto 147,3 tys. **związków małżeńskich**, tj. o 17,0 tys. mniej niż rok wcześniej. Współczynnik małżeństw zmniejszył się z 5,7‰ do 5,1‰. Najwięcej zawieranych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w województwie podkarpackim (5,6), a najmniej w łódzkim (4,7).

Wzrosła liczba **rozwodów** (50,5 tys. wobec 45,9 tys. w roku poprzednim). Współczynnik rozwodów wyrażający liczbę rozwodów w przeliczeniu na 1000 ludności zwiększył się z 1,6 do 1,7 w końcu września 2013 r., przy czym najwyższą jego wartość odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (2,1). Najniższym w kraju wskaźnikiem rozwodów charakteryzowały się województwa: podkarpackie i świętokrzyskie (po 1,1‰).

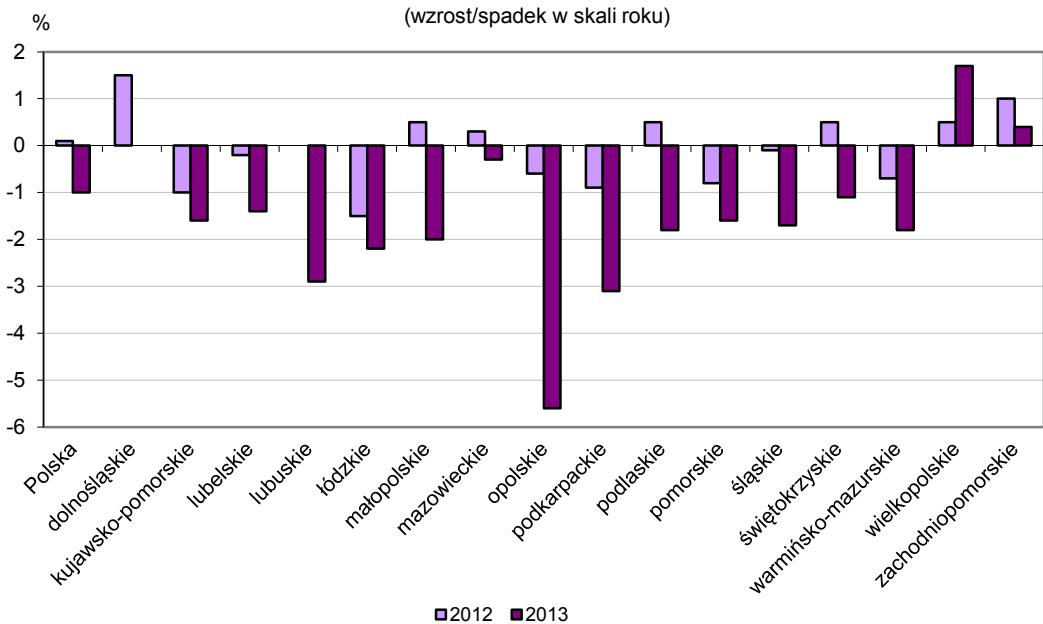
RYNEK PRACY

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. było niższe niż przed rokiem, a spadek w kolejnych kwartałach utrzymywał się na stałym poziomie. W końcu grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych była wyższa niż przed rokiem, przy czym począwszy od II kwartału obserwowano spowolnienie tempa wzrostu liczby bezrobotnych. Stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie sprzed roku. Z kwartału na kwartał obserwowano wzrost udziału osób długotrwale bezrobotnych i bezrobotnych powyżej 50 roku życia. Zmniejszył się odsetek osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia, ale w dalszym ciągu liczebność tej grupy bezrobotnych utrzymywała się na wysokim poziomie.

Wstępne wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** za IV kwartał 2013 r. wskazują na poprawę sytuacji na rynku pracy – odnotowano spadek zarówno liczby bezrobotnych, jak i stopy bezrobocia w ujęciu rocznym. Zwiększyła się liczba pracujących, poprawie uległa relacja niepracujących do pracujących, odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia i współczynnika aktywności zawodowej.

W 2013 r. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 5494,5 tys. osób i było o 1,0% niższe niż w 2012 r. (wobec wzrostu o 0,1% przed rokiem). Zmniejszenie zatrudnienia odnotowano w większości sekcji (najgłębszy spadek w budownictwie – o 8,7%), natomiast wzrost zatrudnienia w administrowaniu i działalności wspierającej (o 4,4%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 1,6%). W 13 województwach wystąpił spadek przeciętnego zatrudnienia – najgłębszy w opolskim (o 5,6%). Wzrost odnotowano w województwie wielkopolskim (o 1,7%) i zachodniopomorskim (o 0,4%), a w dolnośląskim przeciętne zatrudnienia pozostało na poziomie sprzed roku.

**ZMIANY PRZECIĘTNEGO ZATRUDNIENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW
W LATACH 2012-2013**
(wzrost/spadek w skali roku)

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2013 r. wyniosło 2446,1 tys. osób i w skali roku zmniejszyło się o 1,0%. Spadek wystąpił w 14 województwach, w tym najgłębszy w opolskim (o 5,2%). W województwie mazowieckim i zachodniopomorskim odnotowano wzrost – odpowiednio o 3,3% i 2,3%.

Przeciętne zatrudnienie w budownictwie było o 8,7% niższe niż przed rokiem i ukształtowało się na poziomie 444,2 tys. osób. Zmniejszenie zatrudnienia odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 15,0% w opolskim do 4,2% w podkarpackim.

Przeciętne zatrudnienie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych wyniosło 1114,7 tys. osób i w skali roku zmalało o 0,6%. Spadek zatrudnienia odnotowano w 12 województwach, w granicach od 8,2% w pomorskim do 0,3% w lubuskim. W pozostałych województwach wystąpił wzrost zatrudnienia, największy w wielkopolskim (o 8,4%).

Przeciętne zatrudnienie w zakwaterowaniu i gastronomii było o 1,8% niższe niż przed rokiem i wyniosło 109,7 tys. osób. Spadek zatrudnienia odnotowano w 10 województwach, w granicach od 20,4% w lubuskim do 1,2% w śląskim. W pozostałych województwach odnotowano wzrost, przy czym największy w województwie pomorskim (o 6,7%).

Przeciętne zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości w 2013 r. wyniosło 93,8 tys. osób i w skali roku zmalało o 3,1%. Spadek zatrudnienia odnotowano w 12 województwach, najgłębszy w pomorskim (o 14,8%). Wzrost nastąpił w województwach podkarpackim, wielkopolskim i dolnośląskim, odpowiednio o: 6,2%, 2,0% i 0,3%. W województwie świętokrzyskim przeciętne zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości pozostało na poziomie poprzedniego roku.

Przeciętne zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej ukształtowało się na poziomie 171,3 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 1,6%. Wzrost zatrudnienia odnotowano w 7 województwach, w granicach od 17,3% w łódzkim do 3,3% w mazowieckim. W pozostałych województwach wystąpił spadek zatrudnienia, w tym najgłębszy w podkarpackim (o 26,0%).

Przeciętne zatrudnienie w administrowaniu i działalności wspierającej było o 4,4% wyższe niż przed rokiem i wyniosło 321,8 tys. osób. Wzrost zaobserwowano w 11 województwach, największy w warmińsko-mazurskim. W pozostałych województwach wystąpił spadek, w granicach od 13,3% w opolskim do 2,4% w podkarpackim.

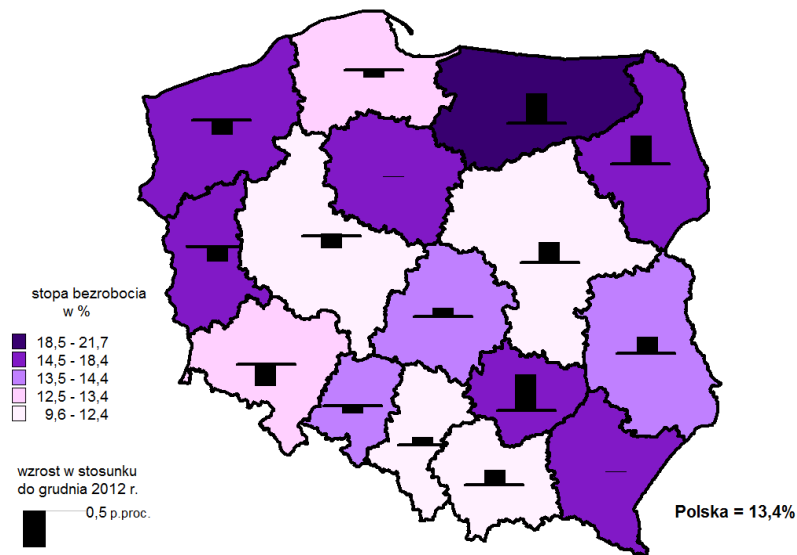
W końcu grudnia 2013 r. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 2157,9 tys. **osób bezrobotnych**, tj. o 21,1 tys. (o 1,0%) więcej niż w analogicznym miesiącu ubiegłego roku. Wzrost liczby bezrobotnych zarejestrowanych w skali roku odnotowano w 10 województwach, największy w mazowieckim (o 4,1%), a najmniejszy w podkarpackim (o 0,3%). Spadek nastąpił w pozostałych województwach, od 2,4% w dolnośląskim do 0,3% w opolskim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu grudnia 2013 r. wyniosła przeciętnie w kraju 13,4% i pozostała na poziomie sprzed roku. Spadek stopy bezrobocia w skali roku odnotowano w 6 województwach, najgłębszy w dolnośląskim (o 0,3 p.proc.).

Wzrost wystąpił w 8 województwach, największy w świętokrzyskim (o 0,5 p.proc.). W województwie kujawsko-pomorskim i podkarpackim wskaźnik stopy bezrobocia pozostał na poziomie sprzed roku.

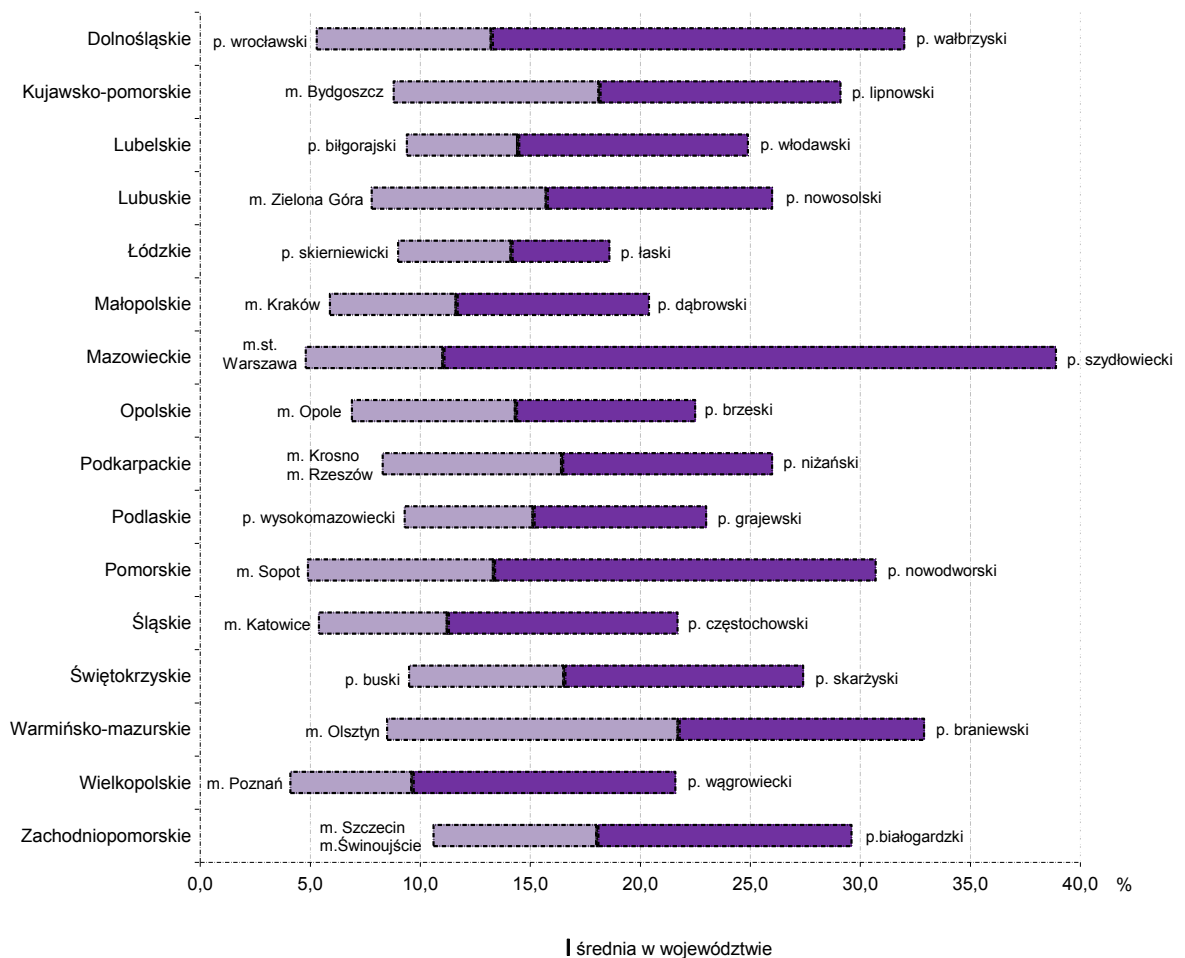
Pogłębia się terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. W końcu grudnia 2013 r. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością stopy bezrobocia w województwach wynosiła 12,1 p.proc. (wielkopolskie – 9,6%, warmińsko-mazurskie – 21,7%) i w skali roku rozpiętość ta zwiększyła się o 0,6 p.proc. Podobnie jak przed rokiem, do województw o wysokiej stopie bezrobocia, poza warmińsko-mazurskim, należały kujawsko-pomorskie (18,1%) i zachodniopomorskie (18,0%). Najniższą stopę bezrobocia, poza wielkopolskim, odnotowano w województwie mazowieckim (11,0%), śląskim (11,2%) i małopolskim (11,6%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2013 R.
Stan w końcu grudnia

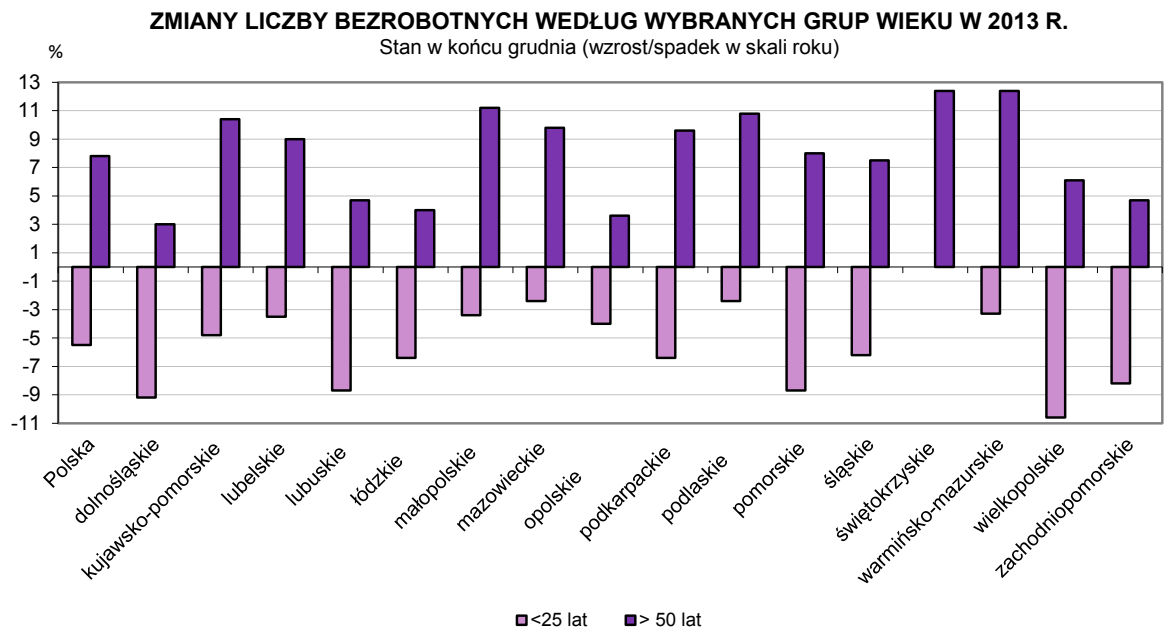
Analizując stopę bezrobocia na poziomie powiatów obserwuje się zwiększenie rozpiętości pomiędzy skrajnymi wartościami wskaźnika w większości województw, przy czym największe zróżnicowanie wewnątrzwojewódzkie notuje się w mazowieckim. W końcu grudnia 2013 r. różnica pomiędzy największą a najmniejszą wartością stopy bezrobocia wynosiła 34,1 p.proc. (38,9% w powiecie szydłowieckim i 4,8% w powiecie m.st. Warszawa), wobec 33,7 p.proc w końcu grudnia 2012 r. Najmniejszą rozpiętość odnotowano w województwie łódzkim (9,6 p.proc.), którą wyznaczała stopa bezrobocia w powiatach łaskim oraz skierniewickim – odpowiednio 18,6% i 9,0%.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.
Stan w końcu grudnia

W końcu grudnia 2013 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych 1979,6 tys. osób stanowili **bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy**. W ujęciu rocznym ich liczba zwiększyła się o 2,1%. Wzrost odnotowano w 12 województwach; największy w województwie mazowieckim (o 5,3%), najmniejszy – w opolskim (o 0,5%). W pozostałych województwach nastąpił spadek, najgłębszy w dolnośląskim (o 1,6%).

Wśród bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy najbardziej wzrosła liczba osób **długotrwale bezrobotnych** (o 7,9% w skali roku). Zwiększenie tej kategorii bezrobotnych odnotowano we wszystkich województwach; od 11,2% w śląskim do 2,5% w zachodniopomorskim. Wzrósł również udział tej grupy bezrobotnych, zarówno w skali kraju (o 3,2 p.proc) jak i we wszystkich województwach w granicach od 4,4 p.proc. w województwie łódzkim i wielkopolskim do 1,6 p.proc. w świętokrzyskim. Największy udział długotrwale bezrobotnych odnotowano w województwie lubelskim (64,3% ogółu bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy), a najmniejszy w wielkopolskim 51,8%.

Wzrost udziału bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy odnotowano również w kategorii **osób powyżej 50 roku życia** – o 1,4 p.proc. do 26,5%. Na poziomie województw największy wzrost udziału wystąpił w warmińsko-mazurskim (o 2,1 p.proc. do 25,7%), natomiast największy udział odnotowano w dolnośląskim (32,5%). Zbiorowość bezrobotnych powyżej 50 roku życia zwiększyła się o 7,8% do 524,6 tys. osób, a największy wzrost odnotowano w województwie świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim (po 12,4%).

Liczba osób bezrobotnych **samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko w wieku do 18 roku życia** zwiększyła się o 7,7% w skali roku. Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, największy w mazowieckim (o 13,6%), a najmniejszy w zachodniopomorskim (o 1,3%). Zwiększył się również udział tej grupy bezrobotnych (z 9,7% do 10,2%), przy czym największy udział odnotowano w zachodniopomorskim – 15,1%, a największy wzrost udziału w lubuskim (o 1,2 p.proc. do 14,9%).

Zwiększył się również udział bezrobotnych **bez kwalifikacji zawodowych** – na poziomie kraju (o 0,4 p.proc. do 32,6%), jak i w 12 województwach (w największym stopniu wzrósł w świętokrzyskim – o 1,4 p.proc. do 28,2%). Natomiast w województwie opolskim i lubuskim odsetek tej grupy bezrobotnych obniżył się, odpowiednio o 0,8 p.proc. do 34,9% i o 0,4 p. proc. do 33,1%. W województwie małopolskim i śląskim udział tej grupy bezrobotnych pozostał na poziomie sprzed roku i wyniósł 26,1% i 32,4%.

Najlepszą sytuację odnotowano wśród **bezrobotnych do 25 roku życia**. W tej grupie odnotowano spadek bezrobocia, zarówno dla kraju (o 5,5%), jak i 15 województw, w tym najgłębszy w wielkopolskim (o 10,6%). Jedynie w województwie świętokrzyskim liczba bezrobotnych poniżej 25 lat utrzymała się na poziomie z roku poprzedniego. W końcu grudnia 2013 r. jako bezrobotne było zarejestrowanych 401,0 tys. osób w wieku 18-24 lata, z czego

najwięcej w województwie mazowieckim (48,3 tys.), a najmniej w opolskim (9,3 tys.). Udział osób bezrobotnych do 25 roku życia zmniejszył się zarówno w kraju (o 1,6 p.proc. do 20,3%), jak i we wszystkich województwach, w granicach od 2,5 p.proc. w wielkopolskim do 0,9 p.proc. w opolskim.

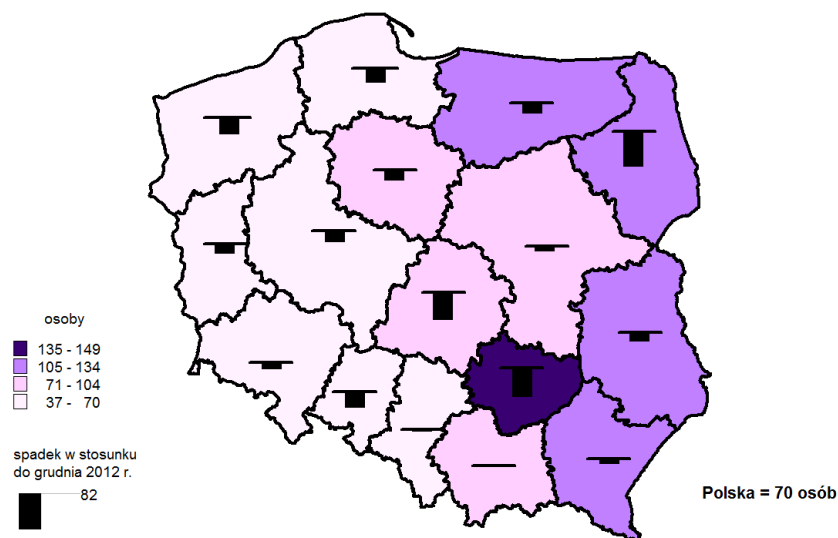
W 2013 r. liczba **nowo zarejestrowanych** bezrobotnych wyniosła 2709,4 tys. osób i w stosunku do 2012 r. wzrosła o 2,1% (wobec wzrostu o 2,5% przed rokiem). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w grupie nowo zarejestrowanych zwiększył się o 1,1 p.proc. w skali roku i wyniósł 79,4%. Wzrósł również odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 2,0 p.proc. do 5,9%) oraz osób zamieszkałych na wsi (o 0,8 p.proc. do 41,7%). Zmniejszył się natomiast udział osób dotychczas niepracujących (o 0,4 p.proc. do 19,8%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem pozostał odsetek absolwentów (11,5%).

Z ewidencji bezrobotnych w 2013 r. **skreślono** 2688,2 tys. osób, tj. o 7,5% więcej niż przed rokiem (wobec spadku o 2,4% w 2012 r.), w tym 47,0% ogółu bezrobotnych wyrejestrowanych stanowiły osoby wykreślone z ewidencji z powodu podjęcia pracy.

W końcu grudnia 2013 r. najwyższą **stopę napływu bezrobotnych** odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim (po 2,4%), natomiast najniższą w mazowieckim (1,0%); przy średniej dla kraju 1,4%.

LICZBA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH NA 1 OFERTĘ PRACY W 2013 R.

Stan w końcu grudnia

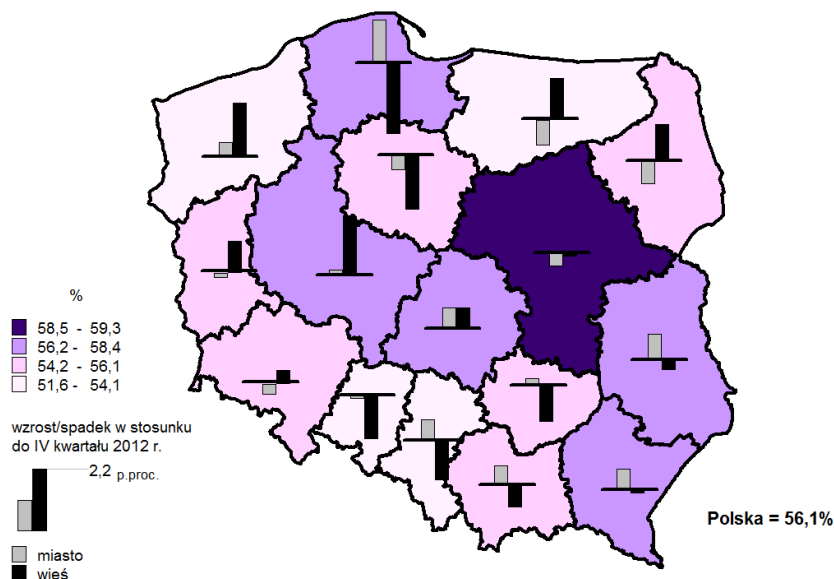

W końcu grudnia 2013 r. **na 1 ofertę pracy** przypadało 70 osób bezrobotnych, wobec 92 osób w analogicznym okresie poprzedniego roku. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w województwie śląskim (37 osób na 1 ofertę pracy), natomiast najmniej sprzyjająca wystąpiła w świętokrzyskim (149 osób).

Według wstępnych wyników **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**¹ w IV kwartale 2013 r. zbiorowość **aktywnych zawodowo** liczyła 17414 tys. osób, tj. o 20 tys. (o 0,1%) więcej niż przed rokiem. Wzrost liczby osób aktywnych zawodowo odnotowano w 9 województwach, w tym największy w warmińsko-mazurskim (o 5,2%). W pozostałych województwach wystąpił spadek, najgłębszy w kujawsko-pomorskim (o 5,4%).

Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 56,1% i był wyższy o 0,1 p.proc. w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. Wzrost wystąpił w 8 województwach, największy w wielkopolskim i zachodniopomorskim (po 1,1 p.proc.). W 6 województwach zaobserwowano obniżenie współczynnika, w tym w największym stopniu w kujawsko-pomorskim (o 1,2 p.proc.). W województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim wartość współczynnika pozostała na poziomie sprzed roku. Najwyższą wartość współczynnika odnotowano w województwie mazowieckim (59,3%), a najniższą w warmińsko-mazurskim (51,6%).

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W IV KWARTALE 2013 R. I JEGO ZMIANY W PODZIALE NA MIASTO–WIEŚ

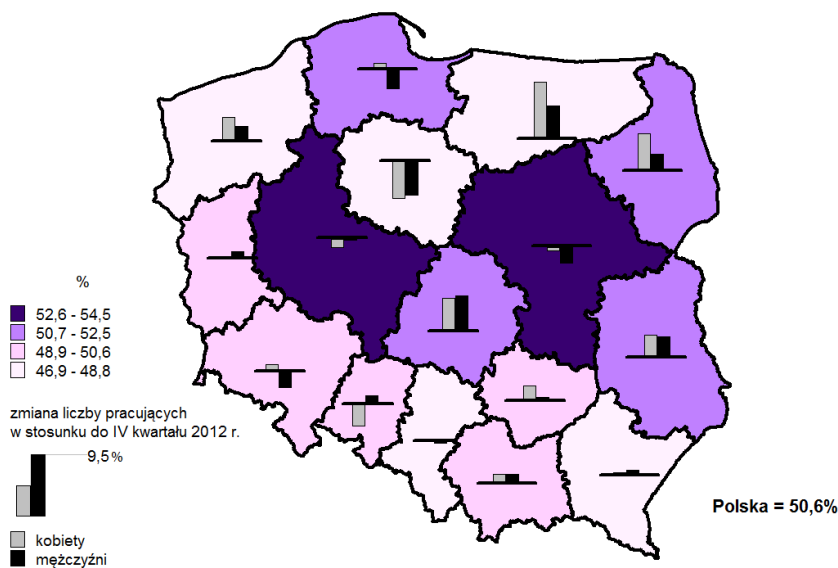
Liczba **pracujących** wyniosła 15713 tys. osób i w skali roku zwiększyła się o 77 tys. (tj. o 0,5%). Wzrost wystąpił w 9 województwach, największy w warmińsko-mazurskim (o 7,2%). W pozostałych województwach odnotowano spadek liczby pracujących, najgłębszy w kujawsko-pomorskim (o 6,3%). Zwiększyła się liczba pracujących kobiet (o 1,0%),

¹ Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to powyżej 3 miesięcy).

natomiast mężczyzn pozostała na poziomie odnotowanym w poprzednim roku. Wzrost liczby pracujących kobiet wystąpił w 10 województwach, największy w warmińsko-mazurskim (o 9,5%), w 4 województwach odnotowano spadek, w tym najgłębszy w kujawsko-pomorskim (o 6,5%). W województwie lubuskim i śląskim liczba pracujących kobiet pozostała na poziomie sprzed roku. Kobiety stanowiły 44,7% ogółu pracujących, a największy ich udział odnotowano w województwie podlaskim (46,8%), najmniejszy w wielkopolskim (42,6%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. ukształtował się na poziomie 50,6% (wzrost o 0,2 p.proc w stosunku do analogicznego okresu 2012 r.) i był wyższy na wsi (50,8%) niż w mieście (50,5%). W dalszym ciągu utrzymywała się przewaga pracujących mężczyzn nad kobietami (wskaźnik zatrudnienia mężczyzn – 58,5%, kobiet – 43,4%). Najwyższym wskaźnikiem nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (54,5%), z kolei najniższym warmińsko-mazurskie (46,9%). W 12 województwach odnotowano wzrost wskaźnika, w tym największy w zachodniopomorskim (o 2,1 p.proc.), w 3 wystąpił spadek; najgłębszy w kujawsko-pomorskim (o 1,5 p.proc.). W województwie małopolskim wskaźnik zatrudnienia nie zmienił się w stosunku do poprzedniego roku.

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA I ZMIANY LICZBY PRACUJĄCYCH WEDŁUG PŁCI W IV KWARTALE 2013 R.

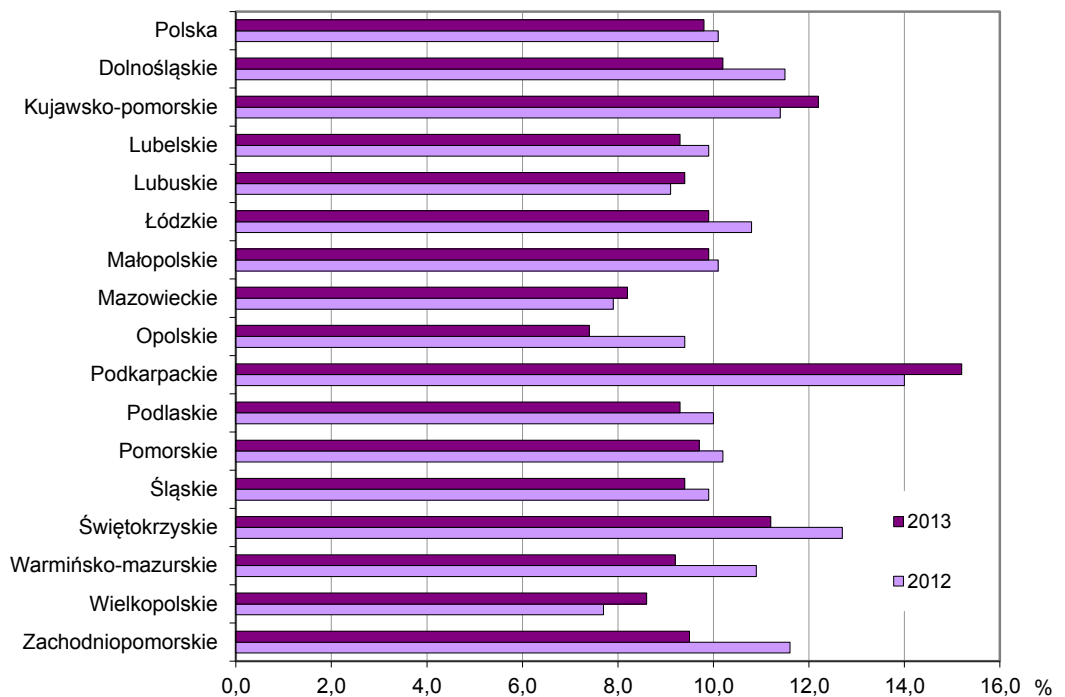

W IV kwartale 2013 r. liczba **bezrobotnych** według BAEL wyniosła 1700 tys. osób i zmniejszyła się o 3,2% (tj. o 57 tys. osób) w skali roku. Spadek liczby bezrobotnych odnotowano w 11 województwach, najgłębszy w dolnośląskim (o 19 tys.), a najmniejszy w małopolskim (o 1 tys.). W pozostałych województwach wystąpił wzrost, największy w podkarpackim (o 14 tys.) i wielkopolskim (o 13 tys.).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. wyniosła średnio 9,8% i była niższa niż przed rokiem (o 0,3 p.proc.). Spadek wskaźnika odnotowano w 11 województwach, w tym najgłębszy w zachodniopomorskim (o 2,1 p.proc.). W pozostałych województwach wystąpił wzrost, największy w podkarpackim (o 1,2 p.proc.). Najniższą wartością stopy bezrobocia charakteryzowały się województwa opolskie (7,4%), mazowieckie (8,2%) i wielkopolskie (8,6%), natomiast najwyższą – podkarpackie (15,2%).

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG BAEL W IV KWARTALE

Stopa bezrobocia **mężczyzn** wyniosła 9,1% i była o 0,2 p.proc. niższa niż w analogicznym kwartale 2012 r. Najniższą wartość osiągnęła w województwie opolskim (6,1%), a najwyższą w podkarpackim (15,2%). Spadek stopy bezrobocia mężczyzn odnotowano w 9 województwach, najgłębszy w opolskim (o 2,6 p.proc.). W 6 województwach wystąpił wzrost, największy w kujawsko-pomorskim i podkarpackim (po 1,4 p.proc.). W województwie wielkopolskim stopa bezrobocia mężczyzn pozostała na poziomie sprzed roku i wyniosła 6,2%. Stopa bezrobocia **kobiet** była wyższa niż mężczyzn i wyniosła 10,5% (spadek o 0,6 p.proc. w stosunku do IV kwartału 2012 r.). W podziale na województwa ukształtowała się na poziomie od 8,3% w mazowieckim do 15,2% w podkarpackim. W skali roku stopa bezrobocia kobiet zmniejszyła się w 11 województwach, najbardziej w warmińsko-mazurskim (o 2,6 p.proc.); w 4 województwach wzrosła, w największym stopniu w wielkopolskim (o 2,0 p.proc.). W województwie mazowieckim stopa bezrobocia kobiet utrzymała się na poziomie sprzed roku.

W IV kwartale 2013 r. stopa bezrobocia na **wsi** ukształtowała się na poziomie 9,7% i zmniejszyła się w stosunku do ub. roku o 0,3 p.proc. Rozpiętość stopy bezrobocia kształtowała się w granicach od 6,2% w województwie podlaskim do 14,9% w podkarpackim. W 10 województwach wystąpił spadek wskaźnika dla wsi, przy czym najgłębszy w warmińsko-mazurskim (o 2,6 p.proc.). Natomiast w pozostałych województwach odnotowano wzrost stopy bezrobocia na wsi, w największym stopniu w kujawsko-pomorskim (o 3,3 p.proc.). Wśród bezrobotnych zamieszkałych w **miastach** stopa bezrobocia osiągnęła 9,8% i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 0,4 p.proc. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w miastach województwa opolskiego (7,7%), zaś najwyższą – podkarpackiego (15,6%).

Populacja **biernych zawodowo** zmniejszyła się (o 0,3%) w skali roku i wyniosła 13621 tys. osób, co stanowiło 43,9% ogółu ludności w wieku powyżej 15 lat. Spadek liczby tych osób wystąpił w 7 województwach, najgłębszy w wielkopolskim (o 4,3%). W 8 województwach odnotowano wzrost, w tym największy w warmińsko-mazurskim (o 5,2%). W województwie opolskim populacja bezrobotnych pozostała na niezmiennym poziomie w porównaniu do IV kw. 2012 r.

Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w IV kwartale 2013 r. zmniejszyła się w skali roku i wyniosła 975 osób bezrobotnych i biernych zawodowo (przed rokiem 986 osób). Spadek odnotowano w 12 województwach, przy czym najgłębszy w zachodniopomorskim (z 1146 do 1056 osób). W 3 województwach wystąpił wzrost, największy w kujawsko-pomorskim (z 1010 do 1075 osób.) W województwie małopolskim liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 pracujących wyniosła 992 osoby i pozostała na poziomie sprzed roku. Najkorzystniejsza relacja osób niepracujących do pracujących miała miejsce w województwie mazowieckim (na 1000 pracujących przypadały 836 osoby bezrobotnych i biernych zawodowo), natomiast najgorsza sytuacja wystąpiła w warmińsko-mazurskim (1134 osoby).

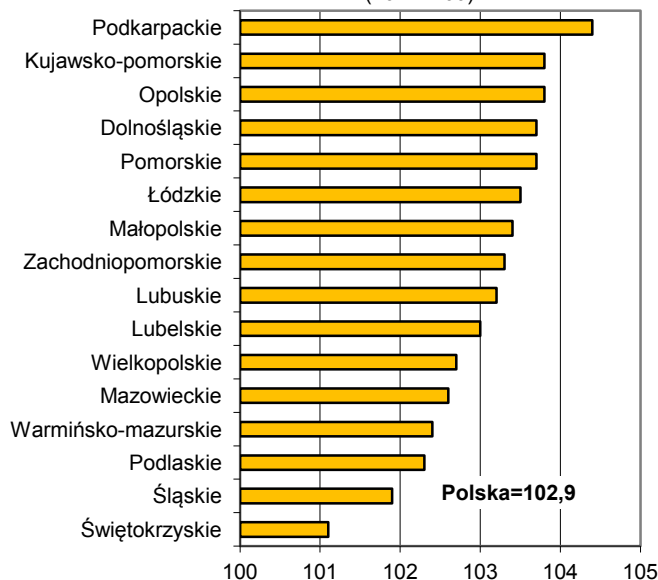
WYNAGRODZENIA

W 2013 r. wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw był wolniejszy niż w poprzednim roku. Wynagrodzenia rosły wolniej zarówno w przemyśle jak i budownictwie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wyniosło 3837,20 zł i było o 2,9% wyższe niż w 2012 r. (przed rokiem wzrost o 3,4%). Wzrost wynagrodzeń w skali roku wystąpił we wszystkich województwach, największy w podkarpackim (o 4,4%) oraz kujawsko-pomorskim i opolskim (po 3,8%), natomiast najmniejszy w świętokrzyskim (o 1,1%) i śląskim (o 1,9%).

Najwyższy poziom wynagrodzeń utrzymywał się nadal w mazowieckim i śląskim (odpowiednio 121,1% i 108,2% średniej krajowej), przy czym w obu tych województwach wynagrodzenia rosły wolniej niż średnio w kraju. Najniższy poziom wynagrodzeń, podobnie jak w okresach poprzednich, wystąpił w województwach warmińsko-mazurskim i podkarpackim (odpowiednio o 20,5% i 18,0% mniej niż średnio w kraju).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW 2013 R.**
(2012=100)

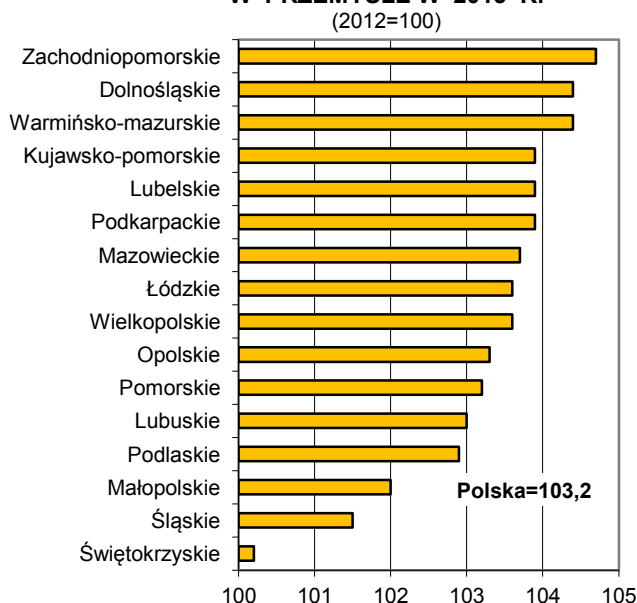

Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw do średniej krajowej w porównaniu z 2012 r. poprawiła się w 10 województwach (od 1,1 p.proc. w podkarpackim do 0,1 p.proc. w lubelskim). W pozostałych województwach relacja pogorszyła się (od 1,5 p.proc. w świętokrzyskim do 0,2 p.proc. w wielkopolskim).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw pozostała na poziomie sprzed roku i wyniosła 41,6 p.proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przemyśle w 2013 r. wyniosło 3959,24 zł i było o 3,2% wyższe niż w 2012 r. (przed rokiem wzrost o 4,3%). Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, w tym największy w zachodniopomorskim (o 4,7%), a najmniejszy w świętokrzyskim (o 0,2%).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W PRZEMYŚLE W 2013 R.**

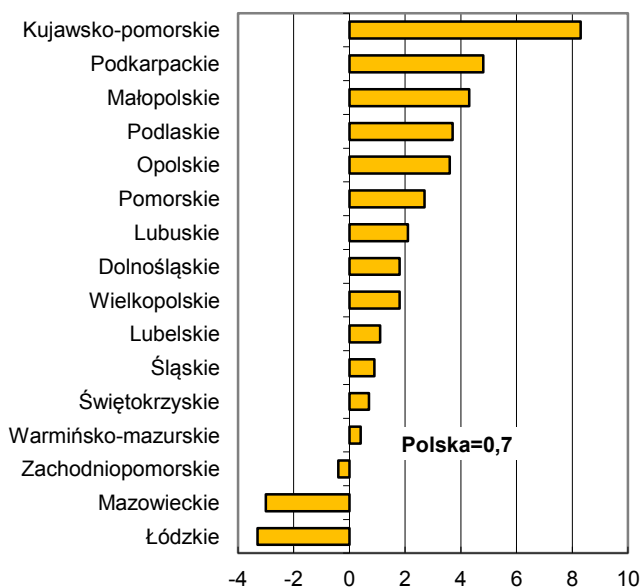
Wynagrodzenia w przemyśle wyższe niż średnio w kraju zanotowano (podobnie jak w 2012 r.) w śląskim, mazowieckim i dolnośląskim (odpowiednio o 18,2%, 13,4% i 9,0%). W pozostałych województwach wynagrodzenia kształtowały się poniżej średniej krajowej, a najniższe zanotowano w warmińsko-mazurskim (o 19,7% mniej niż średnio w kraju).

W porównaniu z 2012 r. relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w przemyśle do średniej krajowej poprawiła się w 10 województwach (od 1,2 p.proc. w dolnośląskim i zachodniopomorskim do 0,1 p.proc. w opolskim). W województwie pomorskim relacja pozostała na poziomie sprzed roku, a w województwach: świętokrzyskim, śląskim, małopolskim, podlaskim i lubuskim pogorszyła się (od 2,5 p.proc. do 0,1 p.proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w przemyśle zmniejszyła się i wyniosła 37,9 p.proc. wobec 40,9 p.proc. w 2012 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w budownictwie w 2013 r. wyniosło 3728,51 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosło o 0,7%. Wzrost wystąpił w 13 województwach (od 8,3% w kujawsko-pomorskim do 0,4% w warmińsko-mazurskim). W województwach: łódzkim, mazowieckim i zachodniopomorskim odnotowano spadek przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (odpowiednio o 3,3%, 3,0% i 0,4%).

**ZMIANY PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W BUDOWNICTWIE W 2013 R.**
(wzrost/spadek w skali roku w %)

Najwyższym poziomem przeciętnych wynagrodzeń w budownictwie nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (o 28,4% wyższym niż średnio w kraju). W kolejnych pod względem wysokości wynagrodzeń województwach – dolnośląskim i podlaskim, płace były wyższe niż przeciętnie w kraju odpowiednio o 10,3% i 1,8%. W pozostałych województwach wynagrodzenia były niższe od średniej krajowej, w tym najmniejsze w lubuskim (o 19,8%).

W porównaniu z 2012 r. relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w budownictwie do średniej krajowej poprawiła się w 11 województwach, najbardziej w kujawsko-pomorskim (o 6,3 p.proc.), a w największym stopniu pogorszyła w mazowieckim (o 4,9 p.proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w budownictwie w skali roku zmniejszyła się i wyniosła 48,2 p.proc. wobec 54,2 p.proc. w 2012 r.

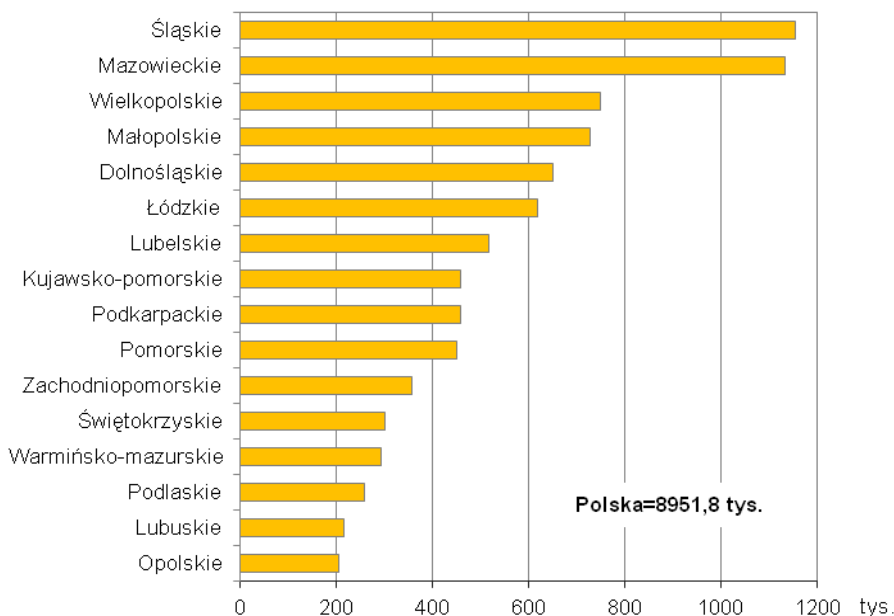
EMERYTURY I RENTY

W 2013 r. zanotowano trwający od 4 lat spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów. Podobnie jak w latach poprzednich, głębszy był spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia w ramach systemu rolniczego niż w systemie ubezpieczeń pracowniczych. W stosunku do 2012 r. zwiększyła się zarówno przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolników indywidualnych.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów ogółem w 2013 r. wyniosła 8951,8 tys. osób i była o 0,8% mniejsza niż przed rokiem. Zmniejszenie liczby emerytów i rencistów odnotowano we wszystkich województwach (od 0,6% w śląskim do 1,7% w opolskim).

Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 7706,1 tys. osób (o 0,5% mniej niż w 2012 r.). Spadek odnotowano we wszystkich województwach, w tym najgłębszy w opolskim (o 1,3%). Emerytury i renty rolnicze pobierało 1245,7 tys. osób (o 3,1% mniej niż przed rokiem). Liczba rolników indywidualnych pobierających emerytury i renty zmniejszyła się w skali roku we wszystkich województwach (od 1,7% w małopolskim do 4,8% w lubuskim i śląskim).

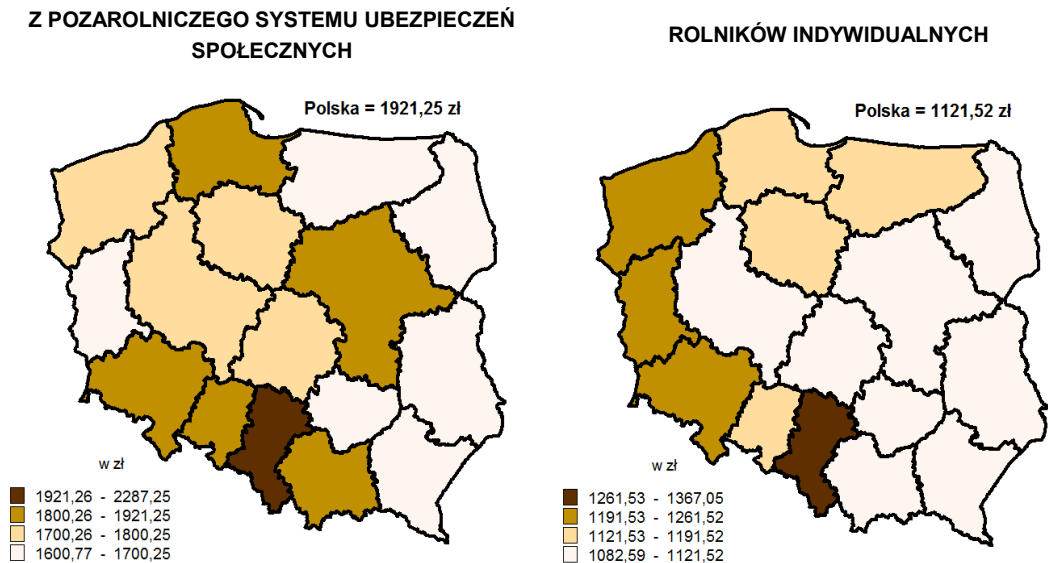
PRZECIĘTNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2013 R.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2013 r. wyniosła 1921,25 zł i była o 5,5% wyższa niż przed rokiem. Wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto odnotowano we wszystkich województwach, ale podobnie jak w poprzednim roku, jedynie w śląskim była ona wyższa od

średniej krajowej (o 19,1%). Najniższe przeciętne emerytury i renty w tym systemie, wypłacono w podkarpackim i lubelskim (odpowiednio o 16,7% i 13,9% mniej niż średnio w kraju).

PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO W 2013 R.

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych zmniejszyła się i wyniosła 35,8 p.proc. (wobec 36,2 p.proc. przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w 2013 r. wyniosła 1121,52 zł i w skali roku zwiększyła się o 6,3%. Wzrost w stosunku do 2012 r. odnotowano we wszystkich województwach, największy w kujawsko-pomorskim (o 7,2%), a najmniejszy w śląskim (o 4,5%). W połowie województw przeciętne emerytury i renta brutto rolników indywidualnych była wyższa niż średnia w kraju, w tym najwyższa, podobnie jak w poprzednim roku, w województwie śląskim (o 21,9%). Najniższe emerytury i renty rolnicze wypłacono w mazowieckim, małopolskim i podlaskim (odpowiednio o 3,5%, 3,3% i 3,1% mniejsze niż średnio w kraju).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto rolników indywidualnych zmniejszyła się i wyniosła 25,4 p.proc. (wobec 27,8 p.proc. przed rokiem).

CENY

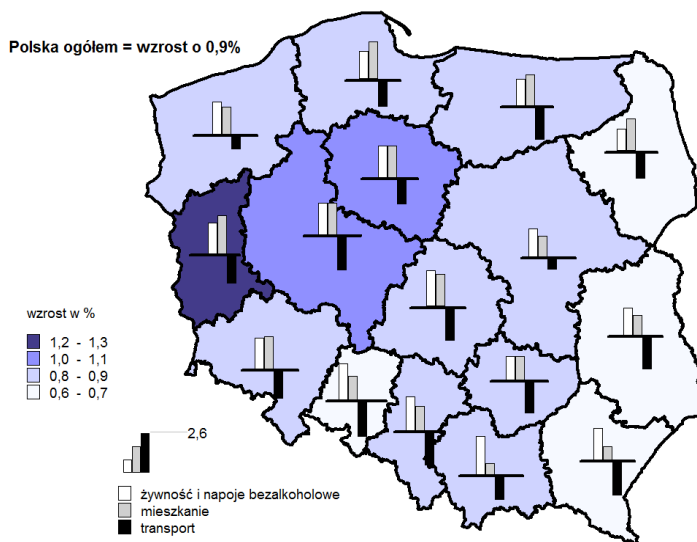
W 2013 r. średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych był znacznie wolniejszy niż przed rokiem. Obserwowano osłabienie tempa wzrostu cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług w zakresie mieszkania. Niższe niż przed rokiem notowano ceny w zakresie transportu.

W 2013 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** wzrosły w skali roku o 0,9%, wobec 3,7% w roku poprzednim. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych w 2013 r. miały wzrosty cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem, które podwyższyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 0,49 p.proc. i 0,44 p.proc. Spadek cen towarów i usług związanych z odzieżą i obuwiem oraz towarów i usług związanych z transportem wpłynął na obniżenie wskaźnika ogółem odpowiednio o 0,24 p.proc. i 0,17 p.proc.

W porównaniu z 2012 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem wystąpił we wszystkich województwach, przy czym wzrost wyższy niż przeciętnie w kraju obserwowano w lubuskim (o 1,3%) oraz kujawsko-pomorskim i wielkopolskim (po 1,1%)

ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W 2013 R.

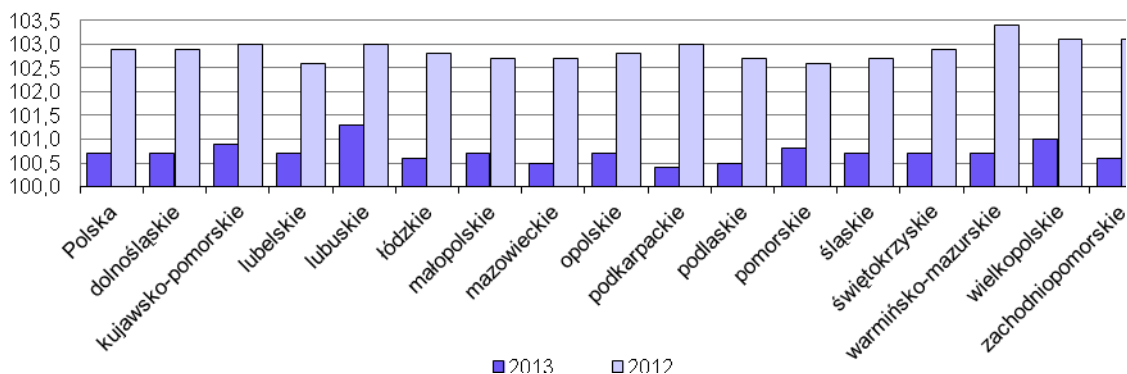
(2012=100)

W IV kwartale 2013 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku były wyższe o 0,7% (wobec 2,9% przed rokiem). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych miały wzrosty cen towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz żywności i napojów bezalkoholowych, które podwyższyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 0,46 p.proc. i 0,41 p.proc. Spadek cen odzieży i obuwia oraz towarów i usług związanych z transportem wpłynął na obniżenie wskaźnika ogółem o 0,23 p.proc. i o 0,17 p.proc.

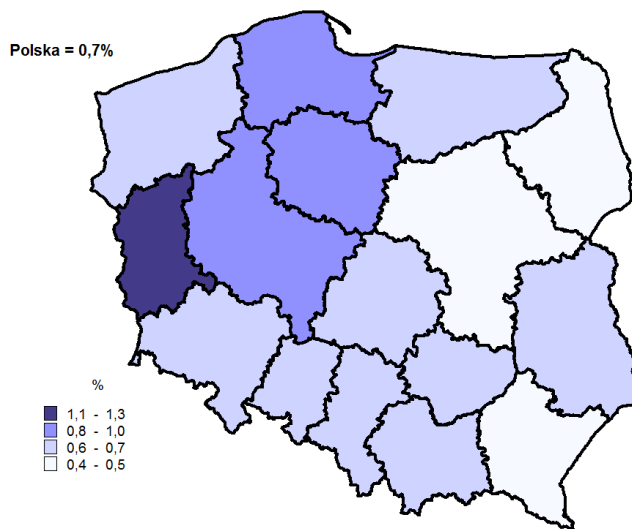

WSKAŹNIK CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W IV KWARTALE (analogiczny okres roku poprzedniego = 100)

We wszystkich województwach wzrosły ceny towarów i usług konsumpcyjnych, w tym najbardziej w lubuskim (o 1,3%). Większą dynamikę cen niż średnio w kraju odnotowano ponadto w województwach: wielkopolskim (o 1,0%), kujawsko-pomorskim (o 0,9%) oraz pomorskim (o 0,8%). Najwolniej, w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. rosły ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podkarpackim (o 0,4%).

ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W IV KWARTALE 2013 R. (IV kwartał 2012=100)

W IV kwartale 2013 r. **ceny żywności i napojów bezalkoholowych** zwiększyły się w skali roku o 1,7%, przy czym żywność była droższa o 1,9%, natomiast napoje bezalkoholowe tańsze o 0,6%. Żywność i napoje bezalkoholowe podrożały we wszystkich województwach. W województwie opolskim ceny wzrosły najwięcej (o 2,3%), m.in. w wyniku wyższego niż przeciętnie wzrostu cen warzyw (17,3% wobec 15,0%), oleju i pozostałych tłuszczów (4,5% wobec 3,7%) oraz artykułów w grupie „mleko, sery jaja” (2,9% wobec 2,0%), przy czym sery podrożały najbardziej w kraju (6,5% wobec 4,0%). Więcej niż przeciętnie płacono za żywność i napoje bezalkoholowe również w województwach: lubuskim (o 2,1%), lubelskim (o 2,0%) oraz łódzkim, małopolskim, mazowieckim, pomorskim, śląskim i warmińsko-mazurskim (po 1,8%).

W porównaniu z IV kwartałem 2012 r. we wszystkich województwach odnotowano wzrost cen warzyw (o 15,0%), w tym w 8 – wyższy niż średnio w kraju (najwyższy w warmińsko-mazurskim o 18,1%). Ceny oleju i pozostałych tłuszczów najbardziej wrosły w województwie kujawsko-pomorskim (o 6,2% wobec 3,7% w kraju), natomiast w lubelskim, jako jedynym województwie notowano spadek cen (o 0,2%).

Konsumenci płacili również więcej za artykuły w grupie „mleko, sery jaja” (o 2,0%), zwłaszcza w województwie pomorskim (o 3,5%), które odnotowało największe w kraju podwyżki mleka (o 9,0% wobec 5,9%). Ser podrożał o 4,0%, w tym w 10 województwach w stopniu wyższym niż przeciętnie. Wzrost cen „jogurtów, śmietany, napojów i deserów mlecznych” wyniósł – 3,2%, najwyższy notowano w województwie podkarpackim (o 5,1%). W tej grupie artykułów obserwowano natomiast niższe ceny jaj (o 11,0%). W województwach spadek cen kształtował się od 17,5% do 3,4%, przy czym najgłębszy dotyczył świętokrzyskiego.

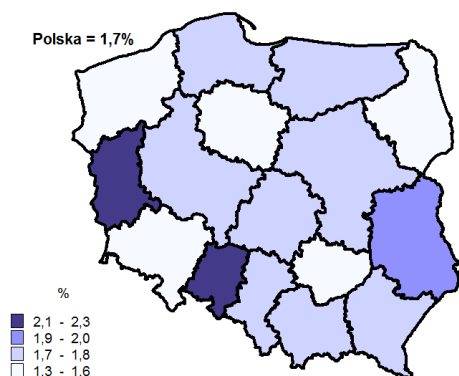
W skali roku podniesiono ceny wędlin (średnio o 1,6%), najbardziej w województwie dolnośląskim (o 3,2%). Ceny mięsa wołowego pozostały na zbliżonym poziomie do notowanego w analogicznym okresie roku poprzedniego, natomiast w 7 województwach obserwowano ich wzrost (od 0,4% w mazowieckim do 2,5% w lubuskim). Niższe niż w IV kwartale 2012 r. były ceny mięsa wieprzowego oraz drobiu. W województwie świętokrzyskim notowano najgłębszy spadek cen mięsa wieprzowego (o 2,4% wobec 0,1% w kraju), przy jednocześnie najwyższym w kraju wzroście cen drobiu (o 1,6% wobec spadku średnio o 2,3%). Drób natomiast najbardziej potaniał w województwie warmińsko-mazurskim (o 3,8%), a spadek cen dotyczył 13 województw.

Ceny ryb wzrosły w skali roku w 14 województwach, najbardziej w pomorskim (o 2,8% wobec 1,1% w kraju). Droższe były ceny makaronów (o 1,2%) oraz mąki (o 1,1%), przy czym najbardziej podrożały odpowiednio w województwach: lubelskim i lubuskim (po 3,5%) oraz podkarpackim (o 4,4%). Niższe natomiast notowano ceny cukru (o 15,6%), zwłaszcza w województwie opolskim (o 18,5%) oraz owoców (o 0,1%, wobec 3,0% w podlaskim).

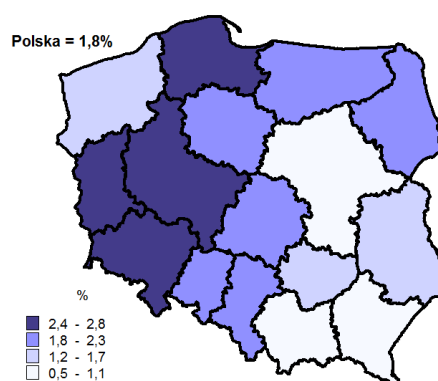
ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG I IV KWARTAŁE 2013 R.

(IV kwartał 2012=100)

ŻYWNOŚCI I NAPOJÓW BEZALKOHOLOWYCH

ZWIĄZANYCH Z MIESZKANIEM

Ceny **odzieży i obuwia** obniżyły się w porównaniu z notowanymi w IV kwartale 2012 r. o 4,9%, przy czym nieco większe obniżki cen dotyczyły odzieży (spadek o 5,1%), niż obuwia (spadek o 4,2%). Niższe ceny odzieży i obuwia notowano we wszystkich województwach w granicach od 7,6% (w dolnośląskim) do 2,4% (w lubelskim).

Znacznie wolniejszy niż w IV kwartale 2012 r. wzrost cen obserwowano w zakresie towarów i usług związanych z **mieszkaniami** (1,8% wobec 4,4%). W stopniu wyższym niż przeciętnie wzrosły ceny w 9 województwach, w tym najbardziej w dolnośląskim i lubuskim (po 2,8%). Najwolniej natomiast rosły w województwie podkarpackim (o 0,5%).

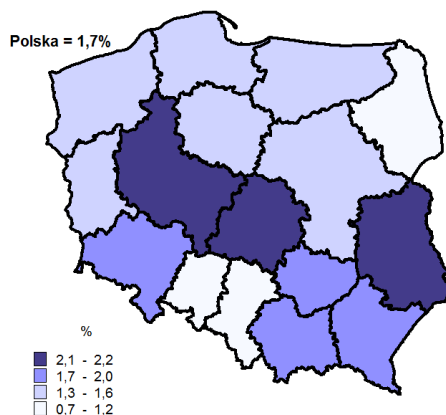
W IV kwartale 2013 r. znacznie podniesiono opłaty za wywóz nieczystości (śmieciami), tj. o 54,0%. W województwach wzrost cen kształtował się od 26,5% w świętokrzyskim do 90,2% w opolskim. Usługi kanalizacyjne podrożały średnio – o 5,5%, zaopatrywanie w wodę – o 4,2%, przy czym najbardziej w województwach – odpowiednio: świętokrzyskim (o 16,5%) oraz lubelskim (o 6,9%). Więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego należało zapłacić za energię ciepłą (o 3,7%), przy spadku cen za gaz (o 7,6%) oraz za energię elektryczną (o 1,0%). Ceny energii cieplnej w 7 województwach wzrosły więcej niż średnio w kraju, w tym najbardziej w śląskim (o 4,6%). W województwie małopolskim natomiast, notowano najgłębszy spadek cen za energię elektryczną (o 2,5%) oraz podobnie, jak w województwach mazowieckim i podkarpackim – za gaz (spadek po 8,5%). W porównaniu z IV kwartałem 2012 r. nieznacznie wzrosły ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego (o 0,2%), w tym najbardziej w województwie wielkopolskim (o 0,8%).

Wyższe niż w IV kwartale 2012 r. były ceny artykułów i usług związanych ze **zdrowiem** (1,7% wobec 1,4%), przy czym najbardziej wzrosły w województwie lubelskim (o 2,2%), gdzie m.in. obserwowano największe w kraju podwyżki usług stomatologicznych (o 5,6%). Najmniejszy natomiast wzrost cen notowano w województwie podlaskim (o 0,7%).

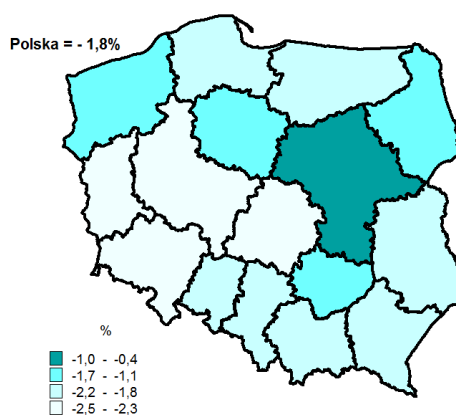
ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG W IV KWARTALE 2013 R.

(IV kwartał 2012=100)

ZWIĄZANYCH ZE ZDROWIEM

ZWIĄZANYCH Z TRANSPORTEM

Ceny usług stomatologicznych były wyższe niż w roku poprzednim (o 3,2%), w tym w 5 województwach w skali większej niż przeciętnie. W województwie warmińsko-mazurskim najbardziej w kraju podniesiono ceny usług lekarskich (o 6,3% wobec 3,0%) oraz szpitalnych (o 5,1% wobec 2,1%). W 12 województwach obserwowano wzrost cen za usługi sanatoryjne, w tym najwyższy w podkarpackim (o 7,5%). Droższe niż w IV kwartale 2012 r. były również artykuły farmaceutyczne (o 1,0%), przy czym wzrost wyższy niż średnio w kraju notowano w województwach: lubelskim, podkarpackim, zachodniopomorskim, kujawsko-pomorskim, świętokrzyskim, łódzkim, wielkopolskim, dolnośląskim oraz lubuskim (w granicach od 1,2% do 2,0%).

Ceny towarów i usług w zakresie **transportu** były niższe w skali roku o 1,8% (wobec wzrostu o 3,4% w IV kwartale 2012 r.). We wszystkich województwach odnotowano spadek cen (w granicach od 2,5% w wielkopolskim do 0,4% w mazowieckim), przy czym w 9 – był głębszy niż przeciętnie.

Mniej niż w IV kwartale 2012 r. płacili konsumenci za paliwa do prywatnych środków transportu (o 3,8%). Gaz ciekły najbardziej potaniał w województwie lubuskim (o 6,3% wobec 4,6% w kraju), benzyny silnikowe – w pomorskim (o 5,0% wobec 3,9%), a olej napędowy – w warmińsko-mazurskim (o 4,4% wobec 3,3%). Niższe niż w analogicznym okresie 2012 r. notowano również ceny samochodów osobowych (średnio o 0,6%), które potaniały w 12 województwach, w tym najbardziej w lubelskim (o 1,3%). Wzrosły natomiast opłaty za usługi transportowe (o 2,0%), przy czym w skali większej niż średnio w kraju w województwach: mazowieckim (o 6,6%), świętokrzyskim (o 4,3%), małopolskim (o 3,6%), śląskim (o 3,0%), lubuskim (o 2,2%) oraz lubelskim i wielkopolskim (po 2,1%). Jedynie w województwie podlaskim notowano obniżki cen tych usług (o 0,4%).

W IV kwartale 2013 r. ceny towarów i usług w zakresie **rekreacji i kultury** wzrosły w skali roku we wszystkich województwach średnio o 3,7% (wobec o 0,7% w analogicznym okresie 2012 r.). Wyższe były m.in. ceny gazet i czasopism (o 8,6%), zwłaszcza w województwie mazowieckim (o 9,2%). Wzrost cen biletów do kin, teatrów i na koncerty w województwach kształtował się w granicach od 0,4% (w wielkopolskim) do 8,0% (w świętokrzyskim), wobec 2,6% średnio w kraju, przy czym w województwie warmińsko-mazurskim ceny pozostały na podobnym poziomie do obserwowanych w roku poprzednim. Ceny książek wzrosły o 1,6%, najbardziej w województwie wielkopolskim (o 3,6%). Podrożały również opłaty za turystykę zorganizowaną (o 4,9%), w tym w stopniu wyższym niż przeciętnie w województwach: łódzkim (o 7,8%), małopolskim (o 6,4%), dolnośląskim (o 6,0%), wielkopolskim (o 5,7%), lubuskim (o 5,6%), zachodniopomorskim (o 5,4%) oraz świętokrzyskim (o 5,1%). Obniżyły się natomiast ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego – o 6,7% (najbardziej w świętokrzyskim – o 10,4%).

Ceny w zakresie rekreacji i kultury były wyższe w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. we wszystkich województwach, przy czym w 8 wzrosły w stopniu większym niż przeciętnie, w tym najbardziej w lubuskim (o 6,1%).

Opłaty w zakresie **edukacji** były niższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego o 6,0% (wobec wzrostu o 2,7% w IV kwartale 2012 r.). Spadek cen dotyczył wszystkich województw, najgłębszy notowano w zachodniopomorskim (o 12,8%).

W IV kwartale 2013 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych pozostały na podobnym poziomie do obserwowanych w **poprzednim kwartale**, przy czym w 9 województwach notowano wzrost cen od 0,1% (w mazowieckim, podkarpackim, podlaskim, warmińsko-mazurskim oraz wielkopolskim) do 0,5% (w świętokrzyskim). Spadek cen natomiast dotyczył dolnośląskiego i pomorskiego (odpowiednio o 0,3% i 0,1%).

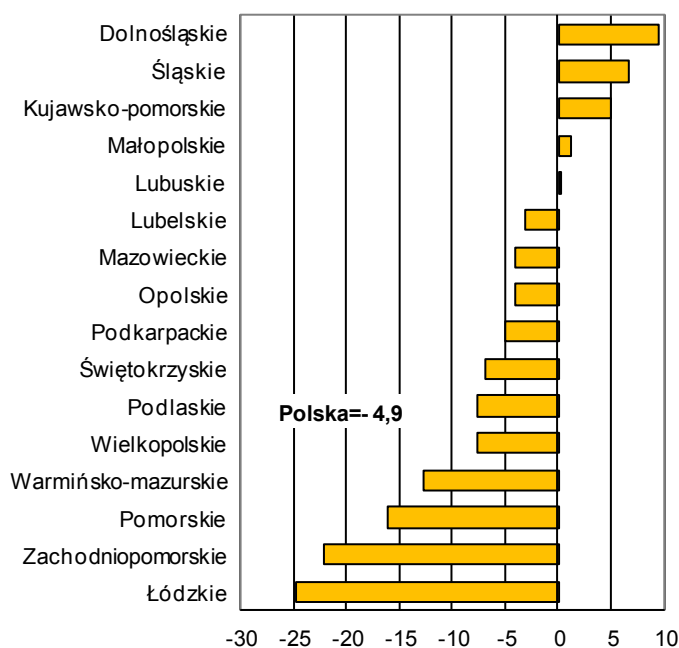
W porównaniu z poprzednim kwartałem podniesiono ceny odzieży i obuwia (o 2,7%), napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, towarów i usług w zakresie mieszkania oraz zdrowia (wzrost po 0,3%). Niższe były ceny w zakresie edukacji, towarów i usług w zakresie transportu, rekreacji i kultury oraz żywności i napojów bezalkoholowych (odpowiednio o: 4,2%, 1,0%, 0,5% i 0,1%).

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2013 r. oddano do użytkowania mniej mieszkań niż w roku poprzednim. Spadek wystąpił w budownictwie spółdzielczym oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem. Utrzymał się też spadek liczby mieszkań, na które wydano pozwolenia. Niewielki wzrost liczby mieszkań zanotowano jedynie w budownictwie indywidualnym.

W 2013 r. **oddano do użytkowania** 145,4 tys. mieszkań, tj. o 4,9% mniej niż przed rokiem (w 2012 r. wzrost o 16,8%). Spadek wystąpił w 11 województwach, najgłębszy w łódzkim (24,9%), po wzroście przed rokiem o 33,2%, a najmniejszy w lubelskim (3,1%), po wzroście przed rokiem o 13,2%. Wzrost liczby mieszkań odnotowano w województwach: dolnośląskim (o 9,5%), śląskim (o 6,7%), kujawsko-pomorskim (o 5,0%), małopolskim (o 1,2%) i lubuskim (o 0,1%).

ZMIANA LICZBY MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA W 2013 R.
(wzrost/spadek w skali roku w %)

Wyraźny spadek wystąpił w budownictwie spółdzielczym (o 16,4%, do 3,5 tys. mieszkań wobec wzrostu przed rokiem o 10,8%). Zmniejszyła się również liczba mieszkań w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 11,0% do 56,6 tys. wobec 63,6 tys. przed rokiem). Niewielki wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania wystąpił w budownictwie indywidualnym (o 0,3%, przy wzroście przed rokiem o 10,2%).

W strukturze mieszkań oddanych do użytkowania, po obniżeniu obserwowanym w 2012 r., zwiększył się udział budownictwa indywidualnego (o 2,9 p.proc. do 55,9%).

Zmniejszył się natomiast udział budownictwa przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 2,7 p.proc. do 38,9%), oraz spółdzielczego (o 0,3 p.proc. do 2,4%).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 104,5 m² i była o 2,1 m² większa niż przed rokiem. Największe mieszkania budowano podobnie jak przed rokiem w województwie opolskim (133,1 m²), a najmniejsze w dolnośląskim (87,2 m²). W budownictwie spółdzielczym średnia powierzchnia mieszkania wyniosła 57,8 m², a w budownictwie indywidualnym – 139,6 m².

W porównaniu z rokiem poprzednim spadła liczba **pozwoleń na budowę**. Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia w 2013 r. wyniosła 131,5 tys. i w porównaniu z 2012 r. zmniejszyła się o 16,0% (przed rokiem spadek o 10,7%). Spadek odnotowano we wszystkich województwach poza dolnośląskim, gdzie liczba pozwoleń pozostała na poziomie sprzed roku. Najgłębszy spadek odnotowano w lubuskim (o 33,6%) i opolskim (o 31,9%), a najmniejszy w łódzkim (o 1,5%) i śląskim (o 6,9%). W 2013 r. pogłębił się spadek pozwoleń wydanych inwestorom indywidualnym. W budownictwie realizowanym przez inwestorów indywidualnych wydano pozwolenia na budowę 72,2 tys. mieszkań, tj. o 11,2% mniej niż przed rokiem. Spadek zanotowano we wszystkich województwach, najgłębszy w świętokrzyskim (o 18,1%), a najmniejszy w zachodniopomorskim (o 3,0%).

PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOWNICTWA

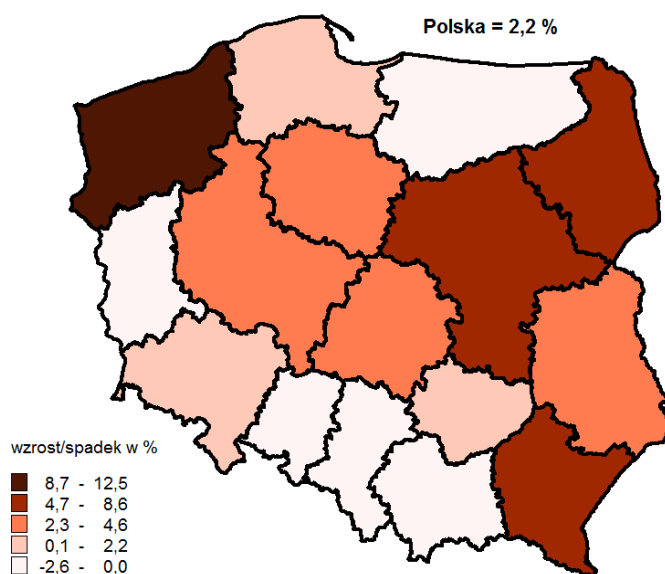
Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w 2013 r. była o 2,2% wyższa niż w 2012 r. (przed rokiem odnotowano wzrost o 0,9%).

W 2013 r. **produkcja sprzedana budownictwa** (w cenach bieżących) była w skali roku niższa o 11,3% (wobec wzrostu o 0,5% w 2012 r.).

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była w 2013 r. o 2,2% wyższa w stosunku do 2012 r. (po spadkach odnotowanych w I kwartale i w I półroczu odpowiednio o 2,0% i 0,4% oraz wzroście w okresie I-III kwartał o 1,4%). Wzrost produkcji wystąpił w 11 województwach, od 12,5% w zachodniopomorskim (przed rokiem wzrost o 3,7%) do 1,1% w dolnośląskim (przed rokiem wzrost o 1,9%). W pozostałych województwach odnotowano spadek produkcji sprzedanej przemysłu od 2,6% w lubuskim do 1,1% w warmińsko-mazurskim.

ZMIANY PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU W 2013 R.

(ceny stałe; 2012=100)

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (średnio w kraju o 1,0%) obserwowany w 14 województwach. Najgłębszy spadek zatrudnienia w przemyśle odnotowano w województwie opolskim (o 5,2%), w którym wystąpił również jeden z głębszych spadków produkcji sprzedanej

przemysłu (o 2,2%). W województwach mazowieckim i zachodniopomorskim odnotowano zwiększenie przeciętnego zatrudnienia w przemyśle odpowiednio o 3,3% i 2,3%, gdzie wzrost produkcji sprzedanej przemysłu znacznie przekraczał średnią krajową.

W 2013 r. wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** (w cenach bieżących) była o 11,3% niższa w porównaniu z poprzednim rokiem (w 2012 r. wzrost o 0,5%). Spadek wystąpił w 15 województwach, najgłębszy w mazowieckim o 21,6% (przed rokiem wzrost o 6,9%), najmniejszy w podlaskim o 1,4% (przed rokiem spadek o 5,9%). W województwie kujawsko-pomorskim odnotowano wzrost o 5,4% (w 2012 r. – spadek o 4,7%).

Spadkowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszyło zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętnie w kraju o 8,7%). Spadek odnotowano we wszystkich województwach od 15,0% w opolskim do 4,2% w podkarpackim. W województwie kujawsko-pomorskim, w którym wystąpił wzrost produkcji sprzedanej budownictwa, zatrudnienie spadło o 6,9%. W województwie mazowieckim, gdzie odnotowano najgłębszy spadek produkcji sprzedanej budownictwa, dynamika spadku przeciętnego zatrudnienia ukształtowała się na poziomie średniej krajowej.

Blisko połowę produkcji sprzedanej przemysłu (48,7%) oraz ponad połowę budownictwa (51,0%) nadal realizowały przedsiębiorstwa mające siedzibę w 3 województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim.

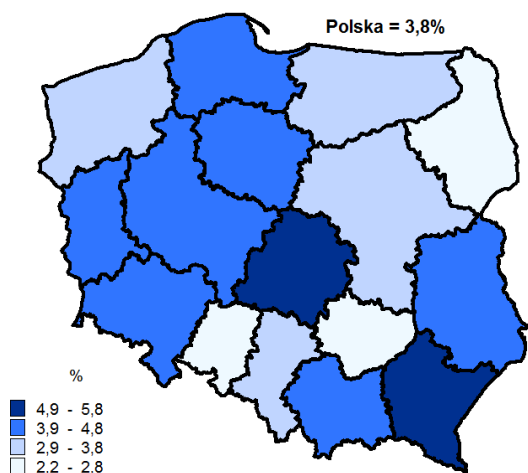

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

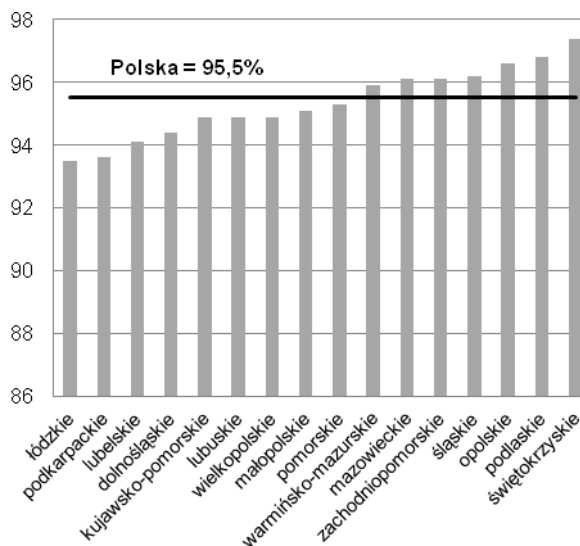
W 2013 r. **wyniki finansowe** badanych przedsiębiorstw niefinansowych były korzystniejsze od uzyskanych w poprzednim roku. Większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych poprawiła się.

Wzrost przychodów z całokształtu działalności o 0,4% przy niezmiennym poziomie kosztów ich uzyskania spowodował poprawę wskaźnika poziomu kosztów – z 95,8% przed rokiem do 95,5%. W skali roku zwiększył się wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 4,2% do 4,5%) i netto (z 3,4% do 3,8%). Natomiast wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, podobnie jak w roku ubiegłym, ukształtował się na poziomie 4,3%. Wynik finansowy netto był wyższy o 12,2% (wzrost zysku netto o 5,3% i spadek straty netto o 18,8%), przy spadku o 7,2% kwoty obciążeń wyniku finansowego brutto. Odnotowano większy udział podmiotów rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów (wzrost o 2,8 p.proc. do 79,8%). Zwiększył się także ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej (o 0,9 p.proc. do 85,4%).

**WSKAŹNIK RENTOWNOŚCI OBROTU NETTO
W BADANYCH PRZEDSIĘBIORSTWACH
NIEFINANSOWYCH W 2013 R.**

WSKAŹNIK POZIOMU KOSZTÓW W 2013 R.

Poprawę wskaźnika poziomu kosztów uzyskano w 12 województwach, co w przypadku 9 województw było konsekwencją wzrostu **przychodów z całokształtu działalności** przy wolniejszym wzroście lub spadku **kosztów ich uzyskania**, natomiast w pomorskim, małopolskim i opolskim było wynikiem głębszego spadku kosztów niż przychodów.

W 3 województwach zanotowano pogorszenie wskaźnika; w dolnośląskim i świętokrzyskim było to wynikiem spadku przychodów z całokształtu działalności przy wzroście kosztów ich uzyskania, a w śląskim – głębszego spadku przychodów niż kosztów. W województwie mazowieckim wskaźnik poziomu kosztów pozostał na poziomie sprzed roku w wyniku jednakowego spadku przychodów i kosztów.

Wynik finansowy brutto zwiększył się w skali roku o 8,8% do 108113,5 mln zł (zysk brutto 128048,5 mln zł, strata brutto 19935,1 mln zł). **Obciążenia wyniku finansowego brutto** w wysokości 16006,1 mln zł spadły w skali roku o 1249,0 mln zł.

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 92107,4 mln zł (zysk netto 111047,5 mln zł, strata netto 18940,1 mln zł), wobec 82116,9 mln zł przed rokiem. Poprawę zarówno wartości wyniku finansowego brutto i netto odnotowano w 13 województwach, w tym w 11 województwach wzrost wyniku finansowego netto był większy niż wyniku finansowego brutto. W województwach: świętokrzyskim, dolnośląskim i śląskim wyniki finansowe brutto i netto były mniej korzystne w porównaniu z 2012 r.

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 4,3% i nie zmienił się w skali roku. Poprawę wskaźnika obserwowano w 11 województwach, największy wzrost odnotowano w warmińsko-mazurskim (z 3,5% do 4,4%). Rozpiętość wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w województwach wynosiła 4,5 p.proc. – najwyższy poziom odnotowały przedsiębiorstwa w lubelskim i łódzkim (odpowiednio 7,0% i 6,8%), a najniższy – w świętokrzyskim (2,5%).

W badanych podmiotach **wskaźnik rentowności obrotu brutto** zwiększył się w skali roku o 0,3 p.proc. i wyniósł 4,5%, a **wskaźnik rentowności obrotu netto** – o 0,4 p.proc. i ukształtował się na poziomie 3,8%. Wzrost wskaźnika rentowności obrotu brutto odnotowano w 12, a netto w 13 województwach – największy w podkarpackim (wzrost w obu przypadkach o 2,2 p.proc.). Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu brutto wyniosła 3,9 p.proc. (od 2,6% w świętokrzyskim do 6,5% w łódzkim) i była mniejsza niż przed rokiem (4,9 p.proc.). Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu netto wyniosła 3,6 p.proc. (wobec 4,0 p.proc. w 2012 r.) i wyznaczona była przez województwo świętokrzyskie (2,2%) oraz podkarpackie (5,8%).

Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów oraz udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności w 2013 r. kształtował się następująco:

WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %		WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %	
	w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności		w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności
POLSKA	79,8	85,4			
Podlaskie	84,2	92,5	Śląskie	79,5	88,2
Kujawsko-pomorskie	82,2	92,3	Dolnośląskie	76,6	88,2
Łódzkie	80,8	92,3	Opolskie	76,6	85,4
Lubuskie	82,0	90,6	Mazowieckie	76,4	83,7
Wielkopolskie	82,4	90,2	Warmińsko-mazurskie	82,8	80,8
Podkarpackie	78,9	89,7	Małopolskie	80,5	79,8
Lubelskie	79,8	89,0	Świętokrzyskie	79,3	78,5
Zachodniopomorskie	83,1	88,2	Pomorskie	82,7	71,0

Udział podmiotów rentownych w przychodach z całokształtu działalności zwiększył się w skali roku z 84,5% do 85,4%. Największy wzrost wystąpił w województwie dolnośląskim. Zwiększył się również ich udział w ogólnej liczbie badanych podmiotów gospodarczych z 77,0% do 79,8%; w największym stopniu w województwie lubuskim.

NAKŁADY INWESTYCYJNE

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** ogółem badanych przedsiębiorstw zwiększyły się – po spadku odnotowanym w 2012 r. Wpłynął na to wzrost zarówno nakładów na budynki i budowlę jak i na zakupy. Wyższa niż w 2012 r. była liczba i wartość kosztorysowa nowych inwestycji.

Nakłady ogółem badanych przedsiębiorstw² w 2013 r. wyniosły 104, 1 mld zł i były (w cenach stałych) o 6,1% wyższe niż przed rokiem. Nakłady na zakupy³ wzrosły o 4,7%, natomiast na budynki i budowlę – o 8,2%. Udział zakupów w nakładach ogółem obniżył się do 57,9% z 58,5% przed rokiem.

Wyższy niż średnio w kraju udział zakupów w nakładach ogółem wykazały jednostki w większości województw. Natomiast niższy udział zanotowano w województwach: lubelskim, pomorskim, zachodniopomorskim, mazowieckim i małopolskim.

Uszeregowanie województw pod względem dynamiki zrealizowanych nakładów w 2012 r. i 2013 r. przedstawiało się następująco:

2012		2013	
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 (ceny bieżące)			
POLSKA	99,9	POLSKA	104,4
Małopolskie	114,7	Zachodniopomorskie	164,1
Podlaskie	114,7	Lubuskie	125,0
Podkarpackie	111,7	Dolnośląskie	115,9
Wielkopolskie	107,8	Mazowieckie	114,6
Śląskie	105,7	Kujawsko-pomorskie	114,1
Opolskie	102,2	Pomorskie	104,8
Warmińsko-mazurskie	101,6	Opolskie	103,3
Lubelskie	99,3	Lubelskie	100,8
Pomorskie	98,2	Wielkopolskie	95,9
Łódzkie	96,0	Warmińsko-mazurskie	91,7
Mazowieckie	95,8	Śląskie	90,9
Dolnośląskie	95,3	Łódzkie	90,5
Zachodniopomorskie	91,3	Małopolskie	89,5
Kujawsko-pomorskie ORSKIE	89,0	Podkarpackie	89,4
Świętokrzyskie	88,9	Świętokrzyskie	84,4
Lubuskie	87,5	Podlaskie	80,6

Największy udział w zrealizowanych nakładach w 2013 r. miały jednostki z województwa mazowieckiego, śląskiego i dolnośląskiego – łącznie 57,7% (55,2% w 2012 r.). W czterech kolejnych województwach (wielkopolskim, małopolskim, pomorskim i łódzkim) zrealizowano 25,0% nakładów (przed rokiem 27,7%). Na pozostałe województwa przypadało 17,3% (17,1% w 2012 r.).

² Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych.

³ Maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu.

W strukturze nakładów na nowe środki trwałe największy udział miały nakłady jednostek przetwórstwa przemysłowego – 32,4% (31,6% w 2012 r.).

Jednostki mające siedzibę na terenie województw: mazowieckiego, śląskiego, wielkopolskiego, dolnośląskiego, małopolskiego, łódzkiego i podkarpackiego realizowały 73,2% nakładów związanych z przetwórstwem przemysłowym.

W 2013 r. **rozpoczęto** 180,8 tys. **inwestycji**, tj. o 15,2% więcej niż przed rokiem (wobec spadku o 1,9% w 2012 r.). Łączna **wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych** wyniosła 49,8 mld zł i była o 13,0% wyższa niż przed rokiem wobec spadku o 14,5% rok wcześniej. Na jednostki mające siedzibę na terenie województw: mazowieckiego, małopolskiego, wielkopolskiego, pomorskiego, śląskiego i dolnośląskiego przypadało 93,1% liczby noworozpoczętych inwestycji. Największy udział w wartości kosztorysowej rozpoczętych inwestycji przypadało na jednostki mające siedzibę na terenie województw: mazowieckiego (45,3%), wielkopolskiego (10,8%), śląskiego (9,7%), małopolskiego (6,0%), dolnośląskiego (5,5%), łódzkiego (5,2%) i pomorskiego (4,8%).

ROLNICTWO

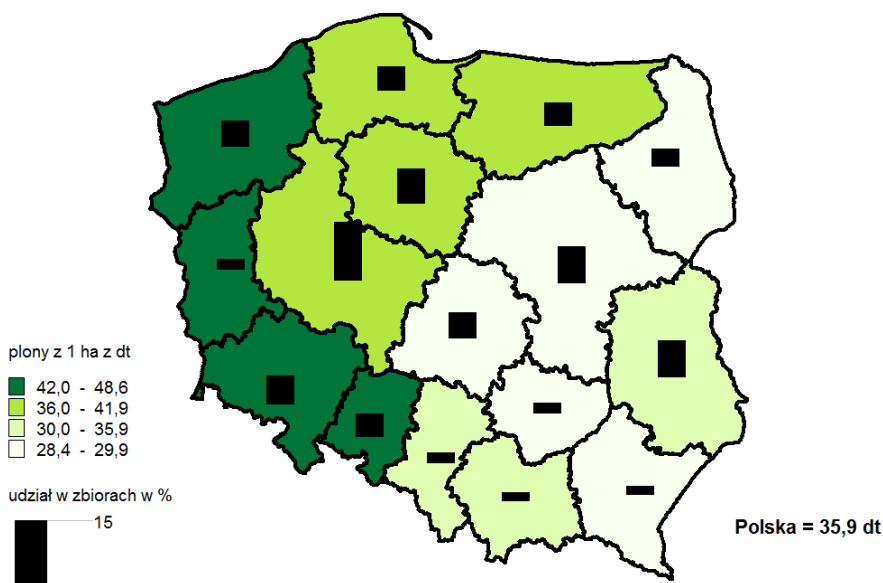
Wstępnie szacuje się, że **globalna produkcja rolnicza** w 2013 r. w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 1,5%. Wzrost ten wynikał ze zwiększenia **produkcji zwierzęcej** o 2,2% i **produkcji roślinnej** o 1,0%.

Według wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie 2013 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, ziemniaków i buraków cukrowych były niższe niż w 2012 r. Natomiast znacznie wyższe były zbiory rzepaku i rzepiku.

Powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. wyniosła 6737,7 tys. ha i była o 4,6% mniejsza niż przed rokiem. W skali roku zmniejszenie powierzchni zasiewów zbóż odnotowano w 12 województwach, w granicach od 24,9% w lubuskim do 0,7% w łódzkim. Wzrost powierzchni uprawy odnotowano w świętokrzyskim (o 5,6%), opolskim (o 2,0%) i dolnośląskim (o 1,2%). W województwie śląskim areal uprawy zbóż pozostał na poziomie sprzed roku. Podobnie jak w poprzednich latach, największą powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi odnotowano w województwach: wielkopolskim (13,8% krajowej uprawy), mazowieckim (11,9%) i lubelskim (10,9%), a najmniejszą w lubuskim (2,4%), śląskim (2,7%), małopolskim (2,8%) i podkarpackim (2,9%).

Szacuje się, że **plonowanie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** w 2013 r. wyniosło 35,9 dt z 1 ha i było lepsze niż przed rokiem (o 3,8%). Wzrost plonów zbóż z 1 ha odnotowano w 9 województwach, w granicach od 18,5% w lubuskim do 0,4% w mazowieckim. W pozostałych województwach wystąpił spadek plonów od 8,0% w małopolskim do 1,0% w podlaskim i świętokrzyskim. W 8 województwach plony przekroczyły przeciętną wielkość dla kraju. Najwyższe plony zbóż z 1 ha zanotowano w opolskim (48,6 dt), zachodniopomorskim (45,5 dt) i dolnośląskim (44,1 dt), a najniższe – w mazowieckim (28,4 dt), świętokrzyskim (28,5 dt) i podlaskim (28,6 dt).

**ZRÓŻNICOWANIE PLONÓW ORAZ UDZIAŁ WOJEWÓDZTW
W ZBIORACH ZBÓŻ PODSTAWOWYCH W 2013 R.**

Ocenia się, że przy wyższym plonowaniu, ale mniejszej od ubiegłorocznej powierzchni, **zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** w 2013 r. były o 0,9% mniejsze od uzyskanych w 2012 r. i wyniosły 24,2 mln ton. Spadek produkcji zbóż odnotowano w 10 województwach, w granicach od 12,2% w mazowieckim do 0,3% w łódzkim. W pozostałych województwach odnotowano wzrost zbiorów zbóż, największy w kujawsko-pomorskim (o 10,5%). Największe zbiory zbóż uzyskały województwa: wielkopolskie (15,0% krajowej produkcji zbóż), lubelskie (9,5%) i mazowieckie (9,4%). Najmniej zbóż zebrano w małopolskim i podkarpackim (po 2,4% krajowych zbiorów) oraz śląskim (2,6%).

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2013 r. wyniosła 920,0 tys. ha i w stosunku do 2012 r. uległa znacznemu zwiększeniu (o 27,7%, wobec spadku przed rokiem o 13,2%). Wzrost powierzchni zasiewów odnotowano w 15 województwach, największy w kujawsko-pomorskim. W skali roku areał uprawy rzepaku i rzepiku zmniejszył się tylko w zachodniopomorskim (o 2,9%). Największą powierzchnię uprawy rzepaku i rzepiku odnotowano w województwach: dolnośląskim (14,7% krajowej uprawy), wielkopolskim (11,6%), kujawsko-pomorskim (11,5%) i zachodniopomorskim (11,3%), a najmniejszą w małopolskim (0,8%), podlaskim i świętokrzyskim (po 1,0%).

Szacuje się, że **plony rzepaku i rzepiku** w skali roku były wyższe o 8,5% i ukształtowały się na poziomie 28,1 dt z 1 ha. Wzrost plonów odnotowano w 8 województwach, w granicach od 49,2% w łódzkim do 5,0% w warmińsko-mazurskim. W ujęciu rocznym największy spadek plonów wystąpił w małopolskim (o 28,9%) i lubelskim (o 24,0%). Najwyższe plony rzepaku i rzepiku z 1 ha uzyskano w kujawsko-pomorskim (34,9 dt) i lubuskim (34,1 dt), a najniższe – w lubelskim (18,4 dt). W 5 województwach plony przekroczyły przeciętną wielkość dla kraju.

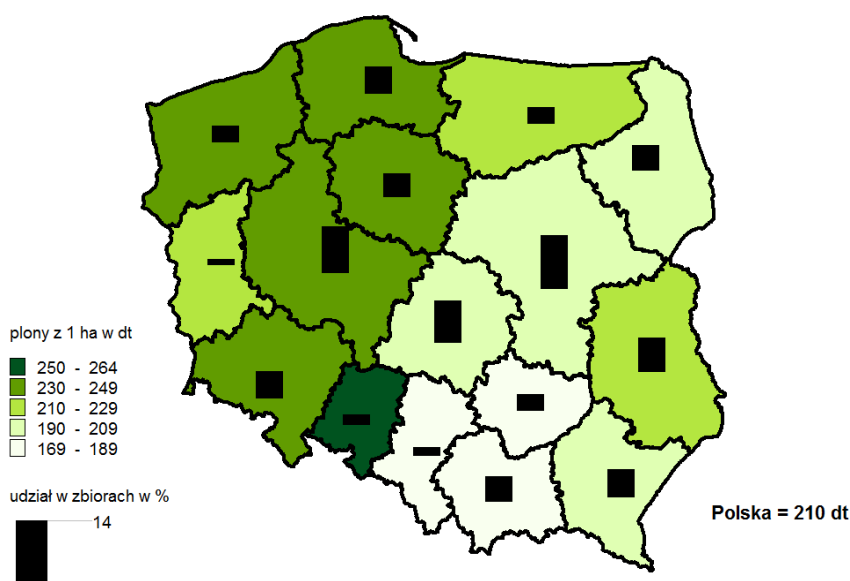
Ocenia się, że **zbiory rzepaku i rzepiku** w 2013 r., przy zwiększonej powierzchni uprawy i wyższym plonowaniu, były znacznie większe od notowanych przed rokiem (o 38,4%) i wyniosły prawie 2,6 mln ton. Wzrost zbiorów rzepaku i rzepiku odnotowano w 15 województwach, w tym największy w kujawsko-pomorskim, w wyniku znacznego zwiększenia areału uprawy i wysokiego plonowania. W skali roku spadek zbiorów wystąpił w śląskim (o 3,3%). Największe zbiory rzepaku i rzepiku uzyskano w województwach: dolnośląskim (14,5% krajowych zbiorów), kujawsko-pomorskim (14,3%), wielkopolskim (13,4%) i zachodniopomorskim (12,6%). Najmniej rzepaku i rzepiku zebrano w małopolskim (0,6% produkcji krajowej) i świętokrzyskim (0,8%).

Powierzchnia uprawy ziemniaków w 2013 r. wyniosła 346,3 tys. ha i była o 7,2% mniejsza niż przed rokiem. Zmniejszenie powierzchni uprawy ziemniaków odnotowano w 11 województwach, w granicach od 58,7% w lubuskim do 0,6% w podkarpackim. Podobnie jak w latach poprzednich największą powierzchnię uprawy ziemniaków odnotowano

w województwach: mazowieckim (13,6% krajowej uprawy), łódzkim (11,2%) i wielkopolskim (9,7%), a najmniejszą w lubuskim (1,2%) i opolskim (2,1%).

Szacuje się, że **plony ziemniaków** w 2013 r. wyniosły 210 dt z 1 ha i były słabsze o 13,2% od uzyskanych w 2012 r. Spadek plonów ziemniaków z 1 ha wystąpił w 15 województwach, w granicach od 27,8% w łódzkim do 3,3% w kujawsko-pomorskim. Wzrost plonów odnotowano w warmińsko-mazurskim (o 1,9%). Najwyższe plony z 1 ha uzyskano w opolskim (264 dt), a najniższe w świętokrzyskim (169 dt) i małopolskim (170 dt). W 9 województwach plony ziemniaków przekroczyły przeciętną wielkość dla kraju.

ZRÓŻNICOWANIE PLONÓW ORAZ UDZIAŁ WOJEWÓDZTW W ZBIORACH ZIEMNIAKÓW 2013 R.

Ocenia się, że **zbiory ziemniaków** wyniosły prawie 7,3 mln ton i były o 19,6% niższe niż w 2012 r. Mniej ziemniaków zebrano w 14 województwach. Wzrost zbiorów ziemniaków odnotowano w podlaskim (o 71,2%) i warmińsko-mazurskim (o 32,9%). Największe zbiory ziemniaków uzyskały województwa: mazowieckie (13,2% krajowej produkcji ziemniaków), wielkopolskie (11,5%) i łódzkie (10,2%). Najmniej ziemniaków zebrano w lubuskim (1,3% krajowej produkcji), śląskim (2,2%) i opolskim (2,7%).

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2013 r. wyniosła 193,7 tys. ha i była o 8,7% mniejsza niż w 2012 r. W ujęciu rocznym zmniejszenie powierzchni uprawy buraków wystąpiło w 11 województwach. Wzrost areału uprawy buraków cukrowych odnotowano w świętokrzyskim (o 51,4%), małopolskim (o 32,3%), śląskim (o 5,6%) i lubelskim (o 0,1%). Największą powierzchnię uprawy buraków odnotowano w wielkopolskim (21,4% krajowej uprawy), kujawsko-pomorskim (19,2%) i lubelskim (17,1%). W województwie podlaskim nie odnotowano powierzchni uprawy buraków cukrowych.

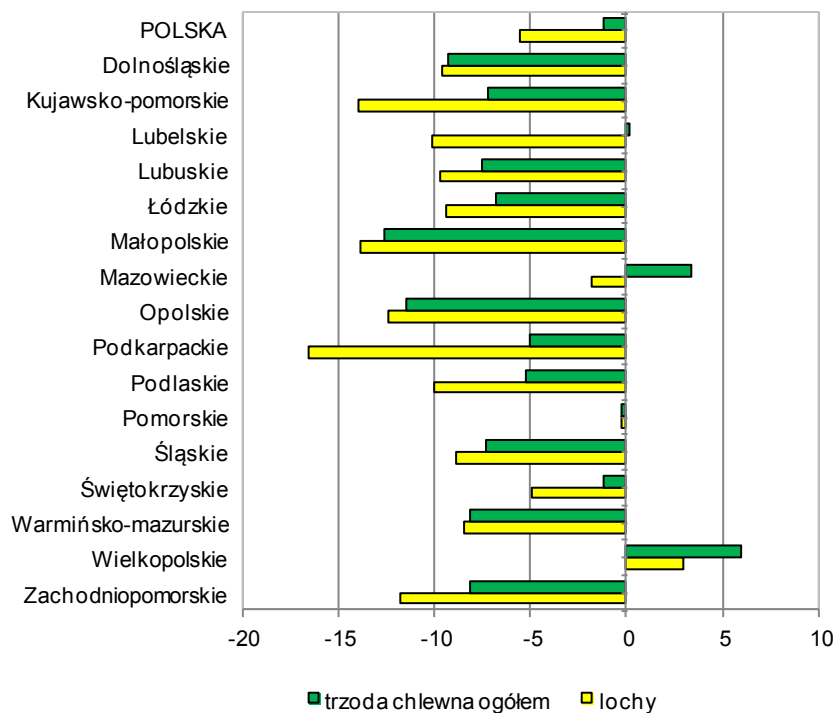
Szacuje się, że **plony buraków cukrowych** w 2013 r. wyniosły 547 dt z 1 ha i były słabsze o 6,0% od uzyskanych w 2012 r. Spadek plonów odnotowano we wszystkich województwach. Najwyższe plony buraków z 1 ha uzyskano w dolnośląskim (585 dt), a najniższe w lubuskim (441 dt). W 9 województwach plony przekroczyły przeciętną wielkość dla kraju.

Ocenia się, że **zbiory buraków cukrowych** w 2013 r., przy ograniczonej powierzchni uprawy i niższym plonowaniu, były mniejsze (o 14,3%) od notowanych przed rokiem i wyniosły prawie 10,6 mln ton. Spadek zbiorów odnotowano w 13 województwach, przy czym najgłębszy w lubuskim, w wyniku znacznego zmniejszenia areału uprawy i mniejszego plonowania. Podobnie jak w poprzednich okresach, największe zbiory buraków cukrowych uzyskano w województwach: wielkopolskim (21,7% krajowej produkcji), kujawsko-pomorskim (19,8%) i lubelskim (16,2%).

Wyniki reprezentacyjnego badania **połowia trzody chlewnej** przeprowadzonego w końcu listopada 2013 r. wskazywały na utrzymanie spadku liczebności połowia, obserwowanego od marca 2011 r. Według wstępnych danych w końcu listopada 2013 r. połowie trzody chlewnej liczyło 10994,4 tys. sztuk i było niższe o 1,2% od stanu notowanego w analogicznym okresie 2012 r.

ZMIANY W POGŁOWIU TRZODY CHLEWNEJ W 2013 R.

Stan w końcu listopada (wzrost/spadek w skali roku w %)

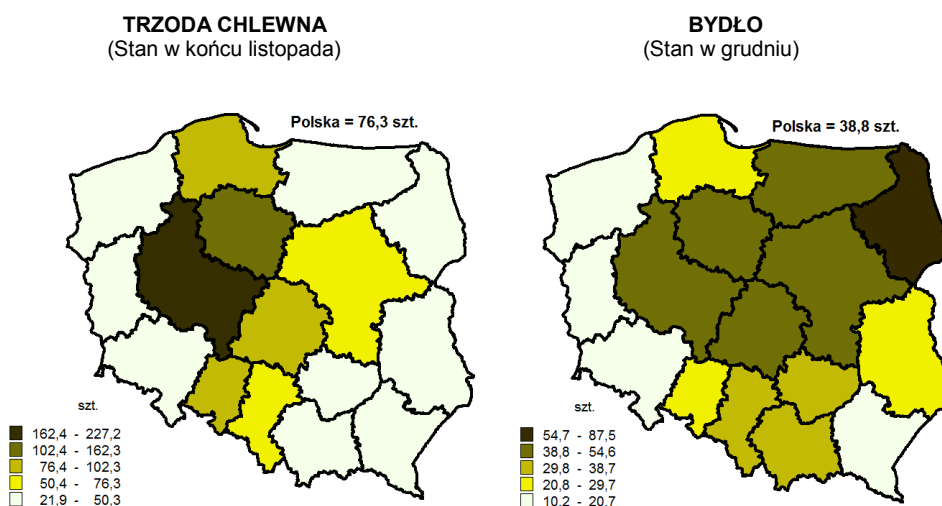

W skali roku najgłębszy spadek odnotowano w połowie loch prośnych (o 5,8%) oraz w połowie trzody chlewnej na chów o wadze 50 kg (o 5,7%). Również zmniejszyła się liczebność stada warchlaków o wadze od 20 kg do 50 kg (o 2,5%) oraz prosiąt o wadze

do 20 kg (o 2,0%). Natomiast odnotowano wzrost pogłowia trzody chlewnej na ubój o wadze 50 kg i więcej (o 1,5%). Spadek pogłowia trzody chlewnej ogółem wystąpił w 13 województwach, w granicach od 12,6% w małopolskim do 0,3% w pomorskim. Zwiększenie pogłowia trzody chlewnej odnotowano w wielkopolskim (o 6,0%), mazowieckim (o 3,4%) i lubelskim (o 0,2%). Podobnie, jak w poprzednich okresach, ponad 60% krajowego pogłowia trzody chlewnej znajdowała się na terenach czterech województw: wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego i łódzkiego (odpowiednio: 35,8%, 10,9%, 8,6% i 8,4%). Najmniej trzody chlewnej notowano w lubuskim (1,2%) i podkarpackim (1,6%).

W porównaniu z końcem listopada 2012 r. stado loch na chów zmniejszyło się o 5,6% do poziomu 955,1 tys. sztuk. Spadek pogłowia loch wystąpił w 15 województwach, w granicach od 16,6% w podkarpackim do 0,3% w pomorskim. Zwiększenie pogłowia loch odnotowano w wielkopolskim (o 3,0%).

ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^a W 2013 R.

^a Stan w czerwcu.

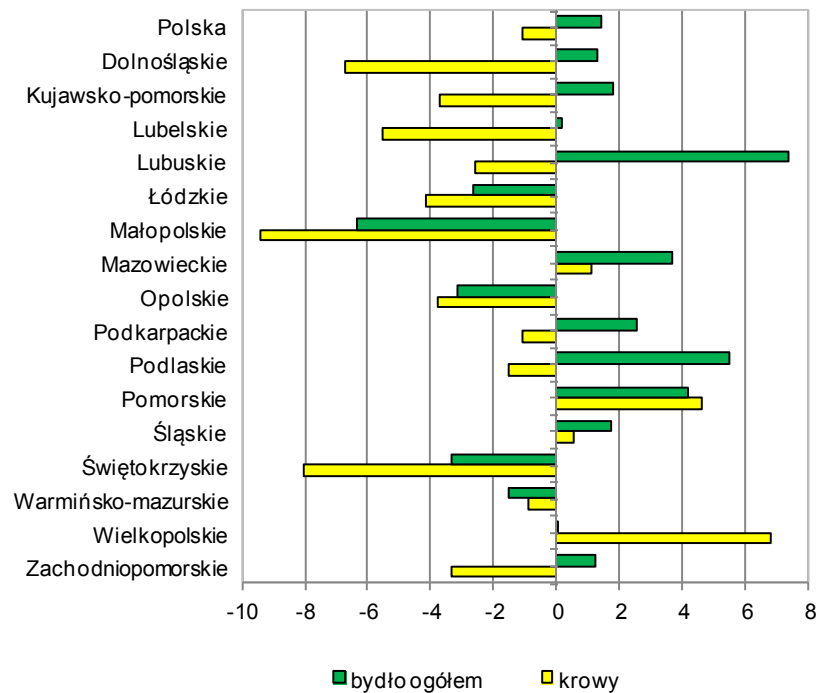
Według wstępnych danych w grudniu 2013 r. **pogłowie bydła** ogółem liczyło 5595,5 tys. sztuk, wykazując nieznaczny wzrost w skali roku (o 1,4%). Zwiększenie liczebności stada bydła ogółem wynikało ze wzrostu młodego bydła w wieku 1-2 lat (o 3,4%), pogłowia cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 2,0%) oraz bydła w wieku 2 lat i więcej (o 0,1%). Pogłowie bydła wzrosło w 10 województwach, w granicach od 7,4% w lubuskim do 0,2% w lubelskim. W województwie wielkopolskim pogłowie bydła pozostało na poziomie sprzed roku. Natomiast w pozostałych województwach odnotowano spadek stada bydła, w tym najgłębszy w małopolskim (6,3%).

Podobnie jak w poprzednich okresach, ponad połowa krajowego pogłowia bydła znajdowała się na terenach trzech województw: mazowieckiego (18,3%), podlaskiego (16,6%)

i wielkopolskiego (15,4%). Najmniej bydła było w lubuskim (1,3% pogłowia bydła w kraju). W skali roku liczba krów zmniejszyła się średnio w kraju o 1,1% i wynosiła 2441,9 tys. sztuk. Spadek pogłowia krów wystąpił w 12 województwach, w granicach od 9,4% w małopolskim do 0,9% w warmińsko-mazurskim. Natomiast wzrost pogłowia krów odnotowano w wielkopolskim (o 6,8%), pomorskim (o 4,6%), mazowieckim (o 1,1%) i śląskim (o 0,5%).

ZMIANY W POGŁOWIU BYDŁA W 2013 R.

Stan w grudniu (wzrost/spadek w skali roku w %)

W grudniu 2013 r. **pogłowie owiec** ogółem wyniosło 223,1 tys. sztuk (dane wstępne) i było wyższe o 2,1% od stanu notowanego w analogicznym okresie poprzedniego roku. W skali roku wzrost populacji owiec odnotowano w 9 województwach, w granicach od 46,5% w opolskim do 2,0% w dolnośląskim. W pozostałych województwach pogłowie owiec zmniejszyło się, w tym najgłębszy spadek odnotowano w łódzkim (o 29,4%) i podkarpackim (o 15,6%). Podobnie jak w latach poprzednich, największym udziałem w krajowym pogłowie owiec charakteryzowały się województwa: małopolskie (28,5%), wielkopolskie (8,9%) i podlaskie (8,8%). Najmniej owiec odnotowano w opolskim i świętokrzyskim (po 1,3%). Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych kształtowała się od 11,5 szt. w małopolskim do 0,3 szt. w mazowieckim, przy średniej dla kraju 1,5 szt.

W 2013 r. **skupiono** w kraju 8005,7 tys. ton **zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych** (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), tj. o 4,5% mniej niż w 2012 r. W skali roku spadek skupu zbóż wystąpił w 13 województwach, w granicach

od 26,0% w świętokrzyskim do 3,2% w kujawsko-pomorskim. Wzrost skupu odnotowano w lubuskim (o 12,5%), wielkopolskim (o 8,2%) i zachodniopomorskim (o 7,6%).

Skup ziemniaków w 2013 r. ukształtował się na poziomie 1379,9 tys. ton i był mniejszy o 8,6% niż przed rokiem. Spadek skupu wystąpił w 11 województwach, w granicach od 46,8% w lubuskim do 3,0% w wielkopolskim. W pozostałych województwach odnotowano wzrost skupu ziemniaków, w tym największy w świętokrzyskim (o 33,4%) i warmińsko-mazurskim (o 33,1%).

W 2013 r. skup **żywca rzeźnego ogółem** (w wadze poubojowej ciepłej) wyniósł 3483,8 tys. ton i był o 8,8% większy niż przed rokiem. Wzrost skupu odnotowano w 15 województwach, w granicach od 23,1% w kujawsko-pomorskim do 0,2% w lubelskim. W skali roku mniej żywca rzeźnego skupiono w województwie warmińsko-mazurskim (o 2,1%).

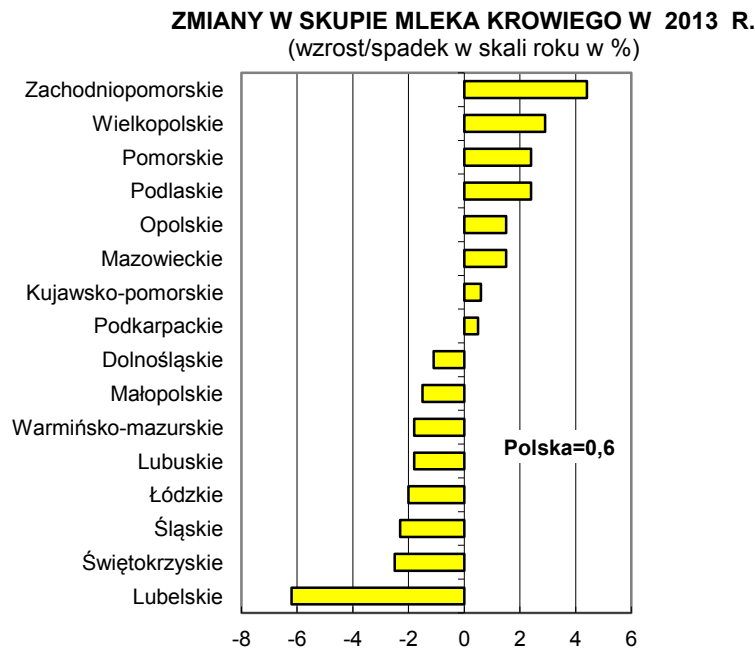
Skup żywca wieprzowego (w wbc) w 2013 r. wyniósł 1573,4 tys. ton i w porównaniu z rokiem poprzednim był większy o 8,8%. Wzrost skupu obserwowano w 10 województwach, w tym największy w lubuskim. W pozostałych województwach wystąpił spadek skupu żywca wieprzowego w granicach od 10,8% w mazowieckim do 0,1% w świętokrzyskim.

Skup żywca wołowego (w wbc) w 2013 r. był o 24,1% większy niż przed rokiem i wyniósł 344,0 tys. ton. Wzrost skupu odnotowano w 14 województwach, w granicach od 87,0% w warmińsko-mazurskim do 1,6% w lubelskim. W skali roku mniej żywca wołowego skupiono w dolnośląskim (o 12,5%) i świętokrzyskim (o 2,8%).

Skup żywca drobiowego (w wbc) wyniósł 1557,7 tys. ton i był większy w skali roku o 6,0%. Wzrost skupu odnotowano w 10 województwach, w granicach od 30,9% w pomorskim

do 0,5% w lubelskim. W pozostałych województwach odnotowano spadek skupu, w tym najgłębszy w lubuskim i warmińsko-mazurskim (po 2,9%).

W 2013 r. **skup mleka krowiego** wyniósł 9643,0 mln l i w skali roku był większy o 0,6%. Wzrost skupu zanotowano w 8 województwach, w granicach od 4,4% w zachodniopomorskim do 0,5% w podkarpackim. W pozostałych województwach w skali roku skupiono mniej mleka, a najgłębszy spadek wystąpił w lubelskim (6,2%).

Na **rynku rolnym** w grudniu 2013 r., przeciętne ceny pszenicy i żyta w skali roku były niższe zarówno w skupie, jak i na targowiskach. Niższe były ceny skupu żywca wieprzowego i wołowego oraz targowiskowe ceny prosiąt na chów. Znacznie wzrosły, na obu rynkach, ceny ziemniaków oraz ceny skupu mleka.

W grudniu 2013 r. na **targowiskach** za 1 dt **pszenicy** płacono średnio 89,46 zł, tj. o 10,6% mniej niż przed rokiem. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 19,1% w zachodniopomorskim do 4,5% w podkarpackim. W 8 województwach ceny pszenicy były wyższe od przeciętnej w kraju. Najwyższe notowano na targowiskach w śląskim (95,68 zł za 1 dt), a najniższe w kujawsko-pomorskim (78,68 zł za 1 dt).

Średnia cena **skupu pszenicy** w grudniu 2013 r. wyniosła 76,05 zł za 1 dt i była znacznie niższa niż przed rokiem (o 25,2%). Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 28,7% w świętokrzyskim do 19,5% w warmińsko-mazurskim. W 7 województwach cena skupu była wyższa od średniej krajowej, najwyższą zanotowano w warmińsko-mazurskim (79,22 zł za 1 dt). Podobnie jak przed rokiem, najmniej za pszenicę płacono w podkarpackim (72,54 zł za 1 dt).

W 2013 r. przeciętna cena skupu pszenicy wyniosła 79,67 zł za 1 dt i była o 10,8% niższa niż w 2012 r. W skali roku spadek cen wystąpił we wszystkich województwach, w granicach od 15,5% w lubuskim do 3,7% w świętokrzyskim. W 8 województwach przeciętna cena skupu pszenicy była wyższa od średniej krajowej. Rozpiętość cen skupu pszenicy wynosiła od 83,38 zł za 1 dt w mazowieckim do 75,75 zł w podkarpackim.

Za 1 dt **żyta na targowiskach** w grudniu 2013 r. płacono średnio 67,86 zł, tj. o 14,0% mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Mniej za żyto płacono we wszystkich badanych województwach (13), w granicach od 29,8% w warmińsko-mazurskim do 6,4% w świętokrzyskim. W 7 województwach ceny żyta były wyższe od przeciętnej w kraju, w tym najwyższa w śląskim (83,59 zł za 1 dt). Najmniej za 1 dt żyta płacono w mazowieckim (59,22 zł).

W grudniu 2013 r. średnia cena **skupu żyta** w skali roku była mniejsza o 24,0% i wyniosła 56,85 zł za 1 dt. Spadek cen odnotowano w 15 województwach, w granicach od 36,7% w opolskim do 17,3% w zachodniopomorskim. Więcej niż przed rokiem za żyto w skupie płacono w województwie świętokrzyskim (o 1,1%). W 4 województwach cena skupu żyta była wyższa od średniej krajowej, najwyższą zanotowano w świętokrzyskim – 65,51 zł za 1 dt. Najmniej za 1 dt żyta w skupie płacono w lubelskim (48,95 zł).

Przeciętna cena skupu żyta w 2013 r. w porównaniu z 2012 r. zmniejszyła się o 25,4% i wyniosła 55,36 zł za 1 dt, przy czym w województwach kształtowała się od 63,01 zł za 1 dt w świętokrzyskim do 52,70 zł za 1 dt w lubuskim. W skali roku przeciętna cena skupu żyta obniżyła się we wszystkich województwach, w granicach od 30,3% w opolskim do 9,4% w świętokrzyskim.

Średnia cena **ziemniaków jadalnych późnych** na targowiskach w grudniu 2013 r. była o 74,2% wyższa niż przed rokiem i wynosiła 121,28 zł za 1 dt. Wzrost ceny ziemniaków odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 107,7% w podlaskim do 49,2% w pomorskim. Najwięcej za ziemniaki płacono na targowiskach w lubuskim (140,40 zł za 1 dt), a najmniej w świętokrzyskim (102,25 zł za 1 dt).

W 2013 r. przeciętna cena skupu ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) wyniosła 64,45 zł za 1 dt i była o 43,3% wyższa niż w 2012 r. Cenę wyższą od przeciętnej krajowej notowano w 6 województwach, a najwyższą w zachodniopomorskim (77,69 zł za 1 dt). Najmniej za 1 dt ziemniaków płacono w świętokrzyskim (46,06 zł) i podkarpackim (46,70 zł). W skali roku wzrost przeciętnych cen skupu ziemniaków odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 107,1% w małopolskim do 21,5% w opolskim.

W grudniu 2013 r. średnia cena **skupu żywca rzeźnego wołowego** (bydła bez cieląt) wyniosła 6,10 zł za 1 kg i była o 7,3% niższa niż w grudniu 2012 r. Spadek cen wystąpił we wszystkich województwach, w granicach od 13,5% w lubuskim do 2,8% w podkarpackim.

W 6 województwach cena skupu była wyższa od średniej krajowej, najwyższą zanotowano w lubelskim (6,75 zł za 1 kg), a najniższą – w lubuskim (5,48 zł).

W 2013 r. przeciętna cena skupu żywca rzeźnego wołowego (bydła bez cieląt) wyniosła 6,20 zł za 1 kg, tj. o 3,1% mniej niż w 2012 r., przy czym w 5 województwach cena była wyższa od średniej krajowej. Najwyższą odnotowano w lubelskim (6,79 zł za 1 kg) i małopolskim (6,70 zł), a najniższą w dolnośląskim (5,65 zł za 1 kg) i zachodniopomorskim (5,74 zł).

Średnia cena skupu **żywca rzeźnego wieprzowego** w grudniu 2013 r. wynosiła 5,28 zł za 1 kg i była niższa o 1,5% od notowanej w grudniu 2012 r. W 8 województwach cena skupu była wyższa od średniej krajowej, najwyższą zanotowano w lubuskim (5,52 zł za 1 kg). Najmniej za 1 kg żywca wieprzowego płacono w pomorskim (4,76 zł) i śląskim (5,05 zł). Spadek cen odnotowano w 14 województwach, w granicach od 7,2% w pomorskim do 0,5% w zachodniopomorskim. Więcej niż przed rokiem za 1 kg żywca wieprzowego płacono w lubuskim (o 3,8%) i wielkopolskim (o 0,8%).

W 2013 r. przeciętna cena skupu żywca rzeźnego wieprzowego kształtowała się na poziomie zbliżonym do notowanego w 2012 r. i wyniosła 5,39 zł za 1 kg (niższa o 0,2%). Spadek ceny odnotowano w 10 województwach, w granicach od 3,4% w warmińsko-mazurskim do 0,2% w łódzkim. Cenę wyższą od przeciętnej krajowej notowano w 6 województwach a najwyższą w kujawsko-pomorskim (5,65 zł za 1 kg). Najmniej za 1 kg żywca wieprzowego płacono w śląskim (5,11 zł), opolskim (5,17 zł) i małopolskim (5,18 zł).

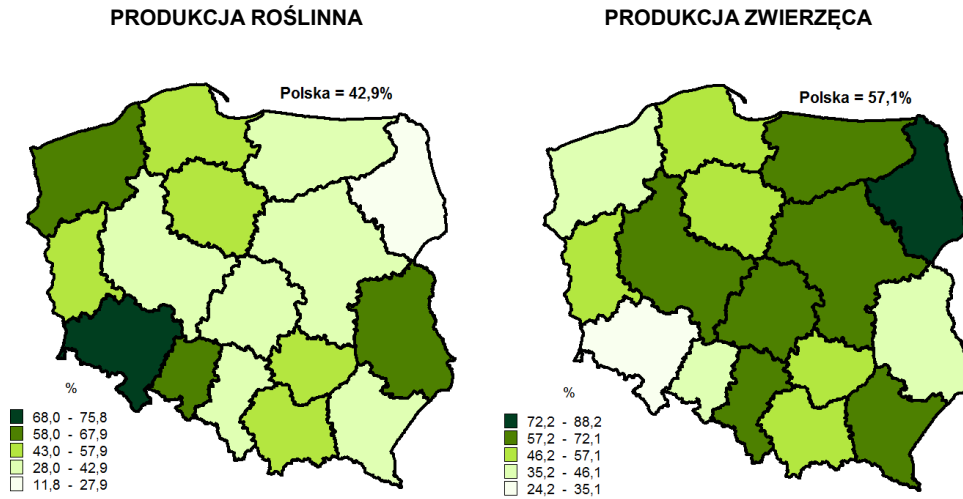
Na targowiskach w grudniu 2013 r. za **prosię na chów** płacono średnio 169,43 zł, tj. o 4,7% mniej niż w analogicznym miesiącu 2012 r. Spadek cen odnotowano w 6 województwach (spośród 11 badanych), w granicach od 25,7% w podkarpackim do 1,1% w śląskim. W 8 województwach za prosię płacono więcej niż średnio w kraju, najwięcej w śląskim (222,00 zł). Najmniej za prosię na chów płacono w podkarpackim (140,00 zł).

W grudniu 2013 r. w skupie średnia cena **mleka krowiego** za 100 l wyniosła 153,93 zł i była wyższa w skali roku o 22,4%. Wzrost cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 40,4% w świętokrzyskim do 14,8% w podlaskim. Rozpiętość cen skupu za 100 l mleka wynosiła od 138,52 zł w małopolskim do 164,89 zł w lubuskim.

Przeciętna cena skupu mleka w 2013 r. ukształtowała się na poziomie znacznie wyższym (o 13,3%) niż w 2012 r. i wyniosła 1,36 zł za 1 l. Wzrost cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 15,0% w pomorskim do 9,8% w opolskim. Więcej niż przeciętnie za mleko płacono w 5 województwach, a najwięcej w podlaskim (1,43 zł za 1 l). Najmniej za mleko w skupie płacono w małopolskim (1,18 zł za 1 l).

W 2012 r.¹ w strukturze **towarowej produkcji rolniczej** produkcja zwierzęca stanowiła 57,1%. W 12 województwach przekraczała 50,0%, w tym w 7 jej udział był wyższy niż średnio w kraju (najwyższy w woj. podlaskim – 88,2%). Największy udział produkcji roślinnej w towarowej produkcji rolniczej odnotowano w województwie dolnośląskim – 75,8%.

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2012 R. (ceny stałe 2011 r.)

^{a1} Dane dotyczące towarowej produkcji rolniczej za 2013 r. będą dostępne na początku 2015 r.

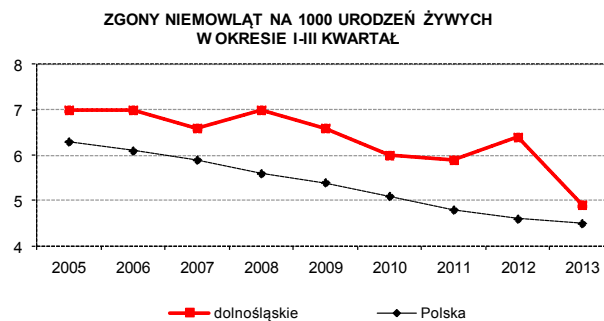
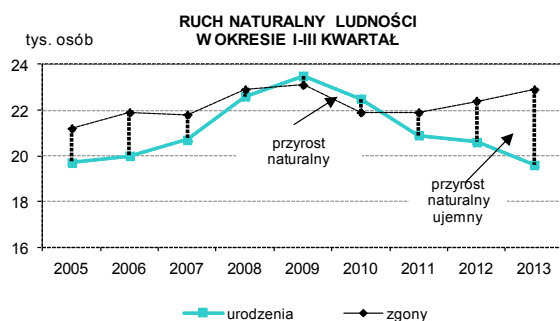
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Podregiony	-	5
Powiaty	-	26
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	91
Gminy	-	169

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	19,9 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	2,9 mln mieszkańców
	7 lokata		5 lokata
	6,4% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 146 osoby na 1 km ² (4 lokata)

W województwie dolnośląskim w okresie I-III kwartał 2013 r. pogłębił się, obserwowany trzeci rok z rzędu spadek liczby **ludności**. Utrzymujący się ujemny przyrost naturalny (w przeliczeniu na 1000 ludności – minus 1,5 wobec minus 0,3 w kraju) był spowodowany spadkiem liczby urodzeń żywych (o 5,2%) przy wzroście (o 2,3%) liczby zgonów. Wskaźnik urodzeń żywych (liczony na 1000 ludności) wyniósł 9,0‰ i był niższy niż średnio w kraju (9,8‰), natomiast wskaźnik zgonów, wyższy niż przeciętnie, wyniósł 10,5‰ (w kraju 10,1‰). W wyniku niekorzystnych zmian w ruchu naturalnym i zwiększonej emigracji (saldo migracji na pobyt stały spadło z 0,3‰ do 0,0‰) współczynnik przyrostu rzeczywistego obniżył się w skali roku 3-krotnie i wyniósł minus 1,5‰, wobec minus 0,9‰ w kraju. W ujęciu rocznym poprawił się wskaźnik zgonów niemowląt liczony na 1000 urodzeń żywych (4,9 wobec 6,4 w 2012 r.) i był wyższy niż średnio w kraju (4,5).

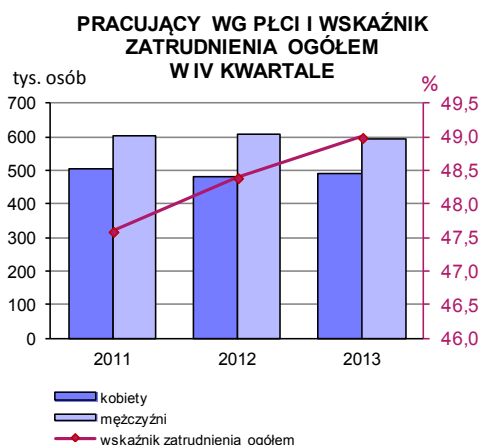
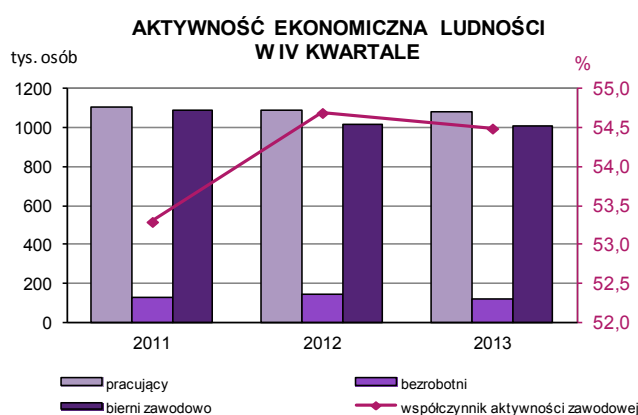

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w województwie dolnośląskim wyniosła 1206 tys. i była o 2,3% mniejsza niż przed rokiem.

Współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 54,5% (spadek o 0,2 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,1%.

Liczba osób **pracujących** podobnie jak w 2012 r., zmniejszyła się w ujęciu rocznym i wyniosła 1083 tys. (spadek o 0,9%). Zwiększyła się liczba pracujących kobiet (o 1,2%), co przyczyniło się do wzrostu udziału kobiet w liczbie pracujących ogółem (z 44,3% do 45,2%). Zmniejszyła się natomiast liczba pracujących mężczyzn (o 2,8%) oraz ich udział w pracujących ogółem (z 55,7% do 54,7%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. wyniósł 49,0% i był o 0,6 p.proc. wyższy niż przed rokiem, jednak niższy niż średnio w kraju. Wzrost wskaźnika odnotowano zarówno w mieście jak i na wsi (po 0,5 p.proc.), przy czym większą wartość osiągnął na wsi (49,7%) niż w mieście (48,7%).

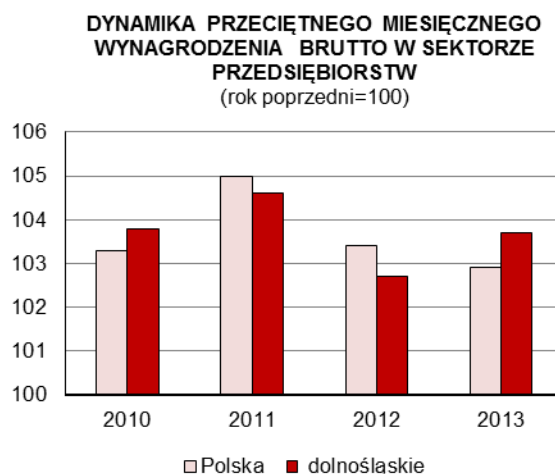
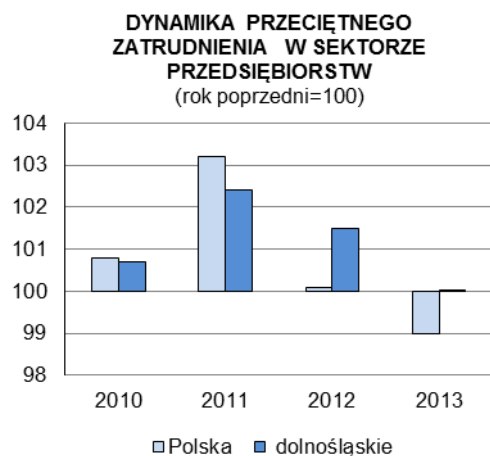
W IV kwartale 2013 r. liczba **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 123 tys. (w ujęciu rocznym spadek o 13,4%). Zmniejszyła się liczba bezrobotnych kobiet (o 14,5%) oraz mężczyzn (o 12,3%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 24,4% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,8% w kraju) i w odniesieniu do analogicznego okresu ub. roku ich udział zmniejszył się o 1,7 p.proc. (wobec spadku w kraju o 0,6 p.proc.).

W IV kwartale 2013 r. **stopa bezrobocia** według BAEL wyniosła 10,2% i była niższa niż przed rokiem (o 1,3 p.proc.), jednak wyższa niż przeciętnie w kraju. Wskaźnik ten był niższy na wsi (9,9%) niż w mieście (10,3%), przy czym bardziej obniżył się w mieście (o 1,7 p.proc.) niż na wsi (o 0,4 p.proc.). Odnotowano również spadek stopy bezrobocia wśród kobiet (o 1,8 p.proc. do 10,7%) jak i wśród mężczyzn (o 1,0 p.proc. do 9,7%).

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 1006 tys. osób, co stanowiło 45,5% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. ich liczba zmniejszyła się o 1,5%, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 2,0%.

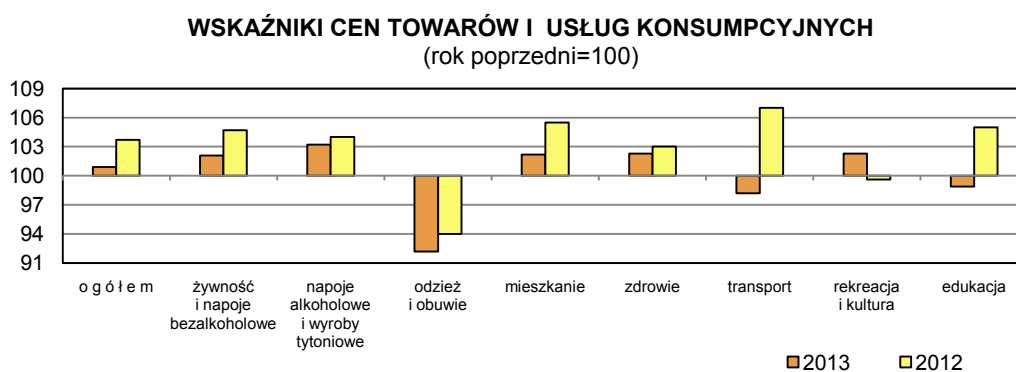
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadały 1042 osoby bierne zawodowo i bezrobotne (1064 przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 438,0 tys. osób i pozostało na poziomie notowanym w poprzednim roku (wobec spadku o 1,0% średnio w kraju), a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3827 zł (wzrost o 3,7% wobec 2,9% przed rokiem) i stanowiło 99,7% średniego wynagrodzenia w kraju.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1878 zł (o 2,3% mniej niż średnio w kraju), a rolników indywidualnych – 1227 zł (o 9,4% więcej od średniej krajowej).

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie dolnośląskim był na podobnym poziomie jak średnio w kraju i wyniósł 0,9% (wobec 3,7% przed rokiem). Wzrost cen notowano w większości grup towarów i usług, w tym najwyższy w kraju – artykułów i usług związanych ze zdrowiem (2,3% wobec 1,8%). W większym stopniu niż przeciętnie wzrosły również ceny towarów i usług w zakresie mieszkania (2,2% wobec 1,7%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (2,1% wobec 2,0%). Spadek cen odzieży i obuwia oraz w zakresie edukacji był głębszy niż średnio w kraju.

Województwo dolnośląskie w 2013 r. wytworzyło 9,1% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** (4 lokata) i 7,1% produkcji sprzedanej **budownictwa** (5 lokata). W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (o 1,1%), oraz spadek produkcji sprzedanej budownictwa (o 3,4%).

W 2013 r. w województwie dolnośląskim **oddano do użytkowania** 16,5 tys. **mieszkań**, co stanowiło 11,3% mieszkań w kraju. W porównaniu z 2012 r. odnotowano największy w kraju wzrost liczby mieszkań o 9,5% wobec spadku w kraju o 4,9%. Zwiększyła się liczba mieszkań spółdzielczych (o 48,6%), przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 4,0%) oraz indywidualnych (o 2,0%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania była mniejsza niż średnia w kraju (87,2 m², wobec 104,5 m²).

Wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa województwa dolnośląskiego w 2013 r. były słabsze od uzyskanych rok wcześniej. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe, pomimo pogorszenia, były jednymi z najkorzystniejszych w kraju. Obniżył się wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 7,5% do 6,3%) oraz wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 6,7% do 5,6%) i netto (z 5,3% do 4,6%). Pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów – z 93,3% do 94,4%. Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 76,6%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności – 88,2% (wobec odpowiednio 74,9% i 79,7% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach wyniosły 11584,7 mln zł, co stanowiło 11,1% nakładów w kraju (3 lokata po województwie mazowieckim i śląskim). W skali roku odnotowano wzrost nakładów o 15,9%, wobec wzrostu w kraju o 4,4%. W większości sekcji PKD uzyskano zwiększenie nakładów; spadek wystąpił w transporcie i gospodarce magazynowej. Na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia przeznaczono 50,8% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe, na budynki i budowle (25,7% – najniższy udział w kraju), a na środki transportu – 21,8% (najwyższy udział w kraju).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 902,8 tys. ha (o 0,5% więcej niż w 2012 r.) i stanowiła 93,0% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	419,9	101,2	6,2	1849,8	107,8	7,6	44,1	106,5	122,8
Rzepak i rzepik	135,6	122,9	14,7	373,9	147,4	14,5	27,6	120,0	98,2
Ziemniaki ^c	19,7	74,5	5,7	481,3	65,4	6,6	244	87,8	116,2
Buraki cukrowe	17,2	87,9	8,9	1006,3	84,6	9,5	585	96,2	106,9

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

W 2013 r. w województwie dolnośląskim odnotowano największy w kraju areał uprawy rzepaku i rzepiku (14,7% krajowej powierzchni uprawy). Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych zbiory rzepaku i rzepiku w województwie dolnośląskim w 2013 r. stanowiły 14,5% produkcji krajowej (1 lokata w kraju), buraków cukrowych – 9,5% (4 lokata), zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 7,6% (5 lokata), a ziemniaków – 6,6% (6 lokata). Województwo pod względem uzyskanych plonów z 1 ha buraków cukrowych zajmowało 1 lokatę w kraju, zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz ziemniaków – 3 lokatę, a rzepaku i rzepiku – 6 lokatę.

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (stan w końcu listopada) wynosiło 200,8 tys. szt., a bydła i owiec (stan w grudniu) – odpowiednio: 93,9 tys. szt. i 9,1 tys. szt. W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej o 9,3%. Natomiast pogłowie bydła i owiec zwiększyło się odpowiednio o 1,3% i 2,0%. Obsada trzody chlewnej i bydła w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była najniższa w kraju – odpowiednio 21,9 szt. i 10,2 szt., wobec średnio w kraju 76,3 szt. i 38,8 szt., a obsada owiec wynosiła – 1,0 szt., wobec 1,5 szt. w kraju.

W województwie dolnośląskim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek (w cenach stałych) globalnej i końcowej produkcji rolniczej, natomiast wzrost produkcji towarowej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 4,8%, końcowej – 4,9% i towarowej – 5,1%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych w województwie była o 22,6% niższa niż średnia w kraju.

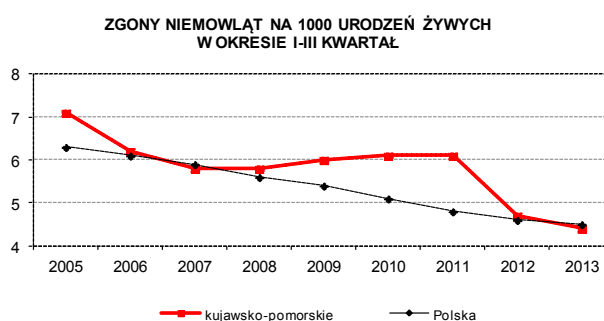
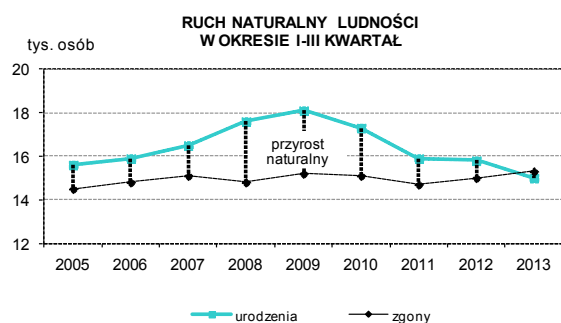
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

Podregiony	-	3
Powiaty	-	19
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	52
Gminy	-	144

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	18,0 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	2,1 mln mieszkańców
	10 lokata		9 lokata
	5,8% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 117 osób na 1 km ² (8 lokata)

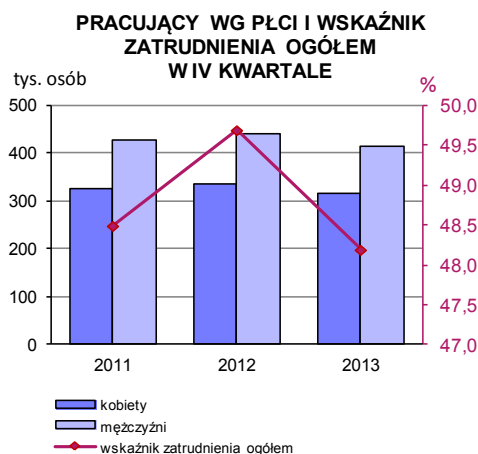
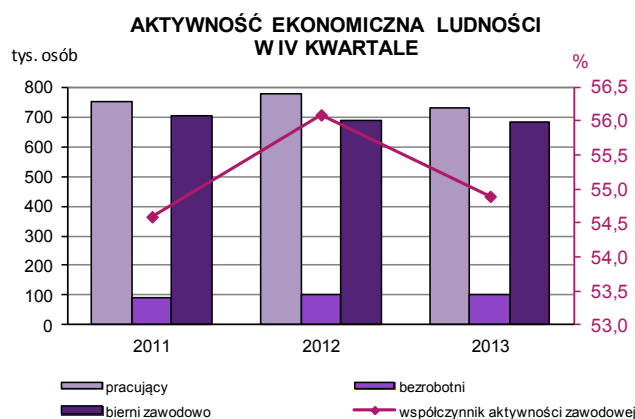
W województwie kujawsko-pomorskim, według stanu w końcu września 2013 r., liczba mieszkańców zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. Obserwowany spadek liczby **ludności** jest rezultatem ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji na pobyt stały. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 ludności w omawianym okresie obniżył się z 0,5 do minus 0,2. Współczynnik urodzeń żywych w skali roku zmniejszył się z 10,1‰ do 9,6‰, a współczynnik zgonów ogółem wzrósł z 9,5‰ do 9,8‰. Liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniosła 4,4 (średnia dla kraju 4,5), wobec 4,7 przed rokiem. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności było ujemne i wyniosło minus 1,3 (w kraju minus 0,6).

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w województwie kujawsko-pomorskim wyniosła 830 tys. i była o 5,4% mniejsza niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na poziomie 54,9% (spadek o 1,2 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,1%.

Liczba osób **pracujących** w województwie wyniosła 729 tys. (4,6% ogółu pracujących w kraju) i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. spadła o 6,3% (najgłębszy spadek w kraju). Również najgłębszy spadek odnotowano w liczbie pracujących kobiet i mężczyzn – odpowiednio o 6,5% i o 6,1%. Kobiety stanowiły 43,2% ogółu pracujących.

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. wyniósł 48,2% i był o 1,5 p.proc. niższy niż w analogicznym okresie 2012 r., przy czym na wsi zmniejszył się o 3,5 p.proc. do 49,1%, a w mieście – o 0,2 p.proc. do 47,6%.

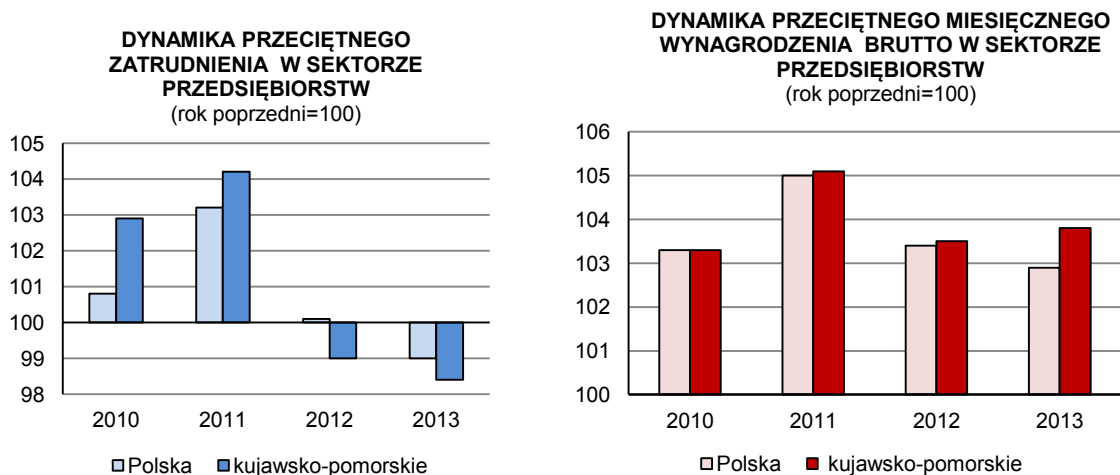
W IV kwartale 2013 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 101 tys. i w skali roku zwiększyła się o 1,0%. Liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła o 8,3%, a kobiet zmniejszyła się o 5,8%. Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 26,7% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,8% w kraju) i w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku ich udział zwiększył się o 3,7 p.proc. (wobec spadku w kraju o 0,6 p.proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. wyniosła 12,2% i w stosunku do analogicznego okresu 2012 r. wzrosła o 0,8 p.proc. Wskaźnik ten był niższy w mieście (11,2%) niż na wsi (13,6%), przy czym w skali roku na wsi wzrósł o 3,3 p.proc. (największy wzrost w kraju), a w mieście zmniejszył się o 1,0 p.proc. Odnotowano wzrost stopy bezrobocia mężczyzn (o 1,4 p.proc. do 11,2%) i kobiet (o 0,1 p.proc. do 13,5%).

Liczba osób **biernych zawodowo** w województwie wynosiła 683 tys., co stanowiło 45,1% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. ich liczba zmniejszyła się o 0,4%, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 3,3%.

Relacja osób niepracujących do pracujących pogorszyła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadało 1075 osób biernych zawodowo i bezrobotnych, wobec 1010 osób przed rokiem.

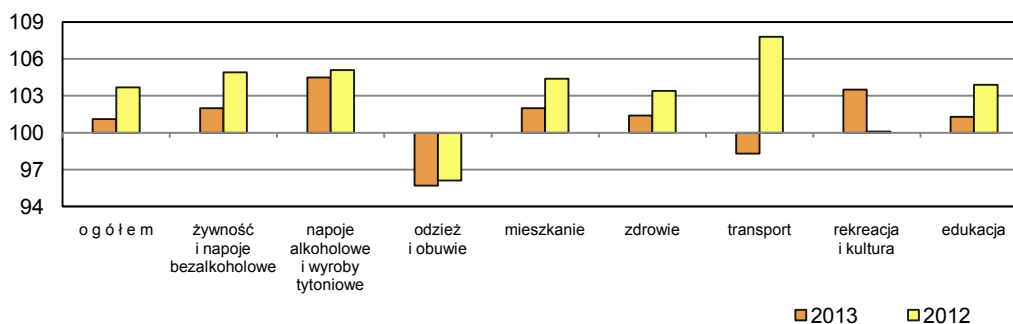
W sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. **przeciętne zatrudnienie** ukształtowało się na poziomie 240,8 tys. osób, tj. o 1,6% niższym niż w 2012 r. (wobec spadku w kraju o 1,0%), a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** wyniosło 3213 zł (o 3,8% więcej niż przed rokiem) i było mniejsze o 16,3% od średniego w kraju.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1709 zł (89,0% średniej krajowej), a rolników indywidualnych 1126 zł (100,4% średniej krajowej).

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie kujawsko-pomorskim był wyższy niż średnio w kraju o 0,2 p.proc. i wyniósł 1,1% (wobec 3,7% przed rokiem). Wzrost cen notowano w większości grup towarów i usług, w tym najwyższy w kraju – napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (podobnie, jak w województwie wielkopolskim – 4,5%, wobec 3,5%) oraz w zakresie edukacji (1,3%, wobec spadku 0,3% w kraju). W większym stopniu niż przeciętnie wzrosły również ceny towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (o 3,5% wobec 2,8%) oraz związane z mieszkaniem (o 2,0% wobec 1,7%). Spadek cen odzieży i obuwia oraz w zakresie transportu był nieco mniejszy niż średnio w kraju.

WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
(rok poprzedni=100)

Województwo kujawsko-pomorskie w 2013 r. wytworzyło 4,2% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 4,0% produkcji sprzedanej **budownictwa**. Produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w skali roku o 3,6%, a budownictwa – o 5,4% (jedyne województwo, które odnotowało wzrost, wobec spadku w kraju o 11,3%).

W 2013 r. w województwie **oddano do użytkowania** 6,7 tys. **mieszkań**, co stanowiło 4,6% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W porównaniu z 2012 r. odnotowano trzeci co do wielkości w kraju (po dolnośląskim i śląskim) wzrost liczby mieszkań o 5,0% wobec spadku o 4,9% średnio w kraju. Wzrosła liczba mieszkań indywidualnych (o 7,5%), natomiast obniżyła się przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 2,9%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 103,1 m² (wobec 104,5 m² w kraju).

Wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa województwa kujawsko-pomorskiego w 2013 r. były znacznie lepsze od uzyskanych rok wcześniej. Korzystniejsze były podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Polepszył się wskaźnik poziomu kosztów – z 96,5% do 94,9%. Wzrósł wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 3,5% do 5,2%), netto (z 2,9% do 4,4%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,5% do 5,2%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem wynosił 82,2%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności – 92,3% (wobec odpowiednio 79,4% i 85,0% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** badanych przedsiębiorstw województwa wyniosły 2591,4 mln zł, co stanowiło 2,5% nakładów w kraju. W ujęciu rocznym odnotowano wzrost nakładów o 14,1% (wobec 4,4% w kraju). W strukturze nakładów inwestycyjnych według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (75,8% ogółu nakładów w województwie). Największe nakłady inwestycyjne na środki trwałe poniesiono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (50,9%).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 1043,5 tys. ha (o 4,3% więcej niż w 2012 r.) i stanowiła 91,8% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	528,8	98,2	7,8	2155,7	110,5	8,9	40,8	112,7	113,6
Rzepak i rzepik	105,6	214,4	11,5	368,2	314,2	14,3	34,9	146,6	124,2
Ziemniaki ^c	18,6	87,9	5,4	435,7	85,0	6,0	234	96,7	95,9
Buraki cukrowe	37,2	91,8	19,2	2093,3	86,1	19,8	563	93,7	102,9

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

W 2013 r. województwo zajmowało 2 lokatę w kraju pod względem powierzchni uprawy buraków cukrowych, a 5 lokatę w uprawie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi. Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych udział województwa w krajowej produkcji buraków cukrowych w 2013 r. wyniósł – 19,8% (2 lokata), rzepaku i rzepiku – 14,3% (2 lokata w kraju), zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 8,9% (4 lokata), ziemniaków – 6,0% (10 lokata). Uzyskane plony z 1 ha zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz rzepaku i rzepiku były wyższe niż przed rokiem, natomiast ziemniaków i buraków cukrowych niższe.

Według wstępnych danych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w 2013 r. pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu listopada) wynosiło 1201,9 tys. szt. (tj. 10,9% krajowego pogłowia trzody chlewnej), a bydła i owiec (stan w grudniu) odpowiednio: 461,2 tys. szt. (8,2%) i 12,3 tys. szt. (5,5%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej o 7,2% i owiec o 4,5%. Natomiast pogłowie bydła wzrosło o 1,8%. W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych obsada trzody chlewnej (114,6 szt., wobec 76,3 szt. średnio w kraju) lokowała województwo na 2 pozycji w kraju, bydła (44,0 szt., wobec 38,8 szt.) – 4 pozycji, a owiec (1,2 szt., wobec 1,5 szt.) – na 6 miejscu w kraju.

W województwie kujawsko-pomorskim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) produkcji rolniczej globalnej, końcowej i towarowej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 7,4%, końcowej – 7,2% i towarowej – 7,5%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych ukształtowała się na poziomie wyższym o 6,5% niż przeciętnie w kraju.

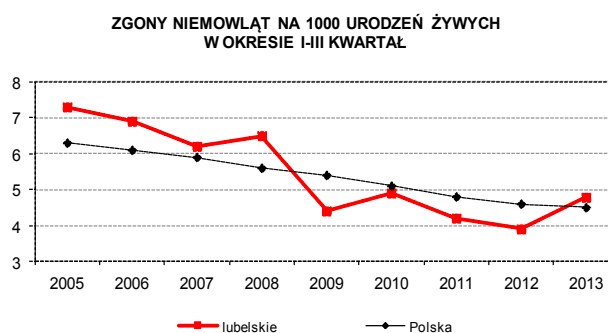
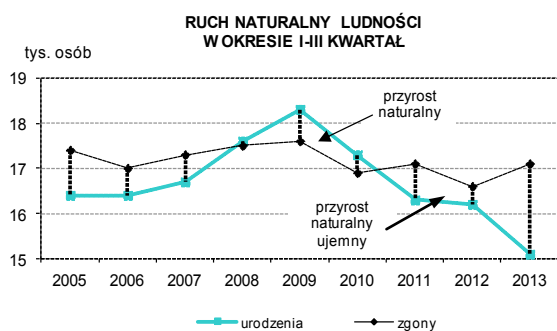
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Podregiony	-	4
Powiaty	-	20
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	43
Gminy	-	213

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	25,1 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	2,2 mln mieszkańców
	3 lokata		8 lokata
	8,0% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 86 osób na 1 km ² (12 lokata)

W województwie lubelskim pogłębiła się obserwowana w roku poprzednim tendencja spadkowa liczby **ludności** (według stanu w końcu września 2013 r.). Spadek przyrostu naturalnego na 1000 ludności (z minus 0,3 do minus 1,3), przy ujemnym saldzie migracji na pobyt stały na 1000 ludności (minus 2,7, tj. spadek o 0,1 pkt w skali roku), wpłynął na pogorszenie współczynnika przyrostu rzeczywistego (z minus 2,8 do minus 4,0). W okresie I-III kwartał 2013 r. w lubelskim odnotowano spadek liczby urodzeń o 6,8%, a współczynnik urodzeń żywych ukształtował się na poziomie 9,3‰ (wobec 9,9‰ w analogicznym okresie 2012 r.) i był niższy niż średnio w kraju (o 0,5 pkt). Negatywne zmiany dotyczyły także zgonów, których liczba wzrosła o 3,0% w skali roku, a współczynnik zgonów wzrósł o 0,4 pkt do poziomu 10,6‰ (w kraju 10,1‰). W ujęciu rocznym pogorszył się również wskaźnik zgonów niemowląt liczony na 1000 urodzeń żywych (4,8 wobec 3,9 w roku poprzednim).

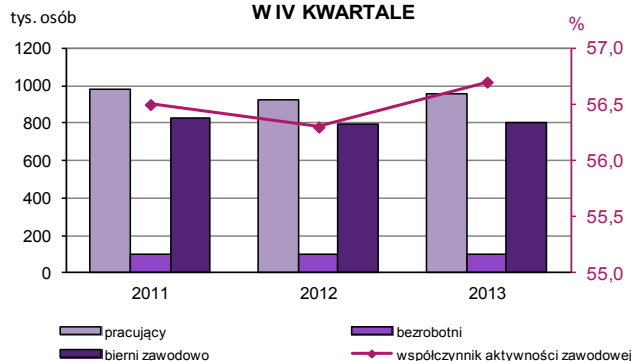
Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w województwie lubelskim wyniosła 1056 tys. i zwiększyła się o 3,1% w skali roku.

Współczynnik aktywności zawodowej osiągnął wartość 56,7% (wzrost o 0,4 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,1%.

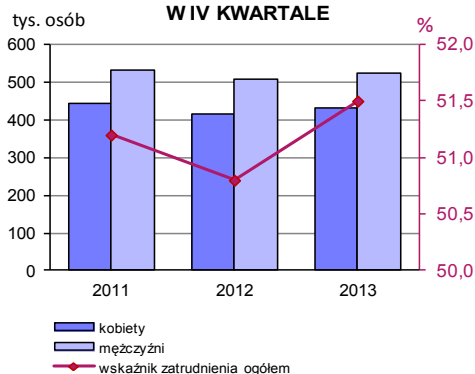
Liczba osób **pracujących** wyniosła 958 tys. i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. zwiększyła się o 3,7%. Wzrosła zarówno liczba pracujących kobiet (o 3,8%) jak i mężczyzn (o 3,6%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. wyniósł 51,5% i był o 0,7 p.proc. wyższy niż przed rokiem. Wzrost wskaźnika zanotowano w mieście (o 1,6 p.proc. do 50,3%), natomiast na wsi wystąpił spadek (o 0,3 p.proc. do 52,4 %).

**AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI
W IV KWARTALE**

**PRACUJĄCY WG PŁCI I WSKAŹNIK
ZATRUDNIENIA OGÓŁEM
W IV KWARTALE**

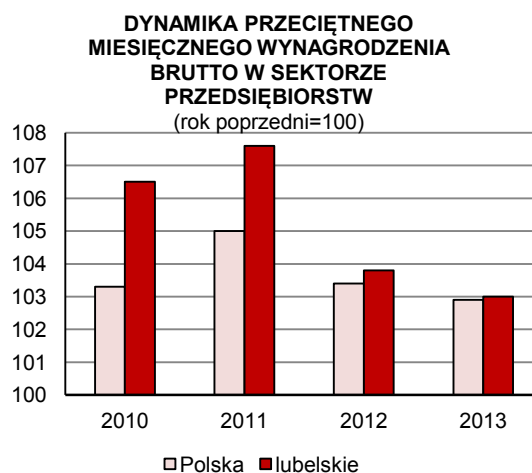
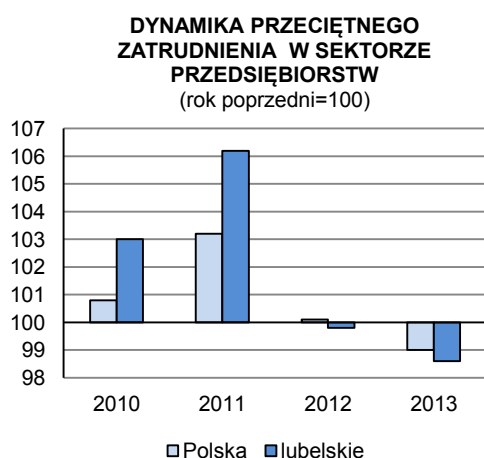
W IV kwartale 2013 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 98 tys. i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 3,0%. Spadła liczba bezrobotnych mężczyzn (o 7,1%), natomiast wzrosła kobiet (o 2,2%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 23,5% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,8% w kraju) i w odniesieniu do analogicznego okresu ubiegłego roku ich udział zmniejszył się o 3,2 p.proc. (w kraju spadek średnio o 0,6 p.proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. wyniosła 9,3% i w skali roku zmniejszyła się o 0,6 p.proc. Wskaźnik ten był niższy na wsi (8,2%) niż w mieście (10,4%), przy czym bardziej obniżył się w mieście (o 1,3 p.proc.) niż na wsi (spadek o 0,1 p.proc.). Odnotowano spadek stopy bezrobocia wśród mężczyzn (o 0,9 p.proc. do 9,0%) oraz nieznaczny wśród kobiet (o 0,1 p.proc. do 9,6%).

Populacja **biernych zawodowo** wyniosła 806 tys. osób, co stanowiło 43,3% ludności ogółem w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba wzrosła o 1,6%, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności powyżej 15 roku życia o 2,4%.

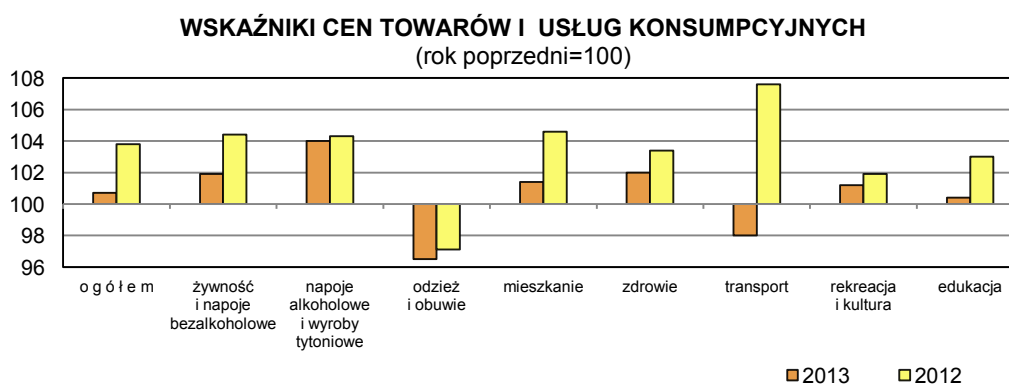
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w województwie lubelskim zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadały 944 osoby bierne zawodowo i bezrobotne (968 przed rokiem).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wyniosło 179,3 tys. osób, co stanowiło 3,3% zatrudnionych w kraju, a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3227 zł i było o 13,3% niższe od średniej krajowej.

W 2013 r. przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1654 zł, a rolników indywidualnych, 1116 zł (odpowiednio 86,1% i 99,5% średniej krajowej).

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie lubelskim był niższy niż przeciętnie (o 0,2 p.proc.) i wyniósł 0,7% (wobec 3,8% przed rokiem). Wzrosły ceny większości grup towarów i usług, w tym w stopniu mniejszym niż średnio w kraju – żywności i napojów bezalkoholowych (o 1,9% wobec 2,0%), towarów i usług związanych z mieszkaniem (o 1,4% wobec 1,7%) oraz w zakresie rekreacji i kultury (o 1,2% wobec 2,8%). Spadek cen w zakresie transportu był głębszy niż przeciętnie w kraju.

Województwo lubelskie w 2013 r. wytworzyło 2,6% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 3,3% produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu, natomiast spadek produkcji sprzedanej budownictwa. Tempo wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu było szybsze niż przeciętnie w kraju (4,6% wobec 2,2% średniej krajowej).

W 2013 r. w województwie lubelskim **oddano do użytkowania** 7,0 tys. **mieszkań**, co stanowiło 4,8% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W skali roku liczba oddanych mieszkań w województwie spadła o 3,1% (w kraju średnio o 4,9%). Spadek wystąpił w budownictwie spółdzielczym (o 15,8%) oraz indywidualnym (o 4,6%), natomiast w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem zanotowano wzrost (o 4,8%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 100,5 m² (przy średniej krajowej 104,5 m²).

Badane przedsiębiorstwa województwa lubelskiego w 2013 r. w porównaniu z 2012 r. uzyskały lepsze **wyniki finansowe**. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe były bardziej korzystne. Odnotowano polepszenie wskaźnika poziomu kosztów – z 94,8% do 94,1%. Zwiększył się zarówno wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 5,2% do 5,9%), jak i netto (z 4,2% do 4,7%). Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów był najkorzystniejszy w kraju i wzrósł z 6,5% do 7,0%. Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 79,8%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wynosił 89,0% (wobec odpowiednio 75,4% i 86,6% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** badanych przedsiębiorstw województwa lubelskiego wyniosły 3497,4 mln zł, co stanowiło 3,4% wartości krajowej. Po spadku w 2012 r., nakłady inwestycyjne w 2013 r. zwiększyły się – o 0,8% (w kraju wzrost o 4,4%). W strukturze nakładów inwestycyjnych na środki trwałe przeważały nakłady na budynki i budowle, które stanowiły 56,6%. Największy udział w zrealizowanych nakładach, według sekcji PKD, osiągnął przemysł (87,7%).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 1345,8 tys. ha (o 2,3% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 85,8% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^e
Zboża podstawowe ^b	733,5	95,6	10,9	2294,8	93,7	9,5	31,3	98,1	87,2
Rzepak i rzepik	66,5	152,3	7,2	122,0	115,5	4,7	18,4	76,0	65,5
Ziemniaki ^c	28,1	85,9	8,1	613,1	81,6	8,4	218	94,8	93,2
Buraki cukrowe	33,1	100,1	17,1	1718,0	99,1	16,2	519	99,0	94,9

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

W 2013 r. województwo lubelskie zajmowało 3 lokatę w kraju pod względem wielkości areалу uprawy zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi oraz buraków cukrowych, 4 lokatę – uprawy ziemniaków, a 8 – rzepaku i rzepiku. Według wynikowego szacunku produkcji

głównych upraw rolnych w 2013 r. zbiory buraków cukrowych stanowiły 16,2% produkcji krajowej (3 lokata w kraju), zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 9,5% (2 lokata), ziemniaków – 8,4% (4 lokata), rzepaku i rzepiku – 4,7% (8 lokata). Uzyskane plony z 1 ha kształtowały się na poziomie niższym od średnich dla kraju.

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. wynosiło 597,8 tys. szt. (stan w końcu listopada), a bydła i owiec (stan w grudniu) – odpowiednio 362,3 tys. szt. i 15,0 tys. szt. W skali roku odnotowano wzrost pogłowia trzody chlewnej i bydła – po 0,2%, a owiec – o 2,8%. Obsada trzody chlewnej, bydła i owiec w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była niższa niż przeciętnie w kraju i wynosiła odpowiednio: 43,9 szt., 26,6 szt. i 1,1 szt. (wobec 76,3 szt., 38,8 szt. i 1,5 szt. średnio w kraju).

W województwie lubelskim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,7%, końcowej – 8,3% a towarowej – 8,0%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 11,6% niższa niż średnia w kraju.

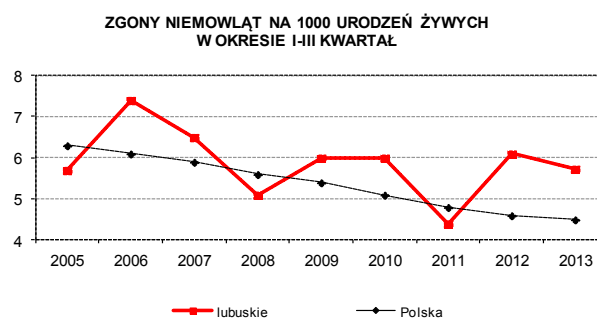
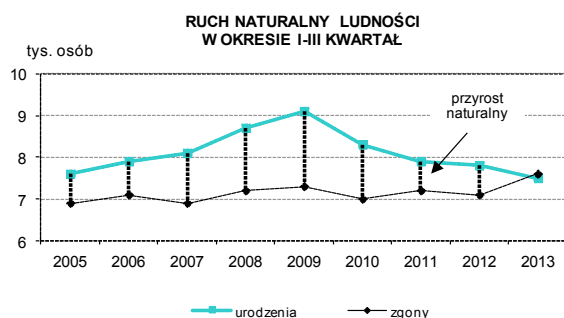
WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

Podregiony	-	2
Powiaty	-	12
Miasta na prawach powiatu	-	2
Miasta ogółem	-	42
Gminy	-	83

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	14,0 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	1,0 mln mieszkańców
	13 lokata		15 lokata
	4,5% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 73 osoby na 1 km ² (14 lokata)

W okresie I-III kwartał 2013 r. liczba **ludności** województwa lubuskiego nieznacznie zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. W wyniku spadku liczby urodzeń żywych (o 4,2%) i największego w kraju wzrostu liczby zgonów (o 7,8%) odnotowano najgłębszy w kraju (po województwie warmińsko-mazurskim) spadek współczynnika przyrostu naturalnego (z 1,0 do minus 0,2). Współczynnik urodzeń żywych (liczony na 1000 ludności) był na poziomie średniej w kraju i wyniósł 9,8‰, natomiast współczynnik zgonów, niższy niż przeciętnie, wyniósł 9,9‰ (w kraju 10,1‰). Pogłębiło się także ujemne saldo migracji na pobyt stały (w przeliczeniu na 1000 ludności – z minus 0,5‰ przed rokiem do minus 1,3‰). Pomimo spadku liczby zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych z 6,1 do 5,7 w końcu września 2012 r., współczynnik był najwyższy w kraju (po województwie warmińsko-mazurskim).

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w województwie lubuskim wyniosła 456 tys. i była o 1,1% większa niż przed rokiem.

Współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 54,4% (wzrost o 0,5 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,1%.

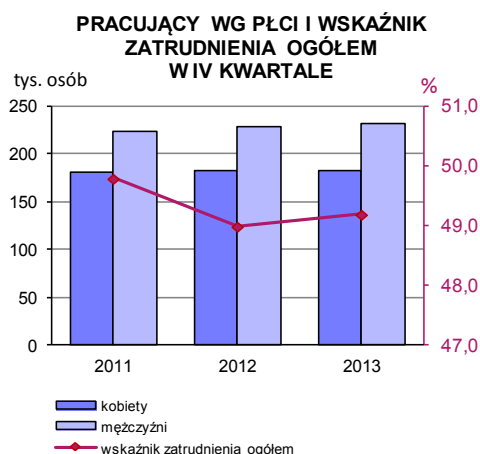
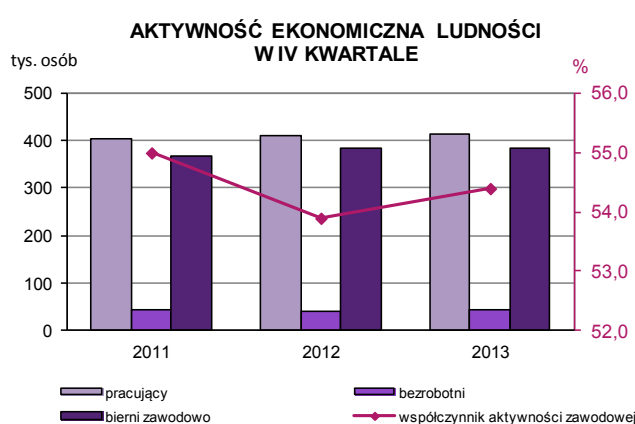
Liczba osób **pracujących** w ujęciu rocznym zwiększyła się (o 0,7%) i wyniosła 413 tys. Wzrosła liczba pracujących mężczyzn (o 1,3%), natomiast liczba pracujących kobiet pozostała na poziomie sprzed roku.

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. wyniósł 49,2% i był o 0,2 p.proc. wyższy niż przed rokiem. Niewielki wzrost wskaźnika obserwowano w mieście (o 0,1 p.proc.), natomiast niewielki spadek na wsi (o 0,1 p.proc.).

Liczba **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 43 tys. osób i w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zwiększyła się o 4,9%. Wzrosła zarówno liczba bezrobotnych kobiet (o 5,3%), jak i mężczyzn (o 4,5%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 23,3% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,8% w kraju). W odniesieniu do IV kwartału 2012 r. ich udział zmniejszył się o 3,5 p.proc. (wobec spadku w kraju o 0,6 p. proc.).

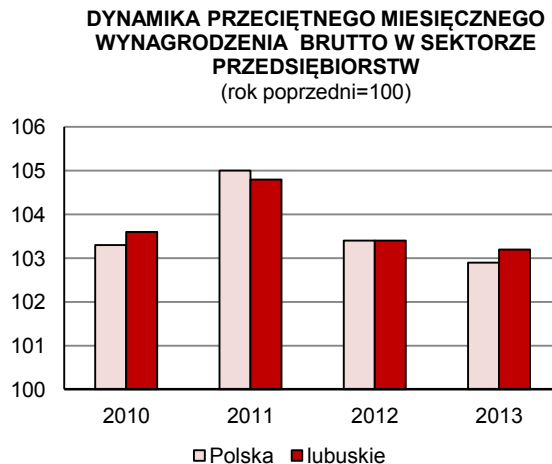
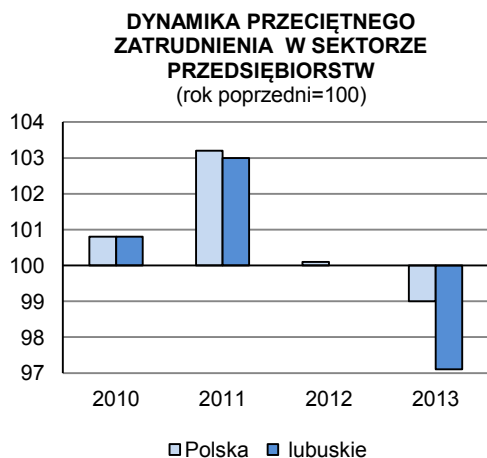
Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. wyniosła 9,4% (w kraju 9,8%) i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. wzrosła o 0,3 p.proc. Stopa bezrobocia na wsi osiągnęła wartość 8,8%, natomiast w mieście była wyższa i wyniosła 9,8%. Odnotowano wzrost stopy bezrobocia zarówno kobiet (o 0,4 p.proc. do 9,9%), jak i mężczyzn (o 0,3 p.proc. do 9,1%).

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 384 tys. osób, co stanowiło 45,8% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. zmniejszyła się o 0,3%, przy wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 0,2%.

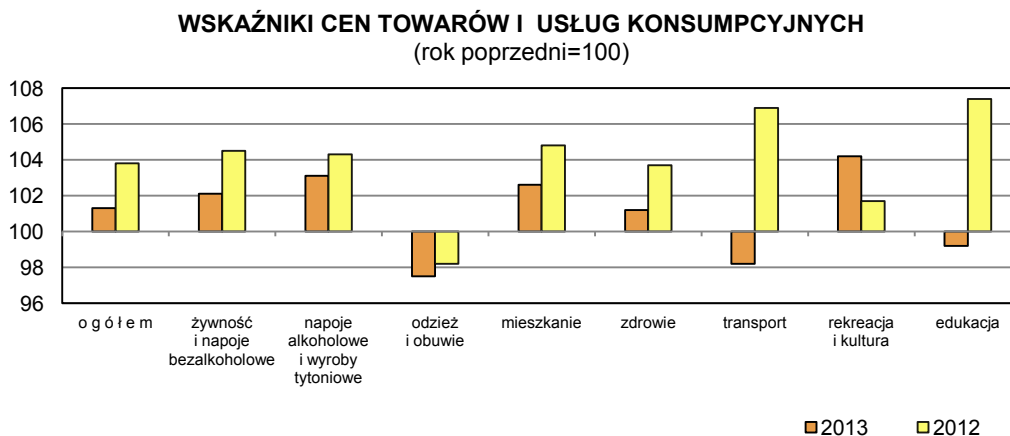
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadały 1034 osoby bierne zawodowo i bezrobotne (1039 przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 114,9 tys. osób i w stosunku do roku 2012 zmniejszyło się o 2,9%, a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3167 zł (w skali roku wzrosło o 3,2%; o 17,5% mniej niż średnio w kraju).

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1690 zł i była o 12,0% niższa niż średnio w kraju, a rolników indywidualnych – 1261 zł (o 12,5% wyższa od średniej krajowej).

W 2013 r. **cenę towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie lubuskim wzrosły w skali roku najbardziej w kraju (o 1,3%, wobec wzrostu przeciętnie 0,9% oraz 3,8% – przed rokiem). Wzrost cen notowano w większości grup towarów i usług, w tym najwyższy w kraju – w zakresie rekreacji i kultury (4,2% wobec 2,8%) oraz związanych z mieszkaniem (2,6% wobec 1,7%). W większym stopniu niż przeciętnie wzrosły także ceny żywności i napojów bezalkoholowych (o 2,1% wobec 2,0%). Odnotowano najmniejszy w kraju spadek cen odzieży i obuwia.

Województwo lubuskie w 2013 r. wytworzyło 2,2% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 1,1% (najmniej w kraju) produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano najgłębszy w kraju spadek produkcji sprzedanej przemysłu o 2,6% oraz spadek produkcji sprzedanej budownictwa o 9,3%.

W 2013 r. liczba **mieszkań oddanych do użytkowania** województwa lubuskiego wyniosła, podobnie jak przed rokiem, 3,2 tys., co stanowiło 2,2% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W porównaniu z 2012 r. wystąpił niewielki wzrost (o 0,1%) liczby mieszkań oddanych do użytkowania. W województwie podobnie jak przed rokiem nie oddano mieszkań spółdzielczych. Wzrosła liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 17,4%), natomiast spadła liczba mieszkań indywidualnych (o 7,1%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 101,0 m². W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 3,1 m² i była niższa od średniej krajowej o 3,5 m².

Wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa województwa lubuskiego w 2013 r. były korzystniejsze od uzyskanych rok wcześniej. Zaobserwowano poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Odnotowano polepszenie wskaźnika poziomu kosztów z 95,5% do 94,9%. Wzrósł wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 4,4% do 5,1%) i netto (z 3,9% do 4,5%). Również wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów poprawił się (z 4,0% do 4,5%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 82,0%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wynosił 90,6% (wobec odpowiednio 74,6% i 87,3% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach województwa lubuskiego wyniosły 1207,7 mln zł, a ich udział (1,2%) był jednym z najniższych w kraju. Po spadku nakładów w 2012 r. odnotowano największy w kraju (po województwie zachodniopomorskim) wzrost (o 25,0%). W badanych przedsiębiorstwach przeważały nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia, które stanowiły 61,8% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 391,5 tys. ha (o 16,4% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 87,9% powierzchni ogólnej gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) w województwie kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	162,5	75,1	2,4	696,3	89,0	2,9	42,9	118,5	119,5
Rzepak i rzepik	34,2	103,2	3,7	116,7	122,8	4,5	34,1	118,8	121,4
Ziemiaki ^c	4,2	41,3	1,2	93,0	36,3	1,3	219	88,0	100,5
Buraki cukrowe	1,2	54,1	0,6	51,4	36,6	0,5	441	67,7	80,6

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w województwie lubuskim w 2013 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek zbiorów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, ziemniaków oraz buraków cukrowych. Zbiory rzepaku i rzepiku przy zwiększonej powierzchni uprawy i wyższym plonowaniu były znacznie większe. Wyższe niż przeciętnie w kraju były plony z 1 ha rzepaku i rzepiku, zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz ziemniaków. Poniżej średniej krajowej były plony buraków cukrowych.

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (według stanu w końcu listopada) wynosiło 129,2 tys. szt. (1,2% krajowego pogłowia), a pogłowie bydła i owiec (stan w grudniu) liczyło odpowiednio: 70,4 tys. szt. (1,3% pogłowia w kraju) i 4,2 tys. szt. (1,9%). W skali roku odnotowano wzrost pogłowia bydła o 7,4%, natomiast pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się o 7,5%, a owiec o 1,0%. Obsada trzody chlewnej i obsada bydła w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych należały do jednych z niższych w kraju i wynosiły odpowiednio: 32,6 szt. i 17,8 szt., wobec średnio w kraju 76,3 szt. i 38,8 szt. Również obsada owiec była niższa niż średnia w kraju i wynosiła 1,1 szt., wobec 1,5 szt.

W województwie lubuskim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost globalnej produkcji rolniczej, natomiast niższa była końcowa i towarowa produkcja rolnicza (w cenach stałych). Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 2,4%, końcowej – 2,3% i towarowej – 2,1%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 29,7% niższa od średniej w kraju.

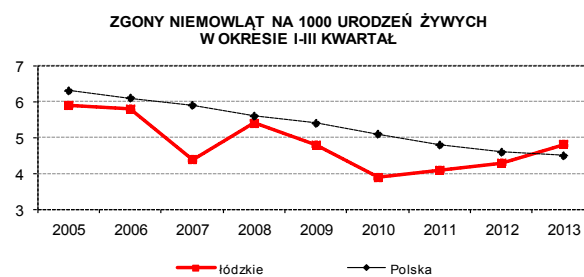
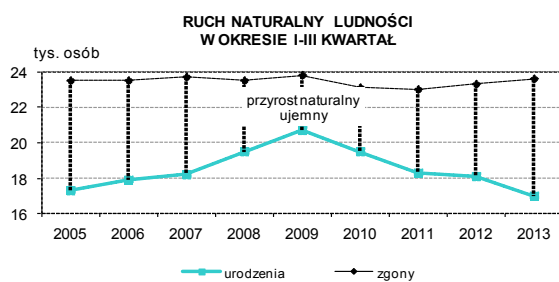
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

Podregiony	-	5
Powiaty	-	21
Miasta na prawach powiatu	-	3
Miasta ogółem	-	44
Gminy	-	177

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	18,2 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	2,5 mln mieszkańców
	9 lokata		6 lokata
	5,8% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 139 osób na 1 km ² (5 lokata)

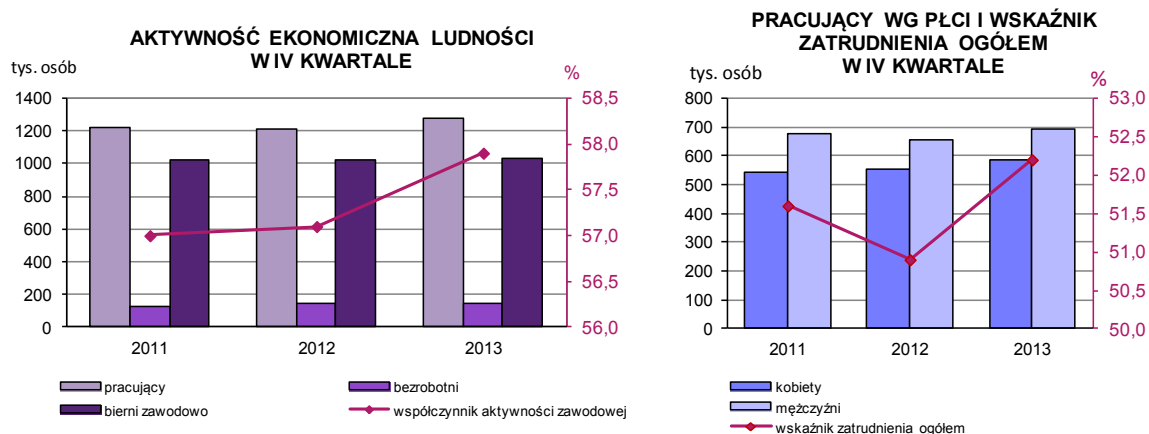
W województwie łódzkim, według stanu w końcu września 2013 r., liczba mieszkańców zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. Obserwowany od wielu lat spadek liczby **ludności** jest rezultatem negatywnych tendencji zarówno w zakresie ujemnego przyrostu naturalnego, jak i emigracji na pobyt stały. W okresie I-III kwartał 2013 r. współczynnik przyrostu naturalnego był najniższy w kraju i wyniósł minus 3,5‰ (wobec minus 2,8‰ w roku poprzednim), a współczynnik salda migracji na pobyt stały ukształtował się na poziomie minus 1,1‰ (minus 0,7‰ w końcu września 2012 r.). W skali roku odnotowano spadek liczby urodzeń żywych o 5,8% oraz wzrost o 1,2% liczby zgonów. Współczynnik urodzeń zmniejszył się z 9,5‰ do 9,0‰, a współczynnik zgonów – od wielu lat najwyższy w kraju – wyniósł 12,5‰ wobec 10,1‰ średnio w kraju. Współczynnik zgonów niemowląt ukształtował się na poziomie mniej korzystnym niż w analogicznym okresie 2012 r. (4,8‰ wobec 4,3‰).

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w województwie łódzkim wyniosła 1418 tys. i była o 4,7% wyższa niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** należał do najwyższych w kraju i wyniósł 57,9% (wzrost o 0,8 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,1%.

Liczba osób **pracujących** w województwie łódzkim wyniosła 1277 tys. (8,1% ogółu pracujących w kraju) i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. zwiększyła się o 5,7%. Wzrosła zarówno liczba pracujących mężczyzn (o 6,0% –największy wzrost w kraju), jak i liczba pracujących kobiet (o 5,4%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. – wyższy niż średnio w kraju – wyniósł 52,2% i był o 1,3 p.proc. wyższy niż przed rokiem; wzrost zanotowano zarówno w mieście, jak i na wsi (odpowiednio o 1,4 p.proc. do 51,1% i o 0,9 p.proc. do 54,1%).

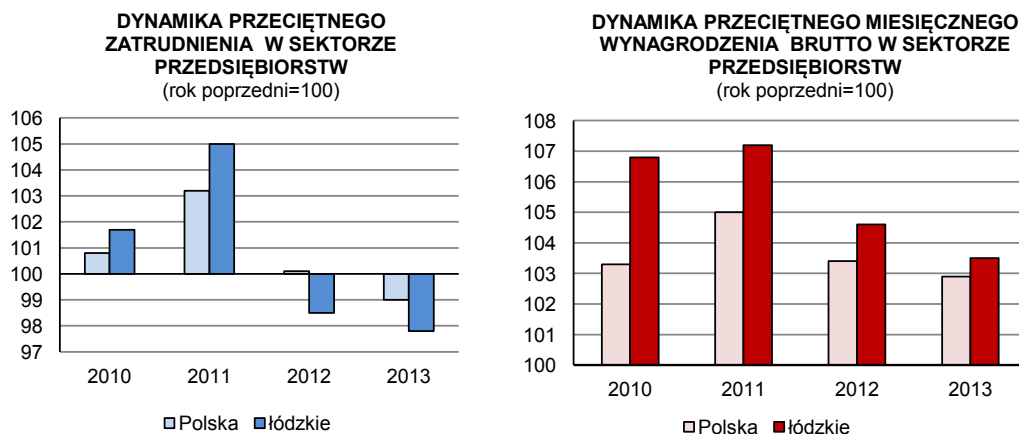
W IV kwartale 2013 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 141 tys. i w ujęciu rocznym spadła o 3,4%. Liczba bezrobotnych mężczyzn obniżyła się o 6,7%, natomiast liczba bezrobotnych kobiet pozostała na poziomie roku poprzedniego. Udział osób w wieku poniżej 25 lat był najniższy w kraju i wyniósł 17,7% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,8% w Polsce), przy czym w skali roku ich udział zmniejszył się najbardziej w kraju (o 4,9 p.proc. wobec spadku o 0,6 p.proc. średnio w kraju).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. wyniosła 9,9% i w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku obniżyła się o 0,9 p.proc. Wskaźnik ten był niższy na wsi (9,5%) niż w mieście (10,2%); przy czym spadek był głębszy w mieście (o 1,2 p.proc) niż na wsi (o 0,1 p.proc.). Odnotowano zmniejszenie stopy bezrobocia mężczyzn (o 1,1 pkt proc. do 9,2%) i kobiet (o 0,5 p.proc. do 10,9%).

Liczba **biernych zawodowo** wynosiła 1029 tys., co stanowiło 42,1% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat i w skali roku ich udział wzrósł o 1,1 p.proc., przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 3,1%.

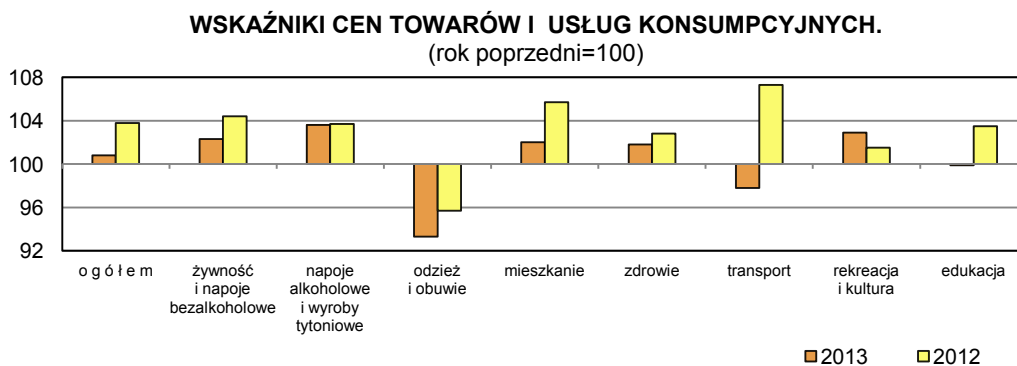
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadało 916 osób biernych zawodowo i bezrobotnych (964 przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 314,0 tys. osób (tj. 5,7% zatrudnionych w kraju) i w porównaniu z 2012 r. zmniejszyło się o 2,2%. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** na poziomie równym 3455 zł było o 10,0% niższe niż średnio w kraju.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1730 zł (o 9,9% mniej niż średnio w kraju), a rolników indywidualnych – 1109 zł (o 1,1% mniej od średniej krajowej).

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie łódzkim był niższy niż średnio w kraju o 0,1 p.proc. i wyniósł 0,8% (wobec 3,8% przed rokiem). Wzrosły ceny większości grup towarów i usług, w tym m.in. napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 3,6% wobec 3,5% średnio w kraju), towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (o 2,9% wobec 2,8%), żywności i napojów bezalkoholowych (o 2,3% wobec 2,0%) oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem (o 2,0% wobec 1,7%). Spadek cen odzieży i obuwia oraz w zakresie transportu był głębszy niż średnio w kraju.

Województwo łódzkie w 2013 r. wytworzyło 5,9% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 4,2% produkcji sprzedanej **budownictwa**, co lokowało województwo w obu przypadkach na 7 pozycji w kraju.

W 2013 r. w województwie łódzkim **oddano do użytkowania** 6,0 tys. **mieszkań**, co stanowiło 4,1% mieszkań w kraju. W porównaniu z 2012 r. łódzkie odnotowało najgłębszy w Polsce spadek liczby mieszkań (o 24,9%). Spadła liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (najbardziej w kraju) oraz indywidualnych, wzrosła natomiast liczba mieszkań spółdzielczych. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania była największa w kraju (po woj. opolskim) i wyniosła 126,0 m².

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa łódzkiego w 2013 r. były lepsze niż w 2012 r. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe były jednymi z najkorzystniejszych w kraju i w większości poprawiły się w ciągu roku. Odnotowano polepszenie wskaźnika poziomu kosztów z 94,4% do 93,5% – był to najbardziej korzystny poziom tego wskaźnika wśród województw. Poprawiły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 5,6% do 6,5%), jak i netto (z 4,7% do 5,4%) – lokując tym samym województwo odpowiednio na: 1 i 2 miejscu wśród województw. Poziom wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów – pomimo spadku z 8,0% do 6,8% – był najwyższy w kraju (po woj. lubelskim). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 80,8%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności – 92,3% (wobec odpowiednio 78,5% i 91,1% w 2012 r.).

W 2013 r. przedsiębiorstwa województwa łódzkiego zrealizowały 4,9% **nakładów inwestycyjnych** w kraju o wartości 5149,6 mln zł. Trzeci rok z rzędu notuje się spadek nakładów, przy czym w 2013 r. spadek (o 9,5%) był ponad dwukrotnie głębszy niż rok wcześniej. Spośród sekcji PKD najwięcej przeznaczono na przemysł – 82,6% nakładów inwestycyjnych, tj. o 22,4 p.proc. więcej niż średnio w kraju. Największe nakłady inwestycyjne na środki trwałe poniesiono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (63,6%, co oznacza, największy po woj. świętokrzyskim udział w kraju) oraz na budynki i budowle (29,0%).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 965,5 tys. ha (o 0,8% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 87,1% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	563,1	99,3	8,4	1675,6	99,7	6,9	29,8	100,7	83,0
Rzepak i rzepik	20,8	199,7	2,3	56,2	298,5	2,2	27,0	149,2	96,1
Ziemniaki ^c	38,7	92,8	11,2	741,9	66,8	10,2	192	72,2	87,7
Buraki cukrowe	5,8	75,8	3,0	284,1	73,0	2,7	487	96,2	89,0

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych zbiory ziemniaków w województwie łódzkim w 2013 r. stanowiły 10,2% produkcji krajowej (3 lokata w kraju), zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 6,9% (6 lokata). Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przeciętnie w kraju.

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (stan w końcu listopada) wynosiło 925,3 tys. szt. (tj. 8,4% krajowego pogłowia trzody chlewnej), a bydła i owiec (stan w grudniu) – odpowiednio 428,6 tys. szt. (7,7%) i 8,8 tys. szt. (3,9%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej (o 6,8%), bydła (o 2,7%) i owiec (o 29,4%). Obsada trzody chlewnej (94,6 szt.) i bydła (43,8 szt.) w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych lokowała województwo odpowiednio na 4 i 5 pozycji w kraju. Natomiast obsada owiec była poniżej średniej krajowej – 0,9 szt. wobec 1,5 szt.

W województwie łódzkim w 2012 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek globalnej i końcowej produkcji rolniczej, natomiast wzrost towarowej produkcji rolniczej (w cenach stałych). Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 7,7%, końcowej – 7,4% i towarowej – 7,6%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 12,1% wyższa niż średnia w kraju.

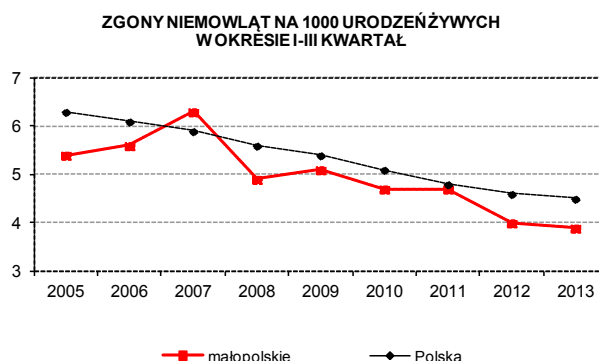
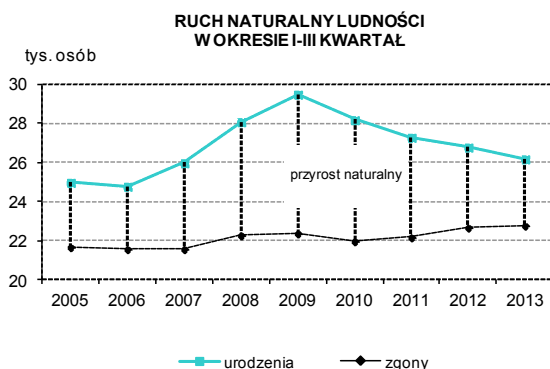
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

Podregiony	-	5
Powiaty	-	19
Miasta na prawach powiatu	-	3
Miasta ogółem	-	61
Gminy	-	182

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013r.)	15,2 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	3,4 mln mieszkańców
	12 lokata		4 lokata
	4,9% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 221 osób na 1 km ² (2 lokata)

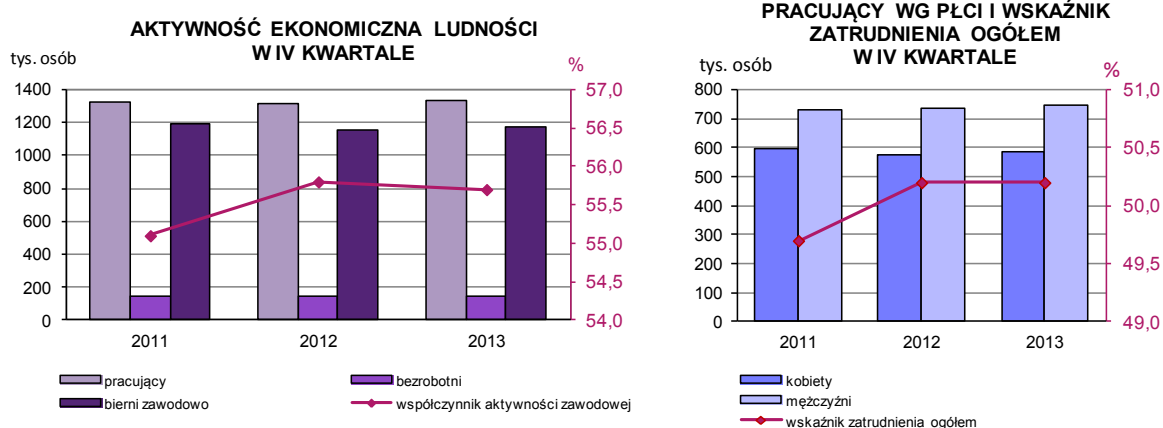
W województwie małopolskim w ostatnich latach obserwowano wzrost liczby **ludności** (według stanu w końcu września). Na korzystny trend demograficzny wpłynął dodatni przyrost naturalny oraz dodatnie saldo migracji na pobyt stały. W okresie I-III kwartał 2013 r. współczynnik przyrostu naturalnego – mimo spadku w skali roku (o 0,3 pkt) – nadal był jednym z wyższych w Polsce (1,3‰; w kraju minus 0,3‰). Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 10,4‰ (wobec 9,8‰ w kraju), a współczynnik zgonów – 9,1‰ (wobec 10,1‰ w kraju). Liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych zmniejszyła się z 4,0 do 3,9 i była jedną z najniższych w kraju. W małopolskim saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności było dodatnie i wyniosło 0,9.

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w województwie małopolskim wyniosła 1478 tys. i była o 1,4% większa niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na poziomie 55,7% (nieznaczny spadek o 0,1 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.), przy średniej dla kraju – 56,1%.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 1332 tys. i zwiększyła się o 1,6% w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. Wzrosła liczba pracujących kobiet oraz mężczyzn (o 1,6% w obu przypadkach).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. wyniósł 50,2% i nie zmienił się w skali roku, przy czym na wsi spadł (o 1,5 p.proc. do 50,0%), natomiast w mieście wzrósł (o 1,6 p.proc. do 50,5%).

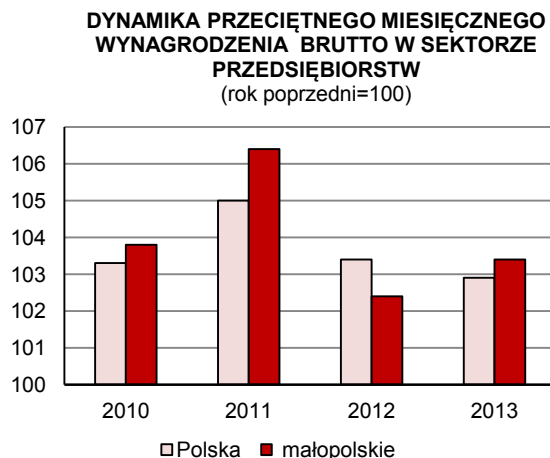
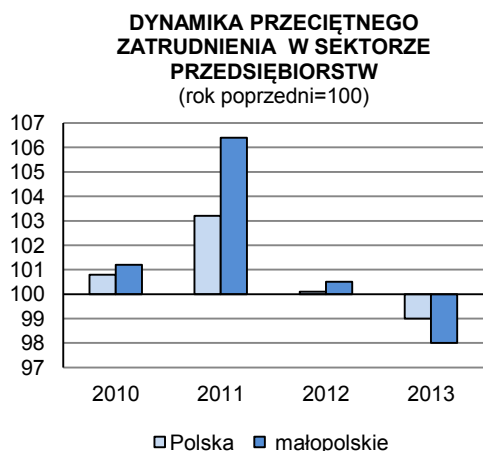
Liczba osób **bezrobotnych** w województwie małopolskim ukształtowała się na poziomie 146 tys. i w ujęciu rocznym spadła o 0,7%. Spadek liczby osób bezrobotnych odnotowano wśród kobiet (o 1,3%), natomiast wśród mężczyzn liczba osób bezrobotnych pozostała na poziomie sprzed roku. Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 30,1% wszystkich bezrobotnych, był to najwyższy udział w Polsce (wobec średniej krajowej 23,8%) i w odniesieniu do ubiegłego roku zwiększył się o 3,6 p.proc. (w kraju spadek o 0,6 p.proc.).

W IV kwartale 2013 r. **stopa bezrobocia** według BAEL wyniosła 9,9% i w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku spadła o 0,2 p.proc. Wskaźnik ten był niższy na wsi (9,8%) niż w mieście (10,0%), przy czym stopa bezrobocia w mieście spadła o 1,6 p.proc., a na wsi wzrosła o 1,2 p.proc. Odnotowano spadek stopy bezrobocia zarówno wśród kobiet (o 0,3 p.proc. do 11,2%), jak i mężczyzn (o 0,1 p.proc. do 8,8%).

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 1175 tys. osób, co stanowiło 44,3% ludności ogółem w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z ubiegłym rokiem ich liczba wzrosła o 1,9%, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności powyżej 15 roku życia o 1,6%.

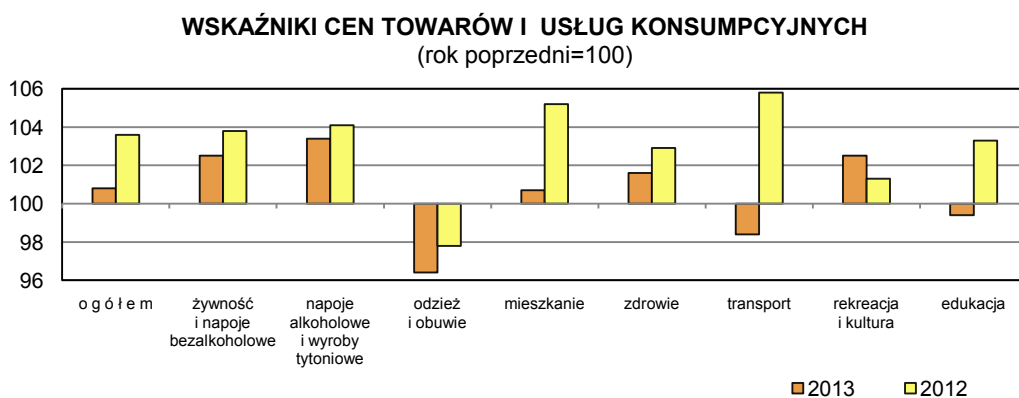
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w IV kwartale 2013 r. wynosiła 992 osoby bierne zawodowo i bezrobotne i nie zmieniła się w skali roku.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wyniosło 431,9 tys. osób i było niższe o 2,0% w porównaniu do 2012 r. (w kraju spadek o 1,0%), a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** wzrosło w skali roku o 3,4% i ukształtowało się na poziomie 3507 zł (o 8,6% mniej niż średnio w kraju).

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1812 zł (o 5,7% mniej niż średnio w kraju), a rolników indywidualnych 1084 zł (o 3,3% mniej niż przeciętnie).

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie małopolskim był niższy niż przeciętnie o 0,1 p.proc. i wyniósł 0,8% (wobec 3,6% przed rokiem). Wzrosły ceny większości grup towarów i usług, w tym w stopniu mniejszym niż średnio w kraju – napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 3,4% wobec 3,5%), towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (o 2,5% wobec 2,8%), artykułów i usług związanych ze zdrowiem (o 1,6% wobec 1,8%) oraz (najmniejszy w kraju wzrost cen) towarów i usług związanych z mieszkaniem (0,7% wobec 1,7%). Spadek cen w zakresie edukacji był głębszy niż przeciętnie w kraju.

Województwo małopolskie w 2013 r. wytworzyło 6,5% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 8,6% produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano spadek zarówno produkcji sprzedanej przemysłu (o 1,8% wobec wzrostu w kraju o 2,2%), jak i produkcji sprzedanej budownictwa (o 7,5%, w kraju również odnotowano spadek o 11,3%).

W 2013 r. w województwie małopolskim **oddano do użytkowania** 15,5 tys. **mieszkań**, co stanowiło 10,6% mieszkań oddanych w kraju. W porównaniu z 2012 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania zwiększyła się o 1,2% (w kraju spadek o 4,9%). Przeciętna

powierzchnia użytkowa 1 mieszkania była większa niż średnia w kraju i wynosiła 106,7 m² (wobec 104,5 m² w Polsce).

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa małopolskiego w 2013 r. były korzystniejsze od uzyskanych rok wcześniej. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe były lepsze. Wyższy był wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 4,5% do 4,9%), netto (z 3,8% do 4,2%), oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,3% do 4,5%). Odnotowano polepszenie wskaźnika poziomu kosztów z 95,5% do 95,1%. Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 80,5%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wynosił 79,8% (wobec odpowiednio 77,5% i 81,7% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach województwa małopolskiego wyniosły 6709,0 mln zł, co stanowiło 6,4% wartości krajowej. W skali roku odnotowano spadek nakładów inwestycyjnych o 10,5%, natomiast w kraju obserwowano wzrost o 4,4%. Według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (74,7% ogółu nakładów poniesionych w województwie). Nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia stanowiły 46,6%, a nakłady na budynki i budowle – 43,6% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 537,9 tys. ha (o 3,9% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 79,3% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	187,6	95,8	2,8	583,4	88,1	2,4	31,1	92,0	86,6
Rzepak i rzepik	7,0	142,7	0,8	15,5	101,6	0,6	21,9	71,1	77,9
Ziemniaki ^c	26,6	94,4	7,7	451,6	73,2	6,2	170	77,6	88,5
Buraki cukrowe	1,4	132,3	0,7	74,7	111,4	0,7	553	84,3	101,1

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych udział województwa w krajowej produkcji ziemniaków w 2013 r. wyniósł 6,2%, zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 2,4%, buraków cukrowych – 0,7%, a rzepaku i rzepiku – 0,6%. W 2013 r. uzyskane plony były słabsze niż przed rokiem oraz mniejsze niż średnio w kraju (z wyjątkiem buraków cukrowych).

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (stan w końcu listopada) wynosiło 186,5 tys. szt. (tj. 1,7% krajowego pogłowia trzody chlewnej),

a bydła i owiec (stan w grudniu) odpowiednio 167,5 tys. szt. (3,0%) i 63,6 tys. szt. (28,5% – najwięcej w kraju). W skali roku odnotowano najgłębszy w kraju spadek pogłowia trzody chlewnej (o 12,6%) i bydła (o 6,3%). Natomiast pogłowie owiec wzrosło o 7,3%. Obsada trzody chlewnej i bydła w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była poniżej średniej krajowej (odpowiednio 33,8 szt. i 30,4 szt., wobec średnio w kraju 76,3 szt. i 38,8 szt.), natomiast obsada owiec była najwyższa w kraju i wynosiła – 11,5 szt., wobec 1,5 szt.

W województwie małopolskim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 3,9%, końcowej – 3,8% i towarowej – 3,4%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była na poziomie nieco niższym niż średnio w kraju (o 0,3%).

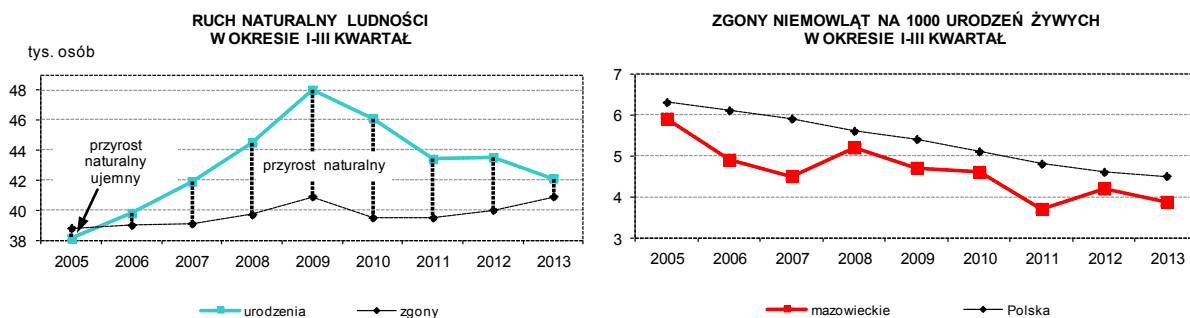
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Podregiony	-	6
Powiaty	-	37
Miasta na prawach powiatu	-	5
Miasta ogółem	-	86
Gminy	-	314

Powierzchnia (stan w dniu 31 XII 2013 r.)	35,6 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII 2012 r.)	5,3 mln mieszkańców
	1 lokata		1 lokata
	11,4% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 149 osób na 1 km ² (3 lokata)

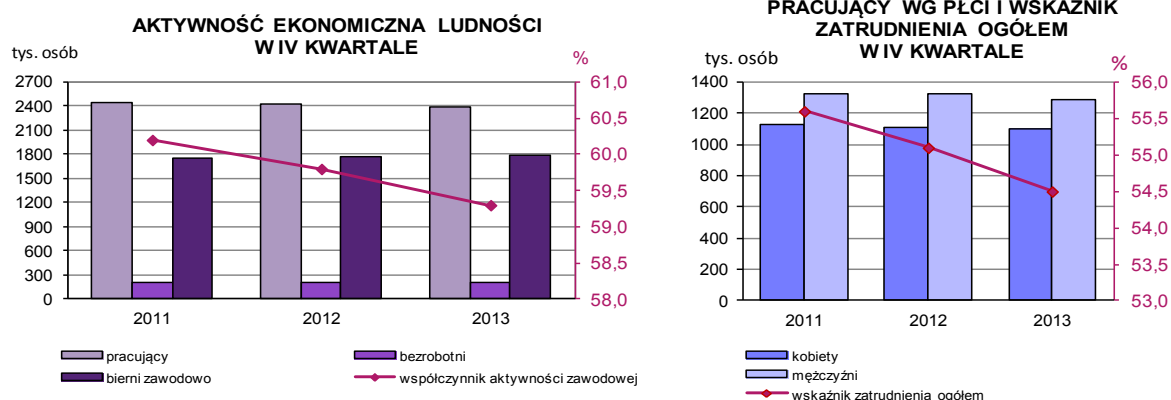
Mazowieckie jest największym województwem pod względem liczby ludności. W okresie I–III kwartał 2013 r. liczba **ludności** zwiększyła się o 0,3%, co oznacza największy w skali roku przyrost liczby ludności. Istotny wpływ na zwiększanie się liczby mieszkańców województwa mają migracje, których saldo od kilkunastu lat jest dodatnie oraz nadwyżka liczby urodzeń nad liczbą zgonów, i w rezultacie (od 2006 r.) dodatni przyrost naturalny. W końcu września 2013 r. współczynnik przyrostu naturalnego oraz współczynnik salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały wyniósł odpowiednio – 0,3‰ i 2,6‰ (wobec 0,9‰ i 2,6‰ w analogicznym okresie roku poprzedniego). W skali roku odnotowano mniejszą liczbę urodzeń oraz wzrost liczby zgonów. Współczynnik urodzeń pogorszył się – z 11,0‰ do 10,6‰ (wobec 9,8‰ w kraju), natomiast współczynnik zgonów z 10,1‰ do 10,3‰ (wobec 10,1‰ w kraju). Współczynnik zgonów niemowląt liczony na 1000 urodzeń żywych kształtował się na poziomie 3,9 (wobec 4,2 w analogicznym okresie roku poprzedniego i 4,5 – w kraju).

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL** w IV kwartale 2013 r. liczba osób **aktywnych zawodowo** w województwie mazowieckim nadal była najwyższa w kraju (2594 tys.), natomiast niższa od

notowanej w roku poprzednim (o 1,6% wobec wzrostu średnio w kraju o 0,1%). **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na najwyższym poziomie w kraju i wyniósł 59,3% (wobec 56,1% w kraju) i zmniejszył się w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. o 0,5 p.proc.

Mazowieckie, to województwo o największej w kraju **liczbie pracujących**. W IV kwartale 2013 r. liczba pracujących zmniejszyła się w skali roku (o 1,9%) i wyniosła 2382 tys. osób. Odnotowany w skali roku spadek liczby pracujących był nieco głębszy dla mężczyzn niż kobiet (odpowiednio o 2,8% i o 0,7%). Kobiety stanowiły 46,1% ogółu pracujących.

Wskaźnik zatrudnienia zmniejszył się w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. o 0,6 p.proc. był jednak najwyższy w kraju i wyniósł 54,5%. Pogorszenie wskaźnika obserwowano w mieście (o 1,0 p.proc. do 55,7%), natomiast na wsi zwiększył się z 51,9% do 52,2%.

W IV kwartale 2013 r. liczba **bezrobotnych** wzrosła w skali roku o 1,4% i wyniosła 212 tys. Zwiększyła się liczba bezrobotnych w miastach (o 8,3%) oraz bezrobotnych mężczyzn (o 2,8%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 19,8% wszystkich bezrobotnych w województwie (wobec 23,8% w kraju), a ich udział zwiększył się w skali roku o 0,2 p.proc.

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. wyniosła 8,2% (wobec 9,8% w kraju), tj. wzrost w skali roku o 0,3 p.proc. Wskaźnik ten był niższy w mieście niż na wsi (odpowiednio 7,8% i 9,1%), przy czym w mieście zwiększył się o 0,8 p.proc., a w przypadku wsi stopa bezrobocia była niższa niż w roku poprzednim o 0,6 p.proc. W województwie obserwowano wzrost stopy bezrobocia wśród mężczyzn (o 0,4 p.proc. do 8,0%), natomiast stopa bezrobocia kobiet pozostała na poziomie notowanym w poprzednim roku i wyniosła 8,3%.

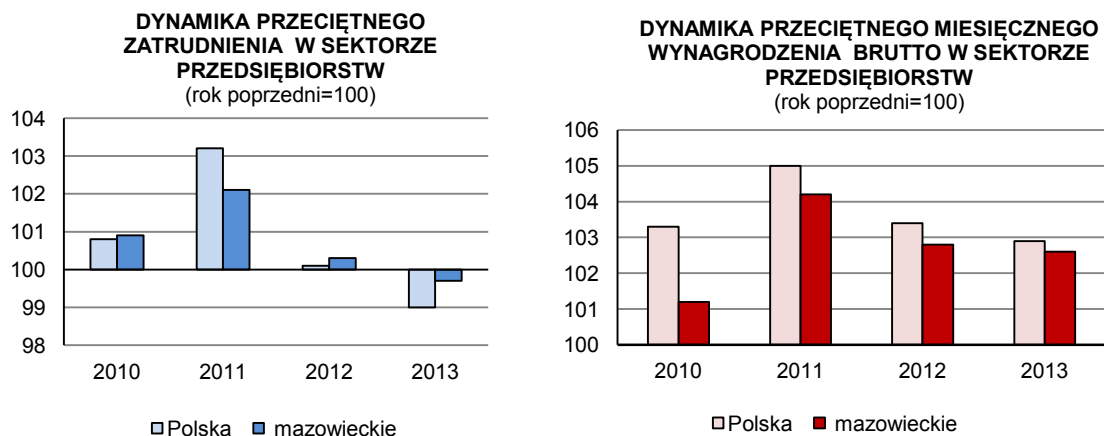
Populacja **biernych zawodowo** wyniosła 1780 tys. osób, co stanowiło 40,7% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat (najniższy udział w kraju). Liczba biernych zawodowo w województwie, w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. wzrosła o 0,5%, przy spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 0,8%.

Pogorszyła się **relacja osób niepracujących do pracujących**. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadało 836 osób biernych zawodowo i bezrobotnych (tj. najmniej w kraju), wobec 816 w analogicznym okresie roku poprzedniego.

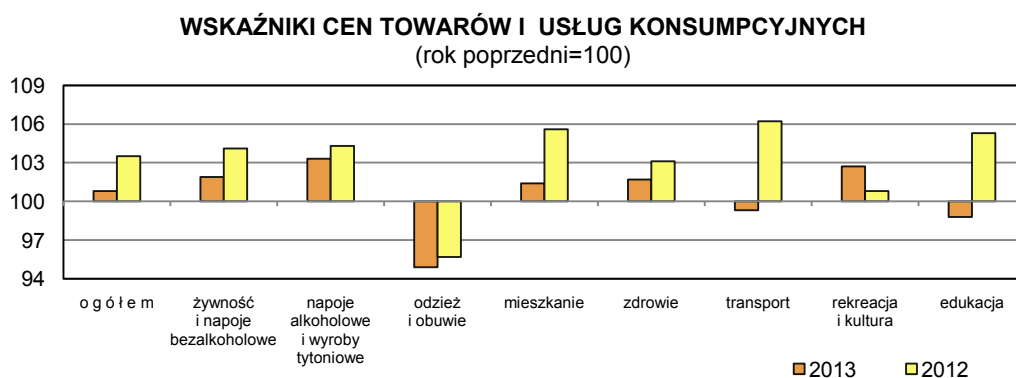
W sektorze przedsiębiorstw **przeciętne zatrudnienie** w województwie, najwyższe w kraju wyniosło w 2013 r. 1327,0 tys. osób, było jednak o 0,3% niższe niż w roku poprzednim (w kraju – spadek o 1,0%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wzrosło w mniejszym stopniu niż średnio w kraju (o 2,6% wobec 2,9%), utrzymywało się jednak na najwyższym poziomie wynoszącym – 4647 zł (tj. 121,1% przeciętnego wynagrodzenia w kraju).

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta brutto** z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1915 zł, a rolników indywidualnych (najniższa w kraju) – 1083 zł (tj. odpowiednio 99,7% i 96,5% średniej w kraju).

W 2013 r. w województwie mazowieckim wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku był niższy niż przeciętnie o 0,1 p.proc. i wyniósł 0,8% (wobec 3,5% przed rokiem). Wzrosły ceny większości grup towarów i usług, w tym w stopniu mniejszym niż średnio w kraju – napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 3,3% wobec 3,5%), towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (o 2,7% wobec 2,8%), żywności i napojów bezalkoholowych (o 1,9% wobec 2,0%) oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem (o 1,4% wobec 1,7%). Spadek cen odzieży i obuwia oraz związanych z edukacją był głębszy niż średnio w kraju.

Przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie mazowieckim wytworzyły w 2013 r. 21,6% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** (1 lokata) oraz 29,1% produkcji sprzedanej

budownictwa (1 lokata). W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu oraz najgłębszy w kraju spadek produkcji sprzedanej budownictwa.

W porównaniu z 2012 r. obserwowano nieco gorsze efekty budownictwa mieszkaniowego. Liczba **oddanych do użytkowania mieszkań** spadła w skali roku o 4,0% (wobec spadku 4,9% w kraju) do 29,3 tys., co stanowiło 20,2% mieszkań oddanych w kraju (1 lokata). W 2013 r. zwiększyła się jedynie liczba mieszkań oddanych w budownictwie indywidualnym (o 7,5%) do 12,6 tys. (tj. 43,0% oddanych w województwie mieszkań do użytkowania). Głęboki spadek dotyczył natomiast mieszkań spółdzielczych, których oddano o 29,2% mniej niż w 2012 r. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 98,9 m² i była o 5,6 m² mniejsza od średniej w kraju.

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa mazowieckiego w 2013 r. były korzystniejsze od uzyskanych w roku poprzednim. Większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych nie uległa istotnym zmianom. Wskaźnik poziomu kosztów utrzymał się na poziomie sprzed roku (96,1%), podobnie jak wskaźnik rentowności obrotu brutto (3,9%). Nastąpiła nieznaczna poprawa wskaźnika rentowności obrotu netto (z 3,2% do 3,3%) oraz wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 3,3% do 3,5%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 76,4%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 83,7% (wobec odpowiednio 74,1% i 81,4% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach były o 14,6% wyższe niż w roku poprzednim (wobec przeciętnie o 4,4%) i wyniosły 35672,4 mln zł (1 lokata), co stanowiło 34,3% nakładów inwestycyjnych w kraju. W większości sekcji PKD wystąpił wzrost nakładów inwestycyjnych, natomiast niższe nakłady przeznaczono na budownictwo, przy czym ich spadek w skali roku był mniejszy niż średnio w kraju. Nakłady na budynki i budowle stanowiły 46,6%, a na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 38,8% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 1849,3 tys. ha (o 5,5% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 85,0% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) w województwie kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	801,3	87,5	11,9	2272,3	87,8	9,4	28,4	100,4	79,1
Rzepak i rzepik	43,9	104,3	4,8	109,3	103,0	4,2	24,9	98,8	88,6
Ziemniaki ^c	47,0	102,3	13,6	960,8	94,6	13,2	204	92,3	120,0
Buraki cukrowe	9,7	88,5	5,0	533,9	84,5	5,0	552	95,5	100,9

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

W 2013 r. województwo mazowieckie zajmowało 1 lokatę w kraju pod względem powierzchni uprawy ziemniaków oraz 2 lokatę w uprawie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi. Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych udział województwa w krajowej produkcji ziemniaków w 2013 r. wyniósł 13,2% (1 lokata w kraju), zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 9,4% (3 lokata), buraków cukrowych – 5,0% (7 lokata) oraz rzepaku i rzepiku – 4,2% (10 lokata). Uzyskane plony z 1 ha ziemniaków oraz buraków cukrowych były wyższe niż średnio w kraju.

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (stan w końcu listopada) liczyło 942,9 tys. szt. (tj. 8,6% krajowego pogłowia trzody chlewnej), a bydła i owiec (stan w grudniu) odpowiednio: 1022,4 tys. szt. (18,3% – najwięcej w kraju) i 6,4 tys. szt. (2,9%). W skali roku pogłowie trzody chlewnej zwiększyło się o 3,4%, bydła – o 3,7% oraz owiec – o 9,9%. W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych obsada trzody chlewnej wyniosła 50,4 szt. (7 lokata), wobec 76,3 szt. średnio w kraju, a bydła – 54,6 szt. (2 lokata), wobec – 38,8 szt. Obsada owiec natomiast była najniższa w kraju (0,3 szt., wobec 1,5 szt.).

W województwie mazowieckim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (w cenach stałych). Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 15,4%, końcowej – 16,6% oraz towarowej – 16,2%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 23,7% wyższa od średniej w kraju.

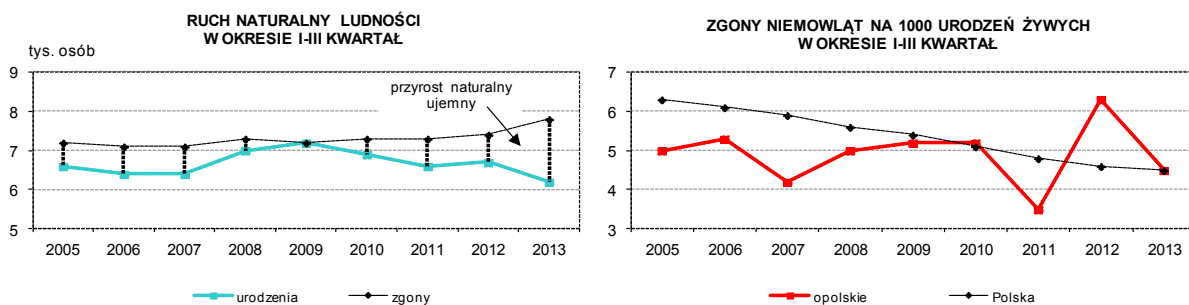
WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

Podregiony	-	2
Powiaty	-	11
Miasta na prawach powiatu	-	1
Miasta ogółem	-	35
Gminy	-	71

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	9,4 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	1,0 mln mieszkańców
	16 lokata		16 lokata
	3,0% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 107 osób na 1 km ² (11 lokata)

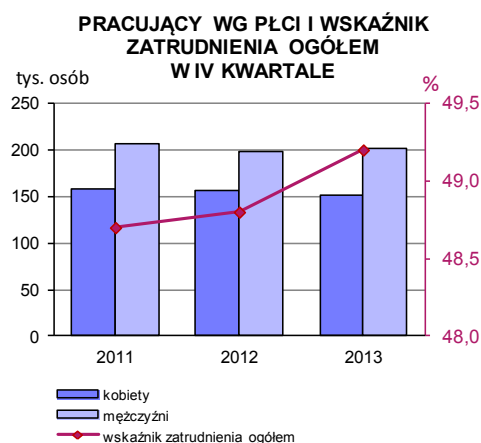
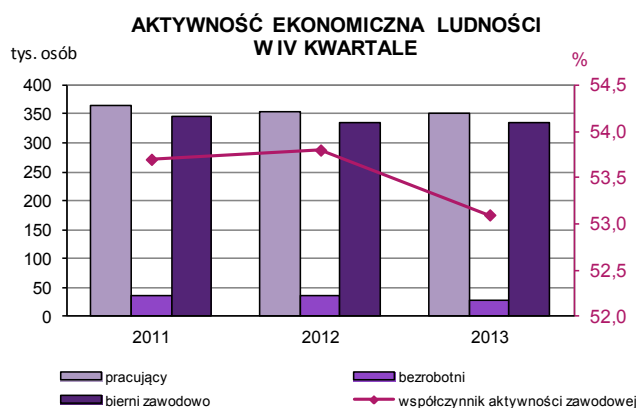
W województwie opolskim utrzymała się tendencja spadkowa liczby **ludności** obserwowana w latach poprzednich (według stanu w końcu września). Najniższy w kraju przyrost rzeczywisty na 1000 ludności (minus 5,6 wobec minus 3,1 rok wcześniej) był wynikiem ubytku migracyjnego (współczynnik salda migracji na pobyt stały – najniższy wśród województw – wyniósł minus 3,6‰ wobec minus 2,2‰ w roku poprzednim) oraz ujemnego przyrostu naturalnego (współczynnik przyrostu naturalnego w skali roku obniżył się ponad dwukrotnie – i wyniósł minus 2,0 wobec minus 0,3 w kraju). Województwo cechuje najniższy w kraju współczynnik urodzeń, który w analizowanym okresie ukształtował się na poziomie 8,2‰ (wobec 9,8‰ w kraju) i nieco wyższy niż średnio w kraju współczynnik zgonów (10,3‰ wobec 10,1‰). Współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych – w stosunku do stanu sprzed roku – odnotował najgłębszy w kraju spadek (z 6,3 do 4,5).

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w województwie opolskim wyniosła 379 tys. i była o 3,3% mniejsza niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na poziomie niższym niż średnio w kraju i wyniósł 53,1% (spadek o 0,7 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.).

Liczba osób **pracujących** w województwie opolskim wyniosła 351 tys. (2,2% ogółu pracujących w kraju) i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. zmniejszyła się o 1,1%. Spadła liczba pracujących kobiet (o 3,8%), natomiast liczb pracujących mężczyzn zwiększyła się o 1,5%.

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. wyniósł 49,2% i był o 0,4 p.proc. wyższy niż przed rokiem; w mieście odnotowano wzrost wskaźnika (o 0,8 p.proc. do 48,7%), natomiast na wsi – spadek (o 0,3 p.proc. do 50,0%).

W IV kwartale 2013 r. liczba osób **bezrobotnych** wyniosła 28 tys. osób i w stosunku do stanu sprzed roku województwo odnotowało najgłębszy w kraju spadek liczby bezrobotnych. Zmniejszyła się liczba bezrobotnych mężczyzn (w największym stopniu spośród województw) i bezrobotnych kobiet. Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 17,9% wszystkich bezrobotnych (w kraju 23,8%); w skali roku odnotowano spadek ich udziału (o 3,7 p.proc.).

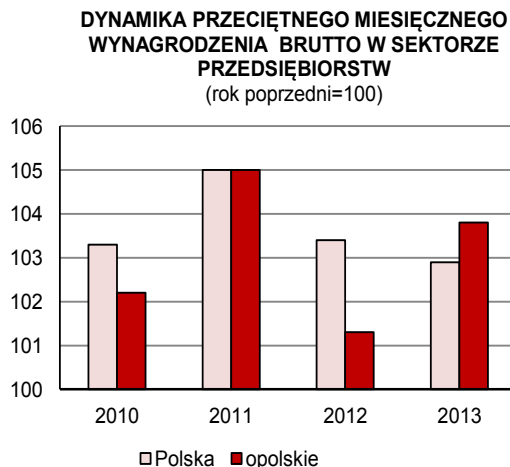
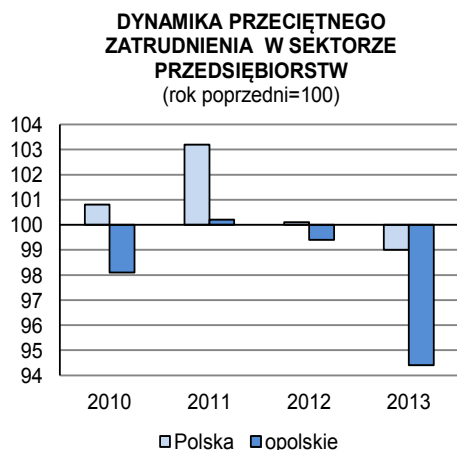
Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. była najniższa w kraju (7,4% wobec 9,8%) i w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego zmniejszyła się o 2,0 p.proc. Wskaźnik ten był niższy na wsi (7,1%) niż w mieście (7,7%), przy czym na wsi spadł o 2,2 p.proc., a w mieście – o 2,3 p.proc. Odnotowano spadek stopy bezrobocia mężczyzn (o 2,6 p.proc. do 6,1%) i kobiet (o 1,2 p.proc. do 9,1%).

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 335 tys. osób, co stanowiło 46,9% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat. W skali roku ich liczba nie zmieniła się, przy spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 1,9%.

Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zmniejszyła się w skali roku – w IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadały 1034 osoby bierne zawodowo i bezrobotne (1048 przed rokiem).

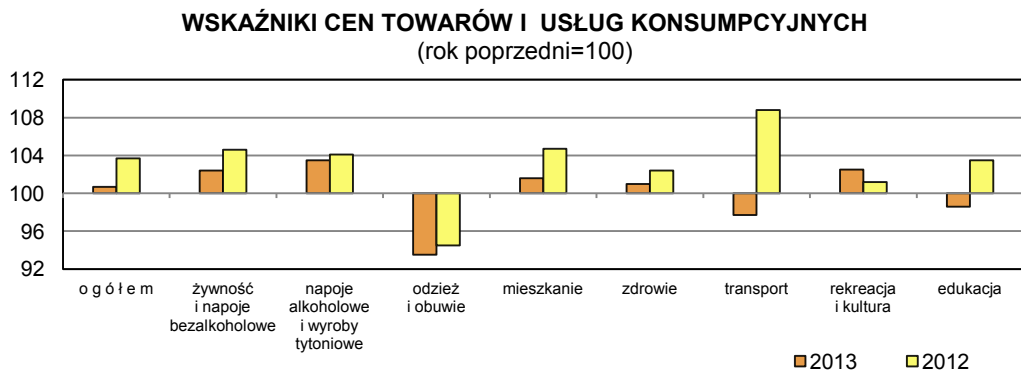
W sektorze przedsiębiorstw odnotowano najgłębszy w kraju spadek (o 5,6%) **przeciętnego zatrudnienia**, które w 2013 r. wyniosło 90,9 tys. osób (tj. 1,7% zatrudnionych w kraju),

a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3351 zł i było niższe od średniej krajowej o 12,7%.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1827 zł (o 4,9% mniej niż średnio w kraju), a rolników indywidualnych 1187 zł (o 5,9% więcej niż średnia krajowa).

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie opolskim był niższy niż przeciętnie o 0,2 p.proc. i wyniósł 0,7% (wobec 3,7% przed rokiem). Wzrosły ceny większości grup towarów i usług, w tym – w stopniu mniejszym niż średnio w kraju – w zakresie rekreacji i kultury (o 2,5% wobec 2,8%), mieszkania (o 1,6% wobec 1,7%) oraz (najmniejszy w kraju wzrost) artykułów i usług związanych ze zdrowiem (1,0% wobec 1,8%). Spadek cen głębszy niż przeciętnie dotyczył odzieży i obuwia oraz edukacji, a w zakresie transportu ceny spadły najbardziej w kraju.

Województwo opolskie w 2013 r. wytworzyło 1,8% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** (najmniej w kraju po woj. podlaskim) i 1,5% produkcji sprzedanej **budownictwa** (najmniej w kraju po woj. lubuskim).

W 2013 r. w województwie opolskim **oddano do użytkowania** 1,7 tys. **mieszkań** (najmniej w kraju). W porównaniu z 2012 r. odnotowano spadek liczby mieszkań o 4,1%. Przeciętna

powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 133,1 m² (1 lokata) i była o 28,6 m² większa niż przeciętnie w kraju.

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa opolskiego w 2013 r. były lepsze od notowanych w 2012 r. Bardziej korzystne były podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe, które pomimo poprawy były jednymi z najniższych w kraju. Województwo odnotowało polepszenie wskaźnika poziomu kosztów (z 96,9% do 96,6%). Wzrósł wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 3,1% do 3,6%) oraz wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 3,1% do 3,4%) i netto (z 2,3% do 2,7%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 76,6%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wynosił 85,4% (wobec odpowiednio 74,6% i 82,5% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** przedsiębiorstw województwa opolskiego wyniosły 1288,7 mln zł, co stanowiło 1,2% wartości krajowej. Drugi rok z rzędu wystąpił wzrost nakładów (o 3,3%). Według sekcji PKD, udział nakładów na przemysł należał do najwyższych w kraju i stanowił 88,4% nakładów inwestycyjnych poniesionych w województwie.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 518,5 tys. ha (o 4,0% więcej niż w 2012 r.) i stanowiła 91,0% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	288,7	102,0	4,3	1401,8	96,9	5,8	48,6	95,1	135,4
Rzepak i rzepik	84,3	155,0	9,2	222,7	134,4	8,6	26,4	86,6	94,0
Ziemniaki ^c	7,4	62,6	2,1	194,5	53,5	2,7	264	85,4	129,4
Buraki cukrowe	14,2	86,3	7,3	784,6	80,4	7,4	553	93,3	101,1

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych udział województwa w 2013 r. w krajowej produkcji rzepaku i rzepiku wyniósł 8,6% (5 lokata w kraju), buraków cukrowych – 7,4% (5 lokata), zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 5,8% (10 lokata), ziemniaków – 2,7% (najmniej w kraju po województwie lubuskim i śląskim). Województwo opolskie uzyskało najwyższe w kraju plony z 1 ha zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi (48,6 dt) oraz ziemniaków (264 dt), nieco wyższe niż przeciętnie w kraju były plony z 1 ha buraków cukrowych (553 dt), a poniżej średniej – rzepaku i rzepiku (26,4 dt).

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (stan w końcu listopada) wynosiło 402,1 tys. szt. (tj. 3,7% krajowego pogłowia trzody chlewnej),

a bydła i owiec (stan w grudniu) – odpowiednio: 110,0 tys. szt. (2,0%) i 2,9 tys. szt. (1,3%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej (o 11,5%) i bydła (o 3,1%). Natomiast pogłowie owiec zwiększyło się o 46,5% (największy wzrost w kraju). W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych obsada trzody chlewnej (77,1 szt., wobec 76,3 szt. średnio w kraju) lokowała województwo na 5 pozycji w kraju, bydła (21,1 szt., wobec 38,8 szt.) – 12 pozycji, a owiec (0,6 szt., wobec 1,5 szt.) – na 15 miejscu w kraju.

W województwie opolskim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu globalnej i końcowej produkcji rolniczej wyniósł po 3,6%, a towarowej – 3,8%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 3,3% wyższa od średniej w kraju.

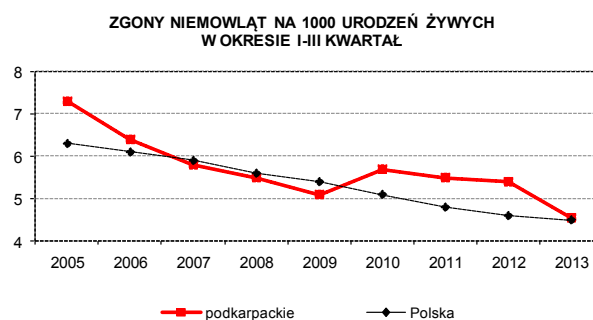
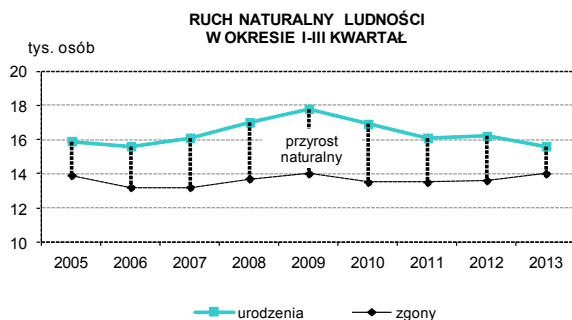
WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Podregiony	-	4
Powiaty	-	21
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	51
Gminy	-	160

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	17,8 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	2,1 mln mieszkańców
	11 lokata		10 lokata
	5,7% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 119 osób na 1 km ² (7 lokata)

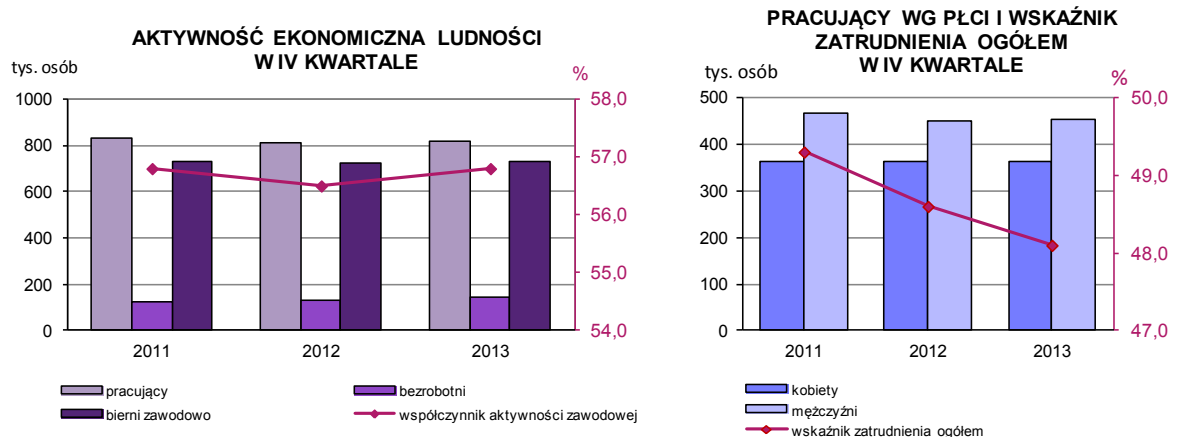
W województwie podkarpackim w okresie I-III kwartał 2013 r. notowano niewielki spadek liczby **ludności** w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. Na mniejszy niż przed rokiem przyrost naturalny wpłynął spadek o 3,6% liczby urodzeń żywych (współczynnik urodzeń zmniejszył się w skali roku z 10,1‰ do 9,8‰) oraz wzrost o 3,1% liczby zgonów (współczynnik zgonów wyniósł 8,8‰ wobec 8,5‰ przed rokiem). Pogłębiło się saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały (przeliczone na 1000 ludności wyniosło minus 1,5 wobec minus 0,8 rok wcześniej). W konsekwencji niekorzystnych zmian w ruchu naturalnym i zwiększonej emigracji, dodatni od wielu lat przyrost rzeczywisty na 1000 ludności – spadł o 1,3 pkt w skali roku osiągając wartość minus 0,5. Współczynnik zgonów niemowląt w ujęciu rocznym obniżył się z 5,4‰ do 4,6‰ (średnia w kraju 4,5‰).

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w województwie podkarpackim w IV kwartale 2013 r. wyniosła 963 tys. i była o 2,2% większa niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na poziomie 56,8% (wzrost o 0,3 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.), przy średniej dla kraju – 56,1%.

Liczba osób **pracujących** w województwie wyniosła 816 tys. (5,2% ogółu pracujących w kraju) i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. zwiększyła się o 0,7%. W skali roku liczba pracujących mężczyzn wzrosła o 0,9%, a kobiet o 0,6%. Kobiety stanowiły 44,6% ogółu pracujących.

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. wyniósł 48,1% i był o 0,5 p.proc. niższy niż w analogicznym okresie 2012 r., przy czym w mieście obniżył się o 0,8 p.proc. do 47,4%, a na wsi – o 0,1 p.proc. do 48,8%.

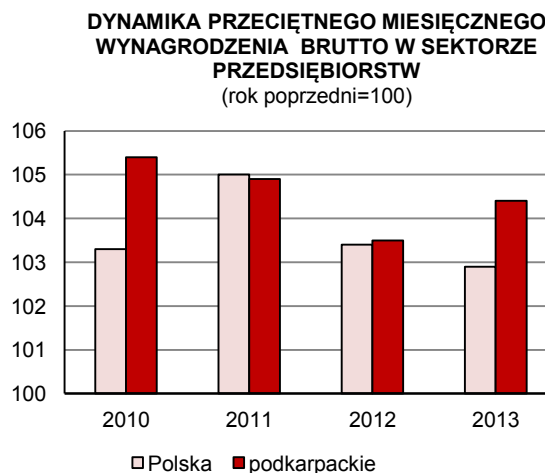
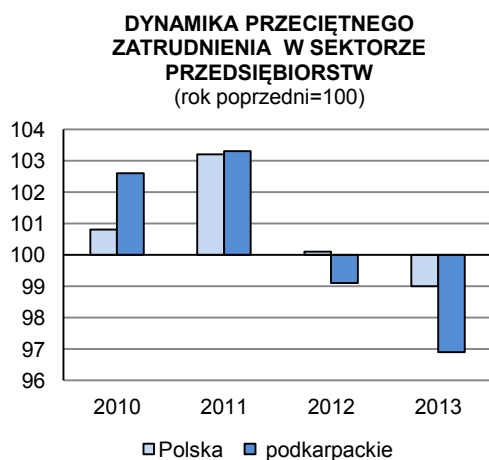
W IV kwartale 2013 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 146 tys. i w ujęciu rocznym wzrosła o 10,6%. Liczba bezrobotnych mężczyzn zwiększyła o 12,5% (największy wzrost w kraju), a kobiet – o 8,3%. Udział osób w wieku poniżej 25 lat był jednym z najwyższych w kraju i wyniósł 28,1% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,8% w kraju), a w skali roku ich udział zwiększył się o 2,3 p.proc. (wobec przeciętnego spadku w kraju o 0,6 p.proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. była najwyższa w kraju i wyniosła 15,2% (wzrost o 1,2 p.proc. w stosunku do analogicznego okresu 2012 r.). Wskaźnik ten był wyższy w mieście (15,6%) niż na wsi (14,9%), przy czym w mieście w skali roku zwiększył się o 2,7 p.proc. (najwięcej w kraju), a na wsi – o 0,1 p.proc. Stopa bezrobocia mężczyzn jak i kobiet ukształtowała się na poziomie 15,2% i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. wzrosła odpowiednio o 1,4 p.proc. i o 1,0 p.proc.

Liczba osób **biernych zawodowo** w województwie wynosiła 733 tys., co stanowiło 43,2% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat i w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. ich liczba zwiększyła się o 1,1%, przy wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 1,7%.

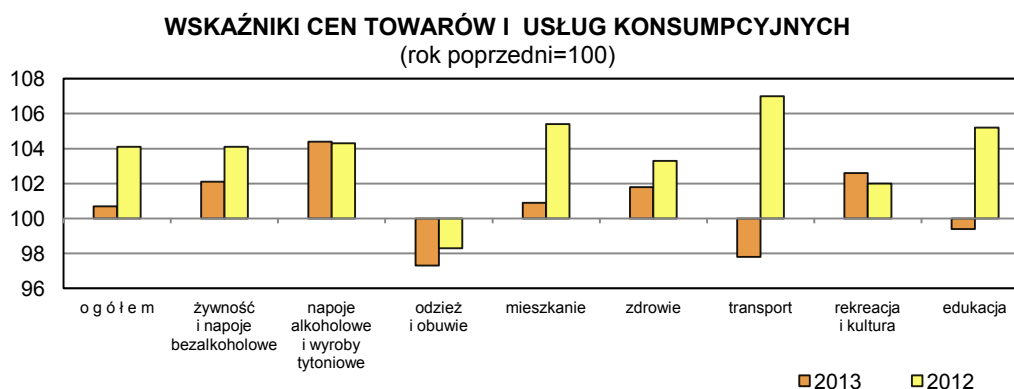
Relacja osób niepracujących do pracujących pogorszyła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadało 1077 osób biernych zawodowo i bezrobotnych, wobec 1058 przed rokiem.

W sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 223,3 tys. osób i było o 3,1% niższe niż w 2012 r. (wobec spadku w kraju o 1,0%). **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3148 zł (82% średniego wynagrodzenia w kraju) i w skali roku wzrosło o 4,4% (najwięcej w kraju).

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie była najniższa w kraju i wyniosła 1601 zł (83,3% średniej krajowej), a rolników indywidualnych – 1091 zł (o 2,7% mniej od średniej krajowej).

W 2013 r. w województwie podkarpackim wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku był niższy niż przeciętnie o 0,2 p.proc. i wyniósł 0,7% (wobec 4,1% przed rokiem). Wzrosły ceny większości grup towarów i usług, w tym w stopniu mniejszym niż średnio kraju – w zakresie rekreacji i kultury (o 2,6% wobec 2,8%) oraz związane z mieszkaniem (o 0,9% wobec 1,7%). Spadek cen w zakresie transportu oraz edukacji był głębszy niż przeciętnie w kraju.

Województwo podkarpackie w 2013 r. wytworzyło 3,2% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 3,5% produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu o 8,3% (największy po zachodniopomorskim) wobec wzrostu 2,2% średnio w kraju. Natomiast produkcja sprzedana budownictwa obniżyła się w stopniu mniejszym niż przeciętnie w kraju (3,2% wobec 11,3%).

W 2013 r. w województwie **oddano do użytkowania** 6,2 tys. **mieszkań**, co stanowiło 4,3% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W porównaniu z 2012 r. odnotowano spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania o 5,0%, wobec spadku o 4,9% średnio w kraju. Spadła liczba oddanych mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem oraz spółdzielczych, natomiast wzrosła – w budownictwie indywidualnym (o 9,3% – największy wzrost w kraju). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 119,0 m² (wobec 104,5 m² w kraju).

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa podkarpackiego w 2013 r. były wyraźnie korzystniejsze od notowanych w 2012 r. Odnotowano największą wśród wszystkich województw poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Najwyższy poziom w kraju osiągnął wskaźnik rentowności obrotu netto, który wzrósł z 3,6% do 5,8%. Drugi z najkorzystniejszych poziomów osiągnął wskaźnik rentowności obrotu brutto (wzrost z 4,2% do 6,4%) oraz wskaźnik poziomu kosztów (poprawił się z 95,8% do 93,6%). Wyższy był również wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (wzrost z 4,1% do 5,0%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 78,9%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wynosił 89,7% (wobec 75,6% i 88,4% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** badanych przedsiębiorstw województwa wyniosły 2653,4 mln zł, co stanowiło 2,5% nakładów w kraju. W ujęciu rocznym odnotowano spadek nakładów o 10,6% (wobec wzrostu w kraju o 4,4%). W strukturze nakładów inwestycyjnych według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (72,2% ogółu nakładów w województwie). Największe nakłady inwestycyjne na środki trwałe poniesiono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (55,1%).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 548,8 tys. ha (o 1,3% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 81,0% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	197,0	96,6	2,9	589,4	89,3	2,4	29,9	92,3	83,3
Rzepak i rzepik	23,1	122,5	2,5	48,1	118,1	1,9	20,9	96,8	74,4
Ziemniaki ^c	27,3	99,4	7,9	518,3	86,2	7,1	190	86,8	72,0
Buraki cukrowe	3,8	99,4	2,0	207,5	95,0	2,0	549	95,5	100,4

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

W 2013 r. województwo zajmowało 5 lokatę w kraju pod względem arealu uprawy ziemniaków. Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych, ocenia się, że zbiory ziemniaków stanowiły 7,1% produkcji krajowej, zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 2,4%, buraków cukrowych – 2,0%, rzepaku i rzepiku – 1,9%. Uzyskane plony z 1 ha były niższe niż przed rokiem (z wyjątkiem rzepaku i rzepiku).

Według wstępnych danych na terenie województwa podkarpackiego w 2013 r. pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu listopada) wynosiło 170,2 tys. szt. (tj. 1,6% krajowego pogłowia trzody chlewnej), bydła i owiec (stan w grudniu) odpowiednio: 92,5 tys. szt. (1,7%) i 12,9 tys. szt. (5,8%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej o 5,0% i owiec o 15,6% bydła. Natomiast pogłowie bydła zwiększyło się o 2,6%. W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych obsada trzody chlewnej należała do najniższych w kraju (po woj. dolnośląskim) i wynosiła 29,6 szt., wobec 76,3 szt. Również obsada bydła należała do niższych w kraju i wynosiła odpowiednio 16,1 szt., wobec 38,8 szt. Natomiast obsada owiec wynosiła 2,3 szt. (wobec 1,5 szt. średnio w kraju) i lokowała województwo na 4 pozycji w kraju.

W województwie podkarpackim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek (w cenach stałych) globalnej i końcowej produkcji rolniczej, natomiast wzrost produkcji towarowej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 2,5%, końcowej – 2,2% i towarowej – 2,0%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych ukształtowała się na najniższym poziomie w kraju (53,9% średniej krajowej).

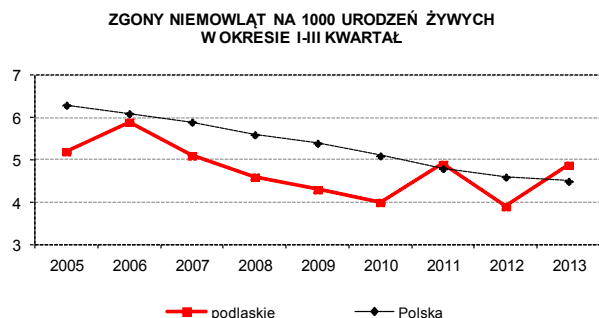
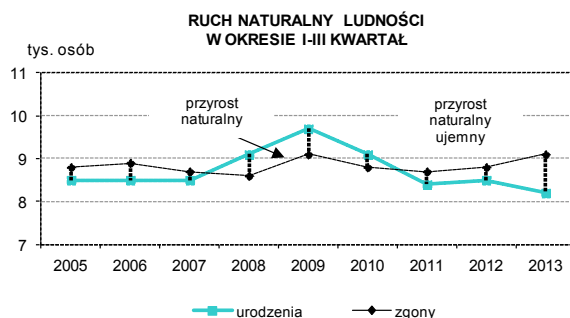
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

Podregiony	-	3
Powiaty	-	14
Miasta na prawach powiatu	-	3
Miasta ogółem	-	40
Gminy	-	118

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	20,2 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	1,2 mln mieszkańców
	6 lokata		14 lokata
	6,5% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 59 osób na 1 km ² (16 lokata)

W okresie I-III kwartał 2013 r. w województwie podlaskim obserwowano spadek liczby **ludności** w ujęciu rocznym. Duży wpływ na niekorzystną sytuację demograficzną województwa miało ujemne saldo migracji na pobyt stały, które (w przeliczeniu na 1000 ludności), pogłębiło się o 0,7 pkt w stosunku do stanu sprzed roku i należało do najniższych (minus 2,2 wobec minus 0,6 w kraju). Współczynnik urodzeń żywych obniżył się o 0,3 pkt i wyniósł 9,1‰ (w kraju 9,8‰,) przy jednoczesnym wzroście współczynnika zgonów o 0,5 pkt do poziomu 10,2‰ (wobec 10,1‰ w kraju), w związku z czym pogłębił się ujemny przyrost naturalny na 1000 ludności, który wyniósł minus 1,0 wobec minus 0,3 przed rokiem. Niekorzystnie kształtował się również współczynnik zgonów niemowląt; w skali roku liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wzrosła z 3,9 do 4,9.

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w podlaskim wyniosła 526 tys. i była o 3,1% większa niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na poziomie nieco niższym od średniej krajowej (56,0%) i w odniesieniu do IV kwartału 2012 r. nie zmienił się.

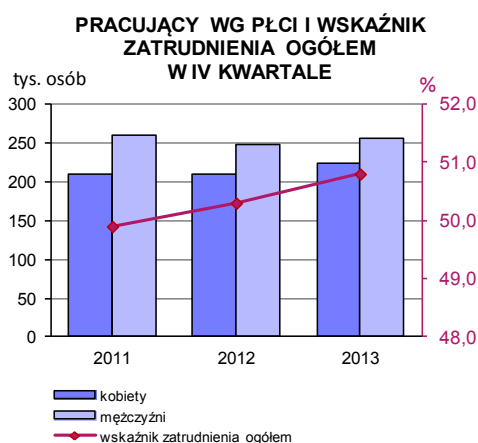
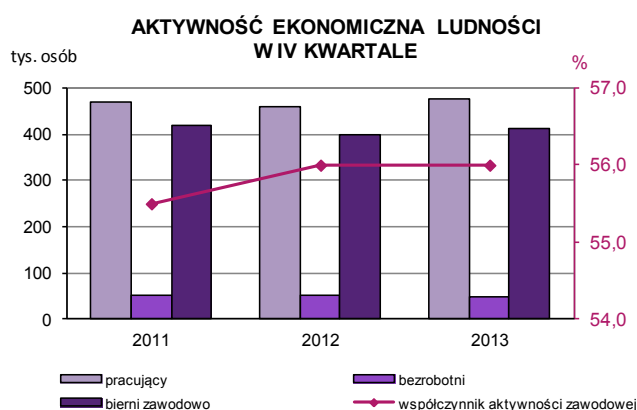
Liczba osób **pracujących** wyniosła 477 tys. i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. zwiększyła się o 4,1%. Wzrosła liczba zarówno pracujących kobiet (o 6,2%), jak i mężczyzn (o 2,8%). Udział pracujących kobiet był najwyższy spośród wszystkich województw i wyniósł 46,8%, wobec 44,7% w kraju.

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. wyniósł 50,8% i był o 0,5 p.proc. wyższy niż przed rokiem. Wzrost wskaźnika obserwowano na wsi (o 1,7 p.proc.), natomiast spadek w mieście (o 0,2 p.proc.).

W IV kwartale 2013 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 49 tys. i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 3,9%. Spadła liczba bezrobotnych kobiet (o 12,0%), wzrosła natomiast liczba bezrobotnych mężczyzn (o 3,8%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 22,4% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,8% w kraju) i w odniesieniu do analogicznego okresu 2012 r. ich udział spadł o 1,1 p.proc. (wobec spadku w kraju o 0,6 p.proc.).

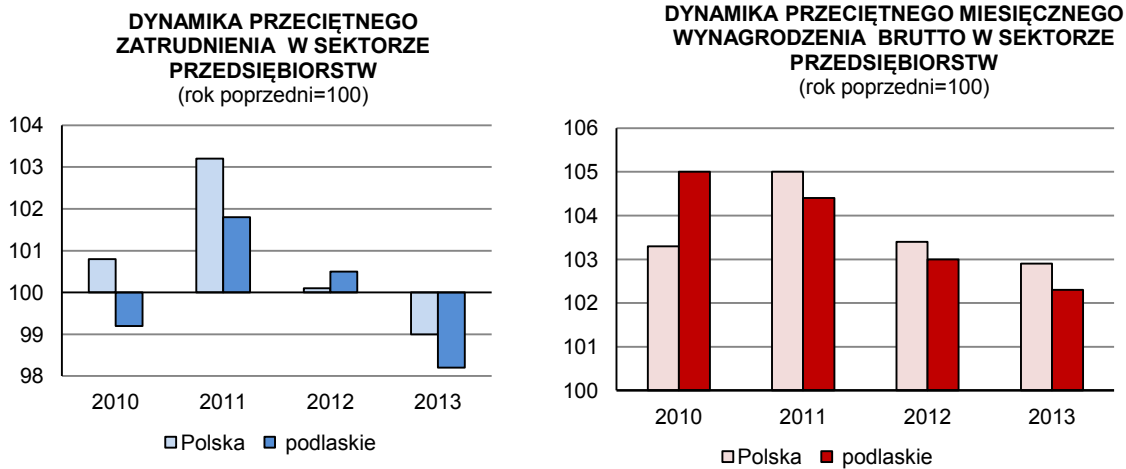
Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. wyniosła 9,3% i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. spadła o 0,7 p.proc. Stopa bezrobocia na wsi ukształtowała się na poziomie 6,2% i była najniższa w kraju (wzrost o 0,3 p.proc.), a w mieście wyniosła 11,2% (spadek o 1,2 p.proc.). Niższą stopę bezrobocia odnotowano dla kobiet (9,0%, spadek w ujęciu rocznym o 1,6 p.proc.), wyższą dla mężczyzn (9,6%, wzrost o 0,1 p.proc.).

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 413 tys. osób, co stanowiło 44,0% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. ich liczba wzrosła o 3,3%, przy wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 3,2%.

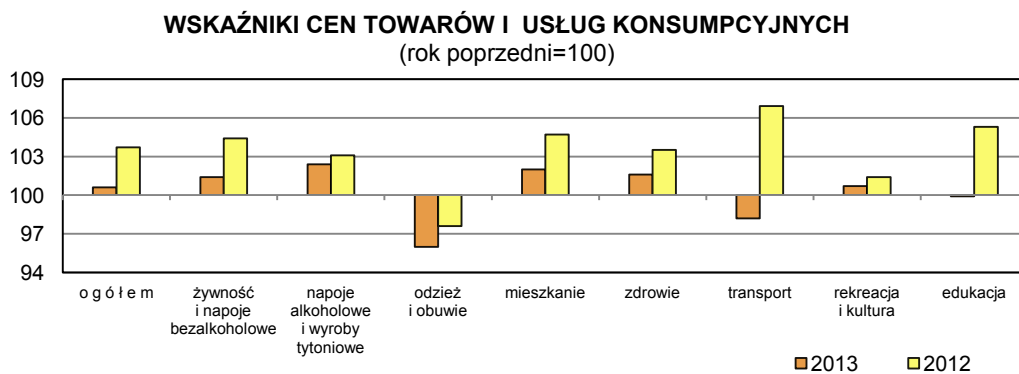
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadało 969 osób biernych zawodowo i bezrobotnych (985 przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 97,3 tys. osób i było o 1,8% niższe niż w 2012 r., a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3187 zł (w skali roku wzrosło o 2,3%, wobec 2,9% w kraju).

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1683 zł (87,6% średniej krajowej), a rolników indywidualnych 1087 zł i była jedną z najniższych (po woj. mazowieckim i małopolskim) w kraju.

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie podlaskim był najniższy w kraju i wyniósł 0,6% (wobec wzrostu przeciętnie 0,9% i 3,7% przed rokiem). Najmniej w kraju wzrosły ceny napojów alkoholowych (o 2,4% wobec 3,5%), żywności i napojów bezalkoholowych (o 1,4% wobec 2,0%) oraz towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (o 0,7% wobec 2,8%). W mniejszym stopniu niż średnio w kraju wzrosły również ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem (o 1,6% wobec 1,8%).

W 2013 r. przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa wytworzyły 1,8% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** (podobnie jak opolskie najmniej w kraju) i 2,6% produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (o 6,7%), natomiast w produkcji sprzedanej budownictwa wystąpił spadek (o 1,4%).

W 2013 r. liczba **mieszkań oddanych do użytkowania** województwa podlaskiego wyniosła 4,2 tys., co stanowiło 2,9% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W porównaniu z 2012 r. wystąpił spadek liczby mieszkań o 7,6%. Spadła liczba mieszkań w budownictwie indywidualnym (o 11,1%), wzrosła natomiast w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 2,1%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w podlaskim wynosiła 100 m² i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 3,2 m².

Badane przedsiębiorstwa województwa podlaskiego w 2013 r. w porównaniu z 2012 r. uzyskały znacznie korzystniejsze **wyniki finansowe**. Lepsze były podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe, jednak w porównaniu z innymi województwami były (obok świętokrzyskiego) najłabsze w kraju. Odnotowano polepszenie wskaźnika poziomu kosztów z 98,3% do 96,8%. Poprawił się wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 1,8% do 3,2%), netto (z 1,3% do 2,5%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 2,3% do 2,8%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 84,2%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wynosił 92,5% (wobec odpowiednio 77,3% i 87,7% w 2012 r.).

Po wzroście w 2012 r., **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach województwa podlaskiego w 2013 r. wyniosły 1001,4 mln zł, odnotowując największy w kraju spadek – o 19,4% (w kraju wzrost o 4,4%). Udział województwa w krajowych nakładach inwestycyjnych stanowił 1,0% i był (obok warmińsko-mazurskiego) najniższy w kraju. W badanych przedsiębiorstwach przeważały nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia, które stanowiły 54,7% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 1054,4 tys. ha (o 1,5% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 84,4% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) w województwie kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	407,8	92,9	6,1	1166,1	92,1	4,8	28,6	99,0	79,7
Rzepak i rzepik	9,3	115,1	1,0	29,3	129,9	1,1	31,6	112,9	112,5
Ziemniaki ^c	24,0	189,2	6,9	456,7	171,2	6,3	190	90,5	100,0
Buraki cukrowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w województwie podlaskim w 2013 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi stanowiły 4,8%

produkcji krajowej, rzepaku i rzepiku – 1,1%, a ziemniaków – 6,3%. Wyższe niż przed rokiem były plony z 1 ha rzepaku i rzepiku, niższe natomiast zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi i ziemniaków.

Według wstępnych danych w województwie w 2013 r. pogłowie bydła i owiec (stan w grudniu) liczyło odpowiednio: 930,6 tys. szt. (16,6% krajowego pogłowia – 2 lokata w kraju) i 19,7 tys. szt. (8,8% – 3 lokata), a trzody chlewnej (stan w końcu listopada) – 341,6 tys. szt. (3,1% – 9 lokata). W skali roku odnotowano zwiększenie pogłowia bydła o 5,5%, natomiast pogłowie trzody chlewnej i owiec zmniejszyło się odpowiednio: o 5,2% i o 3,9%. W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych obsada bydła była najwyższa w kraju (87,5 szt., wobec 38,8 szt. średnio w kraju), obsada owiec (1,9 szt., wobec 1,5 szt.) – lokowała województwo na 5 miejscu, a trzody chlewnej (32,1 szt., wobec 76,3 szt.) – na 14 miejscu w kraju.

W województwie podlaskim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost globalnej produkcji rolniczej, natomiast niższa była końcowa i towarowa produkcja rolnicza (w cenach stałych). Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 6,6%, końcowej – 6,1% i towarowej – 6,2%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 15,3% niższa od średniej w kraju.

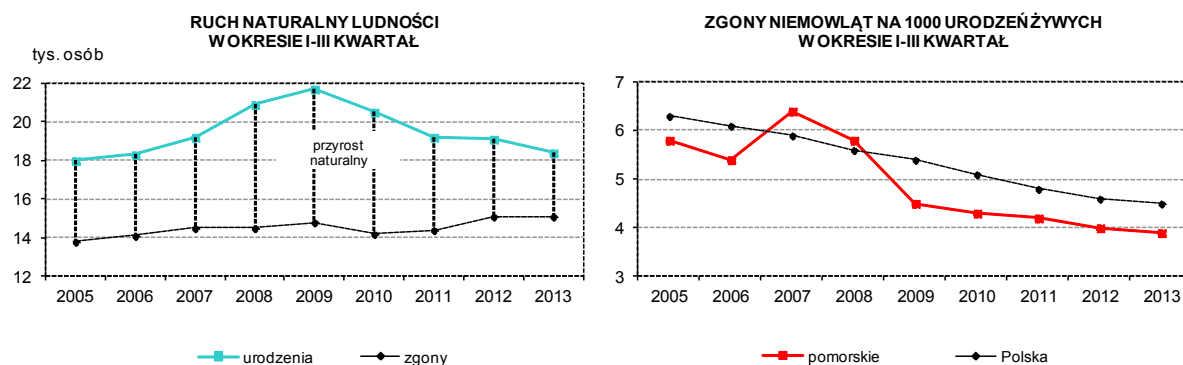
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Podregiony	-	4
Powiaty	-	16
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	42
Gminy	-	123

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013r.)	18,3 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	2,3 mln mieszkańców
	8 lokata		7 lokata
	5,9% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 125 osób na 1 km ² (6 lokata)

W województwie pomorskim od wielu lat utrzymuje się tendencja wzrostowa liczby **ludności** (według stanu w końcu września). W okresie I-III kwartał 2013 r. przyrost naturalny na 1000 ludności, pomimo spadku w stosunku do roku poprzedniego z 2,3 do 1,9 (minus 0,3 w kraju), nadal był najwyższy w Polsce. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 10,7‰ (9,8‰ w kraju), a liczba zgonów na 1000 ludności ukształtowała się na poziomie 8,8 (w kraju 10,1). W województwie utrzymał się pozytywny trend malejącej umieralności dzieci w wieku poniżej 1 roku, który wyraża współczynnik liczby zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych. Współczynnik ten wyniósł 3,9‰ i był korzystniejszy od średniej krajowej (4,5‰). Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie było dodatnie i wyniosło 0,8.

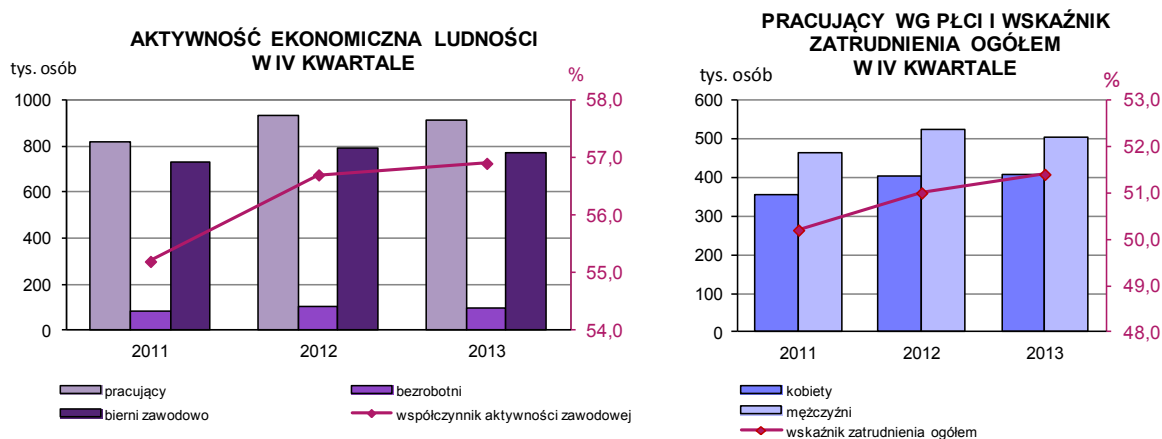
Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w województwie pomorskim wyniosła 1012 tys. i była o 2,1% mniejsza niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** osiągnął wartość 56,9% (wzrost o 0,2 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,1%.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 914 tys. i zmniejszyła się o 1,7% w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. Liczba pracujących mężczyzn spadła o 3,6%, natomiast wzrosła liczba pracujących kobiet o 1,0%.

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. wyniósł 51,4% i był o 0,4 p.proc. wyższy niż przed rokiem. Wzrost wskaźnika wystąpił w mieście (o 2,0 p.proc. do 53,2%), natomiast na wsi obniżył się (o 2,5 p.proc. do 48,1%).

Liczba osób **bezrobotnych** w województwie pomorskim ukształtowała się na poziomie 98 tys. i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 6,7%. Odnotowano największy w kraju spadek liczby bezrobotnych kobiet, natomiast liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła. Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 23,5% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,8% w kraju) i w porównaniu z ubiegłym rokiem ich udział zmniejszył się o 2,2 p.proc.

W IV kwartale 2013 r. **stopa bezrobocia** według BAEL wyniosła 9,7% i w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku zmniejszyła się o 0,5 p.proc. Wskaźnik ten był niższy w mieście (8,1%) niż na wsi (12,6%), przy czym w mieście zmniejszył się o 0,9 p.proc., a na wsi wzrósł o 0,3 p.proc. Odnotowano spadek stopy bezrobocia wśród kobiet (o 2,4 p.proc. do 9,3%), natomiast wzrost – wśród mężczyzn (o 1,3 p.proc. do 10,0%).

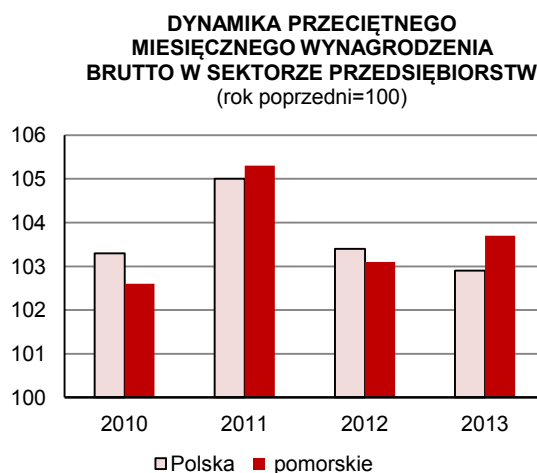
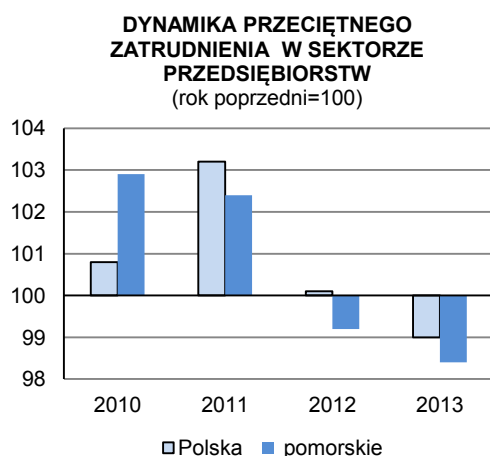

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 767 tys. osób, co stanowiło 43,1% ludności w wieku powyżej 15 lat (w kraju przeciętnie 43,9%) i w porównaniu z ubiegłym rokiem ich liczba zmniejszyła się o 2,7%, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 2,4%.

Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadało 946 osób biernych zawodowo i bezrobotnych (960 przed rokiem).

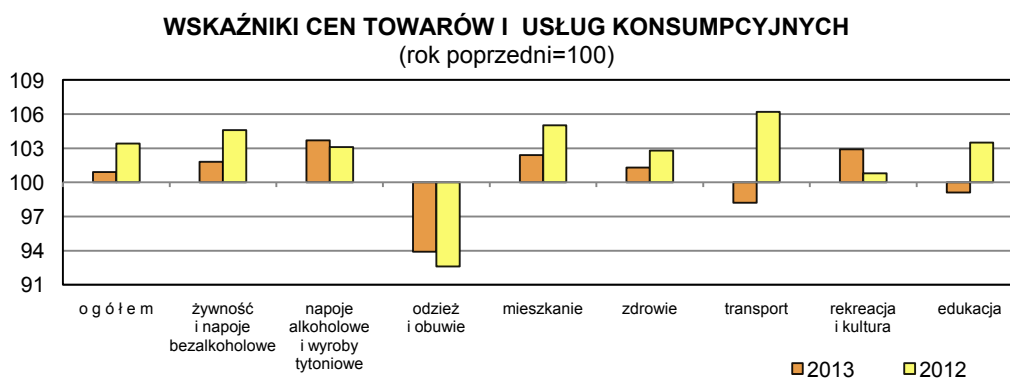
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wynosiło 277,8 tys. osób i było niższe niż przed rokiem o 1,6% (w kraju spadek o 1,0%), a **przeciętne miesięczne**

wynagrodzenie brutto ukształtowało się na poziomie 3815 zł (o 0,6% niższe niż średnia w kraju) i w porównaniu z 2012 r. wzrosło o 3,7%.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie pomorskim wyniosła 1841 zł (o 4,2% mniej niż średnio w kraju), a rolników indywidualnych 1126 zł (o 0,4%).

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie pomorskim był na podobnym poziomie, jak średnio w kraju i wyniósł 0,9% (wobec 3,4% przed rokiem). Wzrost cen notowano w większości grup towarów i usług, w tym w stopniu wyższym niż przeciętnie w kraju – napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (3,7% wobec 3,5%), towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (2,9% wobec 2,8%) oraz związanych z mieszkaniem (2,4% wobec 1,7%). Spadek cen odzieży i obuwia oraz w zakresie edukacji był głębszy niż średnio w kraju.

W 2013 r. przedsiębiorstwa województwa pomorskiego wytworzyły 6,7% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 5,6% produkcji sprzedanej **budownictwa**. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (o 2,0% wobec wzrostu o 2,2% w kraju), natomiast produkcja sprzedana budownictwa spadła o 2,7% (w kraju spadek o 11,3%).

W 2013 r. w województwie pomorskim **oddano do użytkowania** 11,9 tys. **mieszkań**, co stanowiło 8,2% mieszkań w kraju. W porównaniu z 2012 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania zmniejszyła się o 16,1%, po wzroście w roku ubiegłym o 19,4% (w kraju również spadek o 4,9%). Spadek liczby oddanych mieszkań wystąpił w budownictwie spółdzielczym, indywidualnym oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 95,1 m² (wobec 104,5 m² w kraju).

Badane przedsiębiorstwa województwa pomorskiego w 2013 r. w porównaniu z 2012 r. uzyskały korzystniejsze **wyniki finansowe**. Większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych polepszyło się. Wzrósł wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 4,2% do 4,7%), jak i netto (z 3,4% do 4,0%). Odnotowano polepszenie wskaźnika poziomu kosztów z 95,8% do 95,3%. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów nieznacznie pogorszył się (z 4,6% do 4,5%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 82,7%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wynosił 71,0% i był najniższym w kraju (wobec odpowiednio 79,7% i 93,1% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach województwa pomorskiego wyniosły 5284,8 mln zł – 5,1% wartości krajowej. W skali roku odnotowano wzrost nakładów o 4,8% (w kraju wzrost o 4,4%). Nakłady na budynki i budowle stanowiły 49,9%, a na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 38,8% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe. Według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (61,9% ogółu nakładów poniesionych w województwie).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 716,4 tys. ha (o 2,4% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 85,9% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	376,7	93,8	5,6	1508,6	101,0	6,2	40,1	107,8	111,7
Rzepak i rzepik	77,7	142,3	8,4	186,3	116,8	7,2	24,0	82,2	85,4
Ziemniaki ^c	20,0	85,5	5,8	477,0	79,7	6,6	238	93,3	125,3
Buraki cukrowe	10,3	96,0	5,3	517,9	87,0	4,9	504	90,6	92,1

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2013 r. województwo w krajowej produkcji rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków zajmowało 7 lokatę, a w produkcji

zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi i buraków – 8 lokatę. Uzyskane plony z 1 ha, z wyjątkiem zbóż podstawowych, były słabsze niż przed rokiem.

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (stan w końcu listopada) wynosiło 717,8 tys. szt. (6,5% krajowego pogłowia trzody chlewnej – 5 lokata w kraju), a bydła i owiec (stan w grudniu) odpowiednio: 195,8 tys. szt. (3,5% – 8 lokata) i 17,3 tys. szt. (7,8% – 4 lokata). W skali roku odnotowano nieznaczny spadek trzody chlewnej – o 0,3%, natomiast pogłowie bydła zwiększyło się o 4,2%, a owiec – o 32,4%. W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych obsada trzody chlewnej i owiec lokowała województwo na 3 miejscu i wynosiła odpowiednio: 98,4 szt., wobec 76,3 szt. średnio w kraju i 2,4 szt., wobec 1,5 szt., a bydła – 26,8 szt., wobec 38,8 szt. – na 10 miejscu w kraju.

W województwie pomorskim w 2012 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (w cenach stałych). Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 4,6%, końcowej – 4,9% i towarowej – 5,0%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 3,0% niższa niż średnia w kraju.

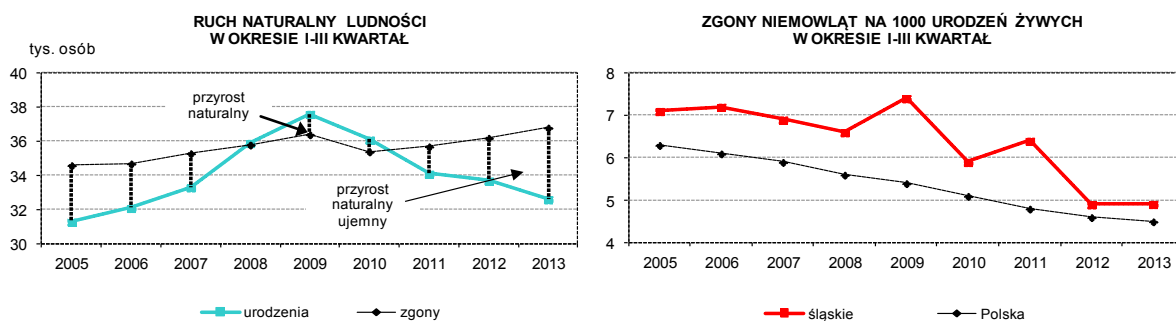
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Podregiony	-	8
Powiaty	-	17
Miasta na prawach powiatu	-	19
Miasta ogółem	-	71
Gminy	-	167

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013r.)	12,3 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	4,6 mln mieszkańców
	14 lokata		2 lokata
	3,9% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 374 osób na 1 km ² (1 lokata)

W województwie śląskim utrzymała się tendencja spadkowa liczby **ludności** notowana w latach poprzednich (według stanu w końcu września), na co wpływ miało ujemne saldo migracji na pobyt stały oraz ujemny przyrost naturalny. W okresie I-III kwartał 2013 r. z związku z niższym współczynnikiem urodzeń żywych niż zgonów (9,4‰ wobec 10,6‰), odnotowano ubytek naturalny na 1000 ludności na poziomie minus 1,2 (w kraju minus 0,3). Liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych pozostała na poziomie sprzed roku i wyniosła 4,9 (średnia dla kraju 4,5). Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie wyniosło minus 2,2 – co oznacza blisko dwukrotny spadek w skali roku.

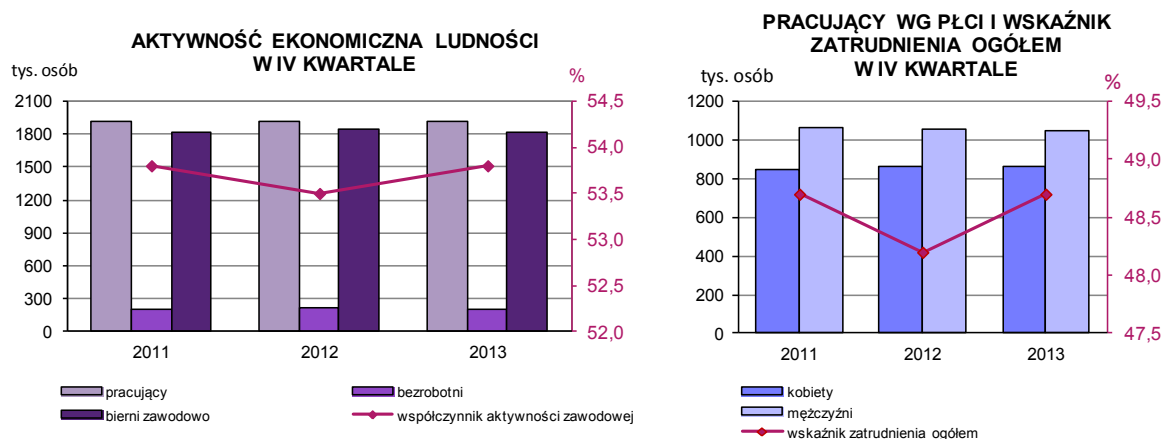
Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w województwie śląskim wyniosła 2107 tys. i była o 0,8% mniejsza niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** osiągnął wartość 53,8% (wzrost o 0,3 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,1%.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 1908 tys. i zmniejszyła się (o 0,3%) w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. Spadła liczba pracujących mężczyzn (o 0,6%), natomiast liczba pracujących kobiet pozostała na poziomie sprzed roku. **Wskaźnik zatrudnienia** w IV kwartale 2013 r. wyniósł 48,7% i był o 0,5 p.proc. wyższy niż przed rokiem; wzrost wskaźnika odnotowano w mieście (o 0,7 p.proc. do 48,6%), natomiast na wsi wystąpił spadek (o 0,3 p.proc. do 49,0%).

Liczba osób **bezrobotnych** w województwie śląskim ukształtowała się na poziomie 199 tys. i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 5,7%. W większym stopniu spadła liczba bezrobotnych kobiet (o 7,3%) niż mężczyzn (o 4,9%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 20,6% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,8% w kraju) i w odniesieniu do IV kwartału 2012 r. ich udział zmniejszył się o 2,6 p.proc.

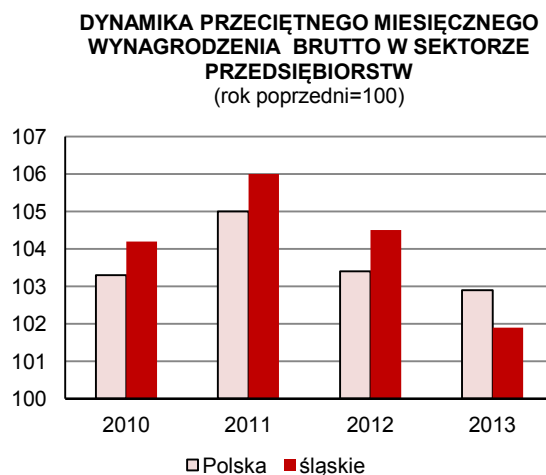
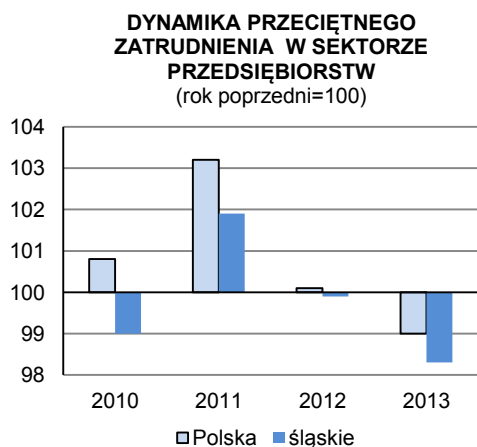
W IV kwartale 2013 r. **stopa bezrobocia** według BAEL wyniosła 9,4% i w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku zmniejszyła się o 0,5 p.proc. Wskaźnik ten był niższy na wsi (7,4%) niż w mieście (10,0%), przy czym stopa bezrobocia na wsi spadła o 2,0 p.proc., a w mieście - o 0,1 p.proc. Odnotowano obniżenie stopy bezrobocia zarówno wśród kobiet (o 0,8 p.proc. do 10,5%), jak i mężczyzn (o 0,3 p.proc. do 8,5%).

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 1809 tys. osób, co stanowiło 46,2% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat i w porównaniu z ubiegłym rokiem ich liczba zmniejszyła się o 2,0%, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 1,4%.

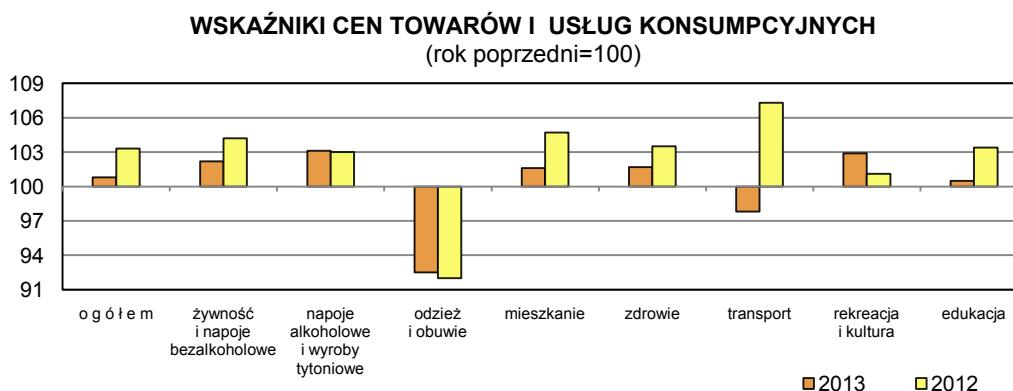
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadały 1052 osoby bierne zawodowo i bezrobotne (1075 przed rokiem).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wynosiło 733,3 tys. osób i było niższe niż przed rokiem o 1,7% (w kraju spadek o 1,0%), a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** ukształtowało się na poziomie 4151 zł (o 8,2% wyższe niż średnio w kraju) i w porównaniu z 2012 r. wzrosło o 1,9%.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie śląskim wyniosła 2287 zł i była najwyższa w Polsce przekraczając, jako jedyne województwo, średnią krajową o 19,1%. Emerytura i renta brutto rolników indywidualnych również była najwyższa w kraju i wynosiła 1367 zł (o 21,9% wyższa niż średnia krajowa).

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie śląskim był niższy niż średnio w kraju o 0,1 p.proc. i wyniósł 0,8% (wobec 3,3% przed rokiem). Wzrost cen dotyczył większości grup towarów i usług, w tym w stopniu mniejszym niż przeciętnie – napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (3,1% wobec 3,5%), artykułów i usług związanych ze zdrowiem (1,7% wobec 1,8%) oraz w zakresie mieszkania (1,6% wobec 1,7%). Spadek cen odzieży i obuwia oraz w zakresie transportu był głębszy niż średnio w kraju.

Województwo śląskie w 2013 r. wytworzyło 16,0% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 11,8% produkcji sprzedanej **budownictwa** (w obu przypadkach 2 lokata w kraju). W skali roku odnotowano zarówno spadek produkcji sprzedanej przemysłu (o 2,2%), jak i produkcji sprzedanej budownictwa (o 7,3%).

W 2013 r. w województwie śląskim **oddano do użytkowania** 10,4 tys. **mieszkań**, co stanowiło 7,1% mieszkań w kraju. W porównaniu z 2012 r. wystąpił wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania o 6,7% (w kraju spadek o 4,9%). Zwiększyła się liczba oddanych

mieszkań spółdzielczych, indywidualnych oraz przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania była jedną z największych w kraju i wyniosła 125,4 m² (wobec 104,5 m² w Polsce).

Badane przedsiębiorstwa województwa śląskiego w 2013 r. w porównaniu z 2012 r. uzyskały gorsze **wyniki finansowe**. Mniej korzystna była większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Odnotowano niewielkie pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów z 96,1% do 96,2%. Obniżył się wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 3,9% do 3,8%), natomiast wskaźnik rentowności obrotu netto utrzymał się na poziomie sprzed roku – 3,3%. Pogorszył się wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 3,7% do 3,1%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 79,5%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wynosił 88,2% (wobec odpowiednio 78,0% i 82,8% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach województwa śląskiego wyniosły 12732,5 mln zł, co stanowiło 12,2% wartości krajowej (2 lokata). W skali roku odnotowano spadek nakładów o 9,1%, a w kraju obserwowano wzrost o 4,4%. W strukturze nakładów inwestycyjnych według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (81,1% ogółu nakładów poniesionych w województwie). Największe nakłady inwestycyjne na środki trwałe poniesiono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (53,1%).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 367,0 tys. ha (o 0,7% więcej niż w 2012 r.) i stanowiła 84,9% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	184,7	100,0	2,7	633,5	96,9	2,6	34,3	96,9	95,5
Rzepak i rzepik	22,3	117,8	2,4	48,9	96,7	1,9	21,9	82,0	77,9
Ziemniaki ^c	8,8	104,0	2,5	158,8	86,2	2,2	181	82,6	76,1
Buraki cukrowe	1,8	105,6	0,9	85,6	87,5	0,8	487	82,8	89,0

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych udział województwa w krajowej produkcji zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi w 2013 r. wyniósł – 2,6%, ziemniaków – 2,2%, rzepaku i rzepiku – 1,9%, buraków cukrowych – 0,8%. Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przeciętnie w kraju i mniejsze niż przed rokiem.

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (stan w końcu listopada) wynosiło 255,7 tys. szt. (2,3% krajowego pogłowia trzody chlewnej), a bydła

i owiec (stan w grudniu) odpowiednio: 115,4 tys. szt. (2,1%) i 11,0 tys. szt. (4,9%). W skali roku odnotowano spadek trzody chlewnej o 7,3%, a owiec o 1,5%, natomiast pogłowie bydła zwiększyło się o 1,8%. W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych obsada trzody chlewnej (67,3 szt., wobec 76,3 szt. średnio w kraju) lokowała województwo na 6 pozycji w kraju, bydła (30,4 szt., wobec 38,8 szt.) – 9 pozycji, a owiec (2,9 szt., wobec 1,5 szt.) – na 2 miejscu w kraju.

W województwie śląskim w 2012 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (w cenach stałych). Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej i końcowej produkcji rolniczej wyniósł po 3,1%, a towarowej – 3,2%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 22,2% wyższa niż średnia w kraju.

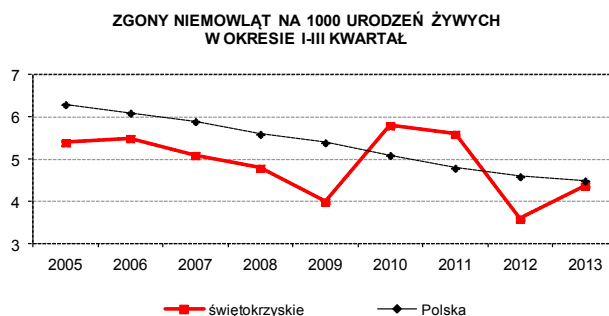
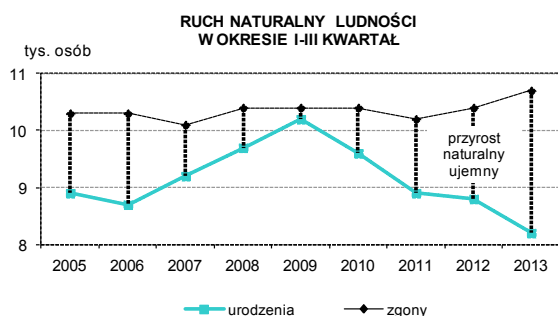
WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Podregiony	-	2
Powiaty	-	13
Miasta na prawach powiatu	-	1
Miasta ogółem	-	31
Gminy	-	102

Powierzchnia (stan w dniu 31 XII 2013 r.)	11,7 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII 2012 r.)	1,3 mln mieszkańców
	15 lokata		13 lokata
	3,7% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 109 osób na 1 km ² (10 lokata)

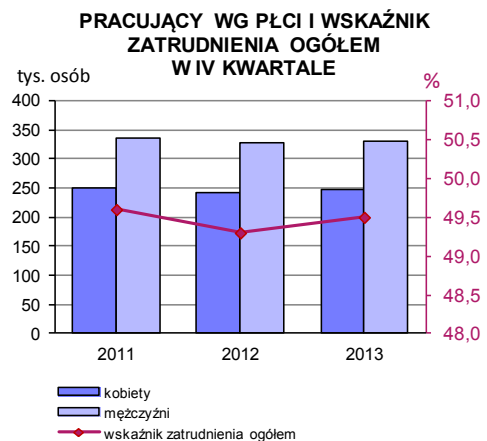
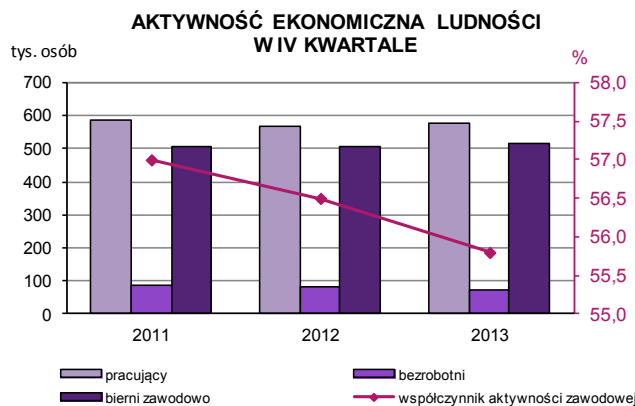
W okresie I–III kwartał 2013 r. obserwowano w województwie świętokrzyskim kolejny w skali roku spadek (o 0,4%) liczby **ludności**. Był on wynikiem utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego oraz ubytkiem migracyjnym ludności. W końcu września 2013 r. współczynnik przyrostu naturalnego oraz współczynnik salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały wyniósł odpowiednio minus 2,6‰ i minus 2,4‰ (wobec minus 1,7‰ i minus 1,8‰ w analogicznym okresie roku poprzedniego). W skali roku odnotowano mniejszą liczbę urodzeń oraz wzrost liczby zgonów. Współczynnik urodzeń pogorszył się z 9,2‰ do 8,6‰ (wobec 9,8‰ w kraju), natomiast współczynnik zgonów – z 10,8‰ do 11,2‰ (wobec 10,1‰ w kraju). Współczynnik zgonów niemowląt liczony na 1000 urodzeń żywych kształtował się na poziomie 4,4 (wobec 3,6 w analogicznym okresie roku poprzedniego oraz 4,5 średnio w kraju).

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w województwie świętokrzyskim w IV kwartale 2013 r. wyniosła 650 tys. osób i była o 0,3% niższa od notowanej w roku poprzednim. **Współczynnik aktywności zawodowej** zmniejszył się w odniesieniu do

IV kwartału 2012 r. o 0,7 p.proc. (wobec wzrostu w kraju przeciętnie o 0,1 p.proc.) i wyniósł 55,8% wobec 56,1% średnio w kraju.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 577 tys. i w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. wzrosła o 1,4%. Odnotowano większy wzrost liczby pracujących kobiet niż mężczyzn (odpowiednio o 2,5% i o 0,6%), jednak ich udział (43,0%) w pracujących ogółem był jednym z najniższych w kraju.

Wskaźnik zatrudnienia zwiększył się w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. (o 0,2 p.proc.) i wyniósł 49,5%. Wzrost wskaźnika obserwowano w mieście (o 1,2 p.proc. do 47,8%), natomiast na wsi zmniejszył się z 51,8% do 51,3%, był jednak wyższy niż przeciętnie w kraju.

W IV kwartale 2013 r. liczba **bezrobotnych** województwa ukształtowała się na poziomie 73 tys. i była o 12,0% niższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Spadła zarówno liczba bezrobotnych mężczyzn (o 11,9%), jak i kobiet (o 10,0%). Odsetek osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat wyniósł 23,3% wszystkich bezrobotnych w województwie, tj. wzrost w skali roku o 0,4 p.proc. (wobec spadku o 0,6 p.proc. w kraju).

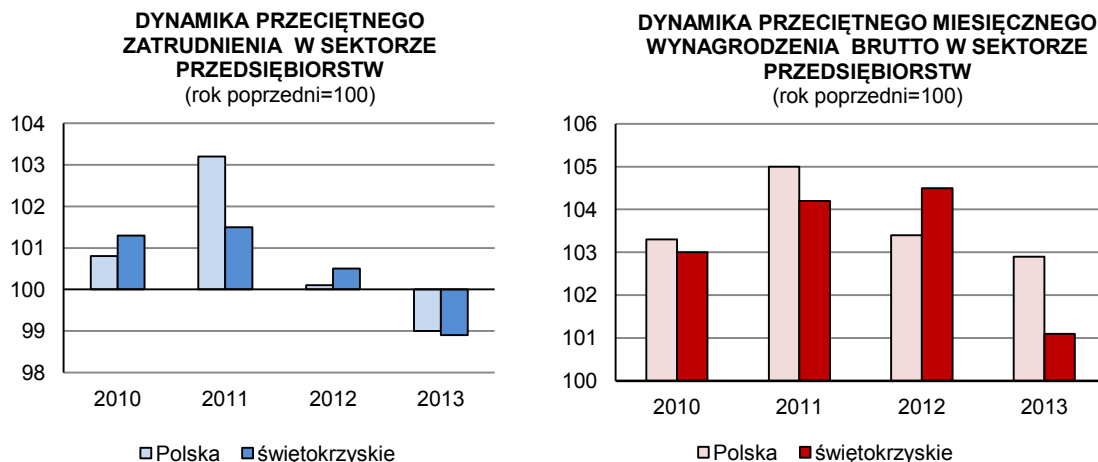
Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. była wyższa niż przeciętnie (11,2% wobec 9,8%), ale niższa od notowanej w roku poprzednim (o 1,5 p.proc.). Wskaźnik ten na wsi, podobnie jak średnio w kraju, wyniósł 9,7%; dla miast natomiast ukształtował się na wyższym poziomie niż przeciętnie (12,5% wobec 9,8%). W województwie obserwowano spadek stopy bezrobocia zarówno wśród kobiet (o 1,5 p.proc. do 12,7%), jak i mężczyzn (o 1,3 p.proc. do 10,1%), przy czym w obu przypadkach wskaźnik ten był wyższy niż średnio kraju.

Populacja **biernych zawodowo** wyniosła 515 tys. osób, co stanowiło 44,2% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat. Liczba biernych zawodowo w województwie w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. wzrosła o 2,2%, przy wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 0,9%.

Poprawiła się **relacja osób niepracujących do pracujących**, w IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadało 1019 osób biernych zawodowo i bezrobotnych, wobec 1032 w analogicznym okresie roku poprzedniego.

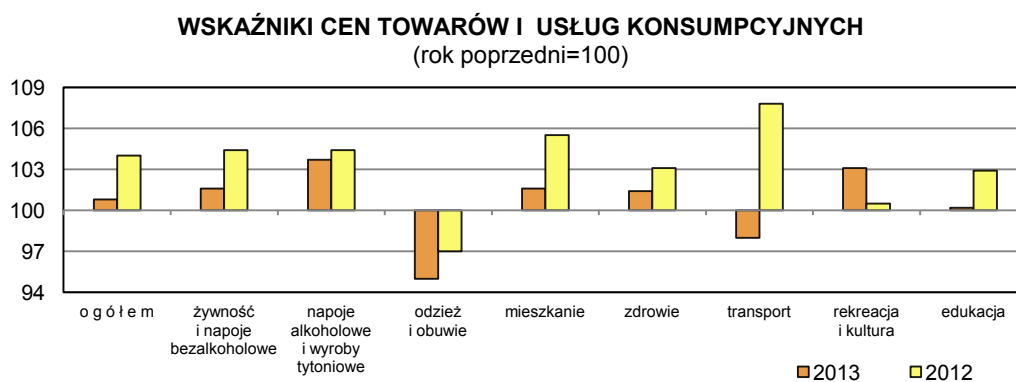
W sektorze przedsiębiorstw **przeciętne zatrudnienie** w 2013 r. wyniosło 115,9 tys. osób, i było o 1,1% niższe niż w roku poprzednim (wobec spadku o 1,0% średnio w kraju).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wzrosło najmniej w kraju (o 1,1% wobec 2,9%) i ukształtowało się na poziomie 3194 zł (o 16,8% poniżej przeciętnego wynagrodzenia w kraju).

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1675 zł, a rolników indywidualnych – 1095 zł (odpowiednio 87,2% i 97,6% średniej w kraju).

W 2013 r. w województwie świętokrzyskim wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku był niższy niż przeciętnie o 0,1 p.proc. i wyniósł 0,8% (wobec 4,0% przed rokiem). Wzrost cen dotyczył większości grup towarów i usług, w tym w stopniu mniejszym niż średnio w kraju – żywności i napojów bezalkoholowych (1,6% wobec 2,0%), towarów i usług związanych z mieszkaniem (1,6% wobec 1,7%) oraz zdrowiem (1,4% wobec 1,8%). Spadek cen odzieży i obuwia oraz w zakresie transportu był głębszy niż przeciętnie w kraju.

W 2013 r. przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa świętokrzyskiego wytworzyły 2,0% (14 lokata) krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz 2,9% (11 lokata) produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu oraz spadek produkcji sprzedanej budownictwa.

W porównaniu z 2012 r. obserwowano gorsze efekty budownictwa mieszkaniowego. Liczba **oddanych do użytkowania mieszkań** spadła w skali roku o 7,0% (wobec 4,9% w kraju) do 2,9 tys., co stanowiło 2,0% mieszkań oddanych w kraju. Zmniejszyła się zarówno liczba mieszkań oddanych w budownictwie indywidualnym do 2,4 tys. (tj. 82,6% oddanych w województwie mieszkań do użytkowania), jak i przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (spadek o 24,4% do 0,4 tys.). W 2013 r. w województwie nie oddano do użytkowania mieszkań spółdzielczych. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 119,2 m² i była o 14,7 m² większa od średniej w kraju.

Badane przedsiębiorstwa województwa świętokrzyskiego w 2013 r. uzyskały słabsze **wyniki finansowe** niż w roku poprzednim. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe pogorszyły się w skali roku i były najmniej korzystne w kraju. Obniżył się wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 3,4% do 2,6%), netto (z 2,9% do 2,2%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 3,9% do 2,5%). Pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów – z 96,6% do 97,4%. Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 79,3%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 78,5% (wobec odpowiednio 79,0% i 80,2% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach były o 15,6% niższe niż w roku poprzednim (wobec wzrostu przeciętnie o 4,4%) i wyniosły 1493,3 mln zł, co stanowiło 1,4% nakładów w kraju. Spadek nakładów inwestycyjnych w skali roku odnotowano w transporcie, gospodarce magazynowej oraz w przemyśle (odpowiednio o – 30,5% i 24,7%). Nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia stanowiły 64,2% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 483,0 tys. ha (o 1,4% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 84,6% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) w województwie kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	235,5	105,6	3,5	670,1	104,2	2,8	28,5	99,0	79,4
Rzepak i rzepik	9,4	112,3	1,0	21,8	108,0	0,8	23,3	96,3	82,9
Ziemniaki ^c	17,3	83,9	5,0	291,3	71,0	4,0	169	84,9	93,4
Buraki cukrowe	4,4	151,4	2,3	248,7	146,2	2,3	564	96,6	103,1

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych udział województwa świętokrzyskiego w krajowej produkcji buraków cukrowych wyniósł 2,3% (10 lokata), ziemniaków – 4,0% (11 lokata), zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi

- 2,8% (13 lokata) oraz rzepaku i rzepiku - 0,8% (15 lokata). Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przed rokiem oraz mniejsze niż średnio w kraju (z wyjątkiem buraków cukrowych).

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (stan w końcu listopada) wynosiło 218,8 tys. szt. (tj. 2,0% krajowego pogłowia trzody chlewnej), a bydła i owiec (stan w grudniu) - odpowiednio: 157,6 tys. szt. (2,8%) i 2,9 tys. szt. (1,3%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej o 1,2% i bydła - o 3,3% (wobec wzrostu w kraju o 1,4%), natomiast pogłowie owiec wzrosło o 26,2%. W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych obsada trzody chlewnej wyniosła 44,3 szt. (9 lokata), wobec 76,3 szt. w kraju, bydła - 31,9 szt. (7 lokata), wobec 38,8 szt., a owiec - 0,6 szt. (14 lokata), wobec 1,5 szt.

W województwie świętokrzyskim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, notowano spadek (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej i końcowej produkcji rolniczej wyniósł po 3,3%, a towarowej - 3,0%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 0,4% wyższa niż średnia w kraju.

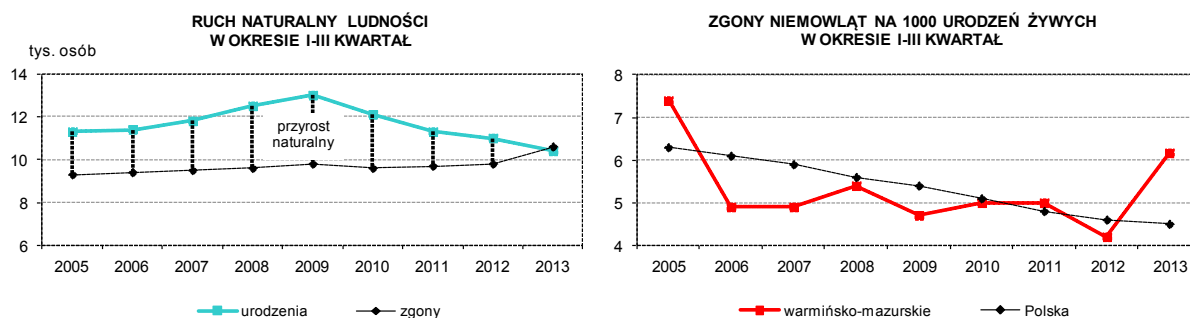
WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE

Podregiony	-	3
Powiaty	-	19
Miasta na prawach powiatu	-	2
Miasta ogółem	-	49
Gminy	-	116

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	24,2 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	1,5 mln mieszkańców
	4 lokata		12 lokata
	7,7% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 60 osób na 1 km ² (15 lokata)

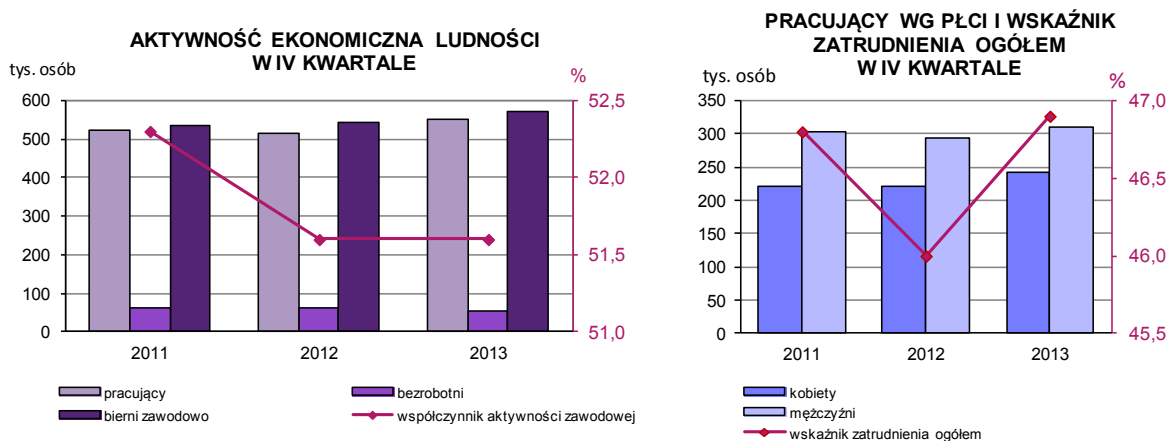
W 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim, kolejny rok z kolei, notowano spadek liczby **ludności** (według stanu w końcu września), na co duży wpływ miała mniejsza niż w analogicznym okresie 2012 r. liczba urodzeń żywych (o 5,8%), większa liczba zgonów (o 7,7%) oraz ujemne saldo migracji. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 ludności w omawianym okresie obniżył się z 1,1 do minus 0,2 (najbardziej w kraju). Współczynnik urodzeń żywych w skali roku spadł z 10,1‰ do 9,6‰, a współczynnik zgonów ogółem wzrósł z 9,0‰ do 9,8‰ (największy wzrost w kraju). Liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych była najwyższa w kraju i wyniosła 6,2 wobec 4,5 średnio w kraju. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności pozostało ujemne i wyniosło minus 2,6 (wobec minus 1,8 przed rokiem i minus 0,6 średnio w kraju).

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 608 tys. i była o 5,2% wyższa niż przed rokiem (największy wzrost w kraju). **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na poziomie sprzed roku – 51,6%, przy średniej dla kraju na poziomie 56,1%.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 552 tys. i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. zwiększyła się o 7,2% (największy wzrost w kraju). Liczba pracujących kobiet wzrosła o 9,5%, a mężczyźni – o 5,5%. Kobiety stanowiły 44,0% ogółu pracujących.

Wskaźnik zatrudnienia w skali roku wzrósł o 0,9 p.proc i w IV kwartale 2013 r. wyniósł 46,9% (najniższy w kraju), przy czym na wsi wzrósł o 2,7 p.proc. do 45,6%, a w mieście obniżył się o 0,4 p.proc. do 47,6%.

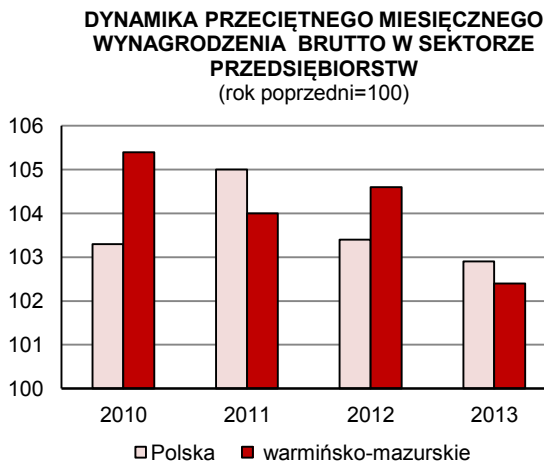
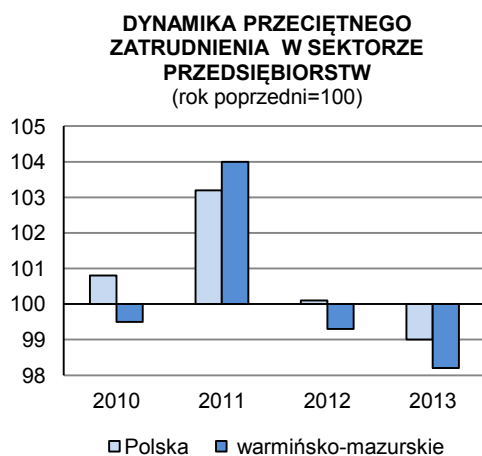
Liczba osób **bezrobotnych** w IV kwartale 2013 r. ukształtowała się na poziomie 56 tys. i w ujęciu rocznym była niższa o 11,1%. Liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 16,7%, a mężczyźni – o 3,0%. Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 25,0% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,8% w kraju) i w skali roku ich udział zwiększył się o 1,2 p.proc.

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. wyniosła 9,2% i w stosunku do analogicznego okresu 2012 r. zmniejszyła się o 1,7 p.proc., przy czym stopa bezrobocia kobiet obniżyła się o 2,6 p.proc. do 9,3%, a mężczyźni – o 0,7 p.proc. do 9,4%). Wskaźnik ten był niższy w mieście (9,2%) niż na wsi (9,7%) i w skali roku obniżył się zarówno na wsi, jak i w mieście (odpowiednio o 2,6 p.proc. i o 0,9 p.proc.).

Liczba **biernych zawodowo** w województwie wynosiła 570 tys. osób, co stanowiło 48,4% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat (największy udział w kraju) i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. ich liczba zwiększyła się o 5,2%, przy wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej – na tym samym poziomie.

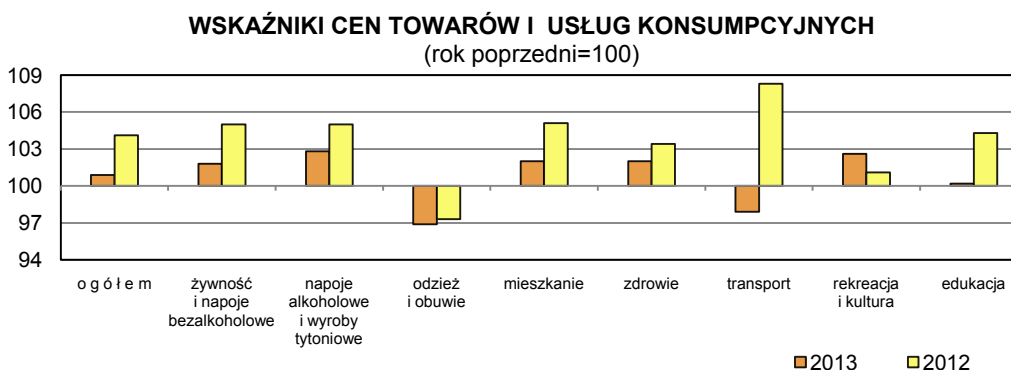
Relacja osób niepracujących do pracujących nieco polepszyła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadały 1134 osoby bierne zawodowo i bezrobotne (1175 przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. **przeciętne zatrudnienie** ukształtowało się na poziomie 136,4 tys. osób, tj. o 1,8% niższym niż w 2012 r. (wobec spadku w kraju o 1,0%). **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w województwie wyniosło 3049 zł (o 2,4% więcej niż przed rokiem) i było najniższe w kraju (79,5% średniego wynagrodzenia).

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1670 zł (86,9% średniej krajowej), a rolników indywidualnych – 1128 zł (100,6% średniej krajowej).

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie warmińsko-mazurskim był na podobnym poziomie, jak średnio w kraju i wyniósł 0,9% (wobec 4,1% przed rokiem). Wzrosły ceny większości grup towarów i usług, w tym w stopniu wyższym niż przeciętnie w kraju – w zakresie mieszkania oraz zdrowia (po 2,0%, wobec wzrostu odpowiednio 1,7% i 1,8%) oraz opłaty w zakresie edukacji (o 0,2%, wobec spadku przeciętnie 0,3%). Ceny w zakresie transportu obniżono bardziej niż średnio w kraju.

Województwo warmińsko-mazurskie w 2013 r. wytworzyło 2,4% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 1,8% produkcji sprzedanej **budownictwa**. Zarówno produkcja sprzedana przemysłu, jak i budownictwa ukształtowały się na poziomie niższym od uzyskanego rok wcześniej (odpowiednio 1,1% i 15,9%), przy czym spadek produkcji sprzedanej budownictwa był – po woj. mazowieckim – najgłębszy w kraju.

W 2013 r. w województwie **oddano do użytkowania** 4,8 tys. **mieszkań**, co stanowiło 3,3% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W porównaniu z 2012 r. odnotowano spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania o 12,8%, wobec spadku o 4,9% średnio w kraju. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 97,8 m² (wobec 104,5 m² w kraju).

Badane przedsiębiorstwa województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 r. w porównaniu z 2012 r. uzyskały znaczną poprawę **wyników finansowych**. Korzystniejsze były też podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Odnotowano polepszenie wskaźnika poziomu kosztów z 97,1% do 95,9%. Wzrósł wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 2,9% do 4,0%), jak i netto (z 2,3% do 3,4%). Uzyskano wyższy poziom wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 3,5% do 4,4%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 82,8%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wynosił 80,8% (wobec odpowiednio 77,8% i 87,8% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** badanych przedsiębiorstw województwa były jednymi z najniższych w kraju i wyniosły 1037,2 mln zł, co stanowiło 1,0% wartości krajowej. W ujęciu rocznym odnotowano spadek nakładów o 8,3% (wobec wzrostu w kraju o 4,4%). W strukturze nakładów inwestycyjnych według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (86,8% ogółu nakładów w województwie). Największe nakłady inwestycyjne na środki trwałe poniesiono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (57,6%).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 983,0 tys. ha (o 0,6% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 87,8% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	365,0	94,5	5,4	1439,6	97,3	6,0	39,4	102,9	109,7
Rzepak i rzepik	70,4	100,4	7,6	191,8	105,2	7,4	27,3	105,0	97,2
Ziemniaki ^c	13,3	130,1	3,8	280,5	132,9	3,9	211	101,9	124,9
Buraki cukrowe	2,8	86,1	1,4	139,8	82,9	1,3	505	96,2	92,3

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

W 2013 r. województwo zajmowało 7 lokatę w kraju pod względem areału uprawy rzepaku i rzepiku (7,6% krajowej powierzchni uprawy). Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi stanowiły 6,0% produkcji krajowej, rzepaku i rzepiku – 7,4%, ziemniaków – 3,9%, buraków cukrowych – 1,3%. W 2013 r. uzyskane plony z 1 ha ziemniaków oraz zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi były wyższe niż przeciętnie w kraju (odpowiednio o 24,9% i 9,7%).

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (stan w końcu listopada) wynosiło 494,9 tys. szt. (tj. 4,5% krajowego pogłowia trzody chlewnej), a bydła i owiec (stan w grudniu) – odpowiednio: 428,4 tys. szt. (7,7%) i 10,5 tys. szt. (4,7%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej o 8,2% i bydła o 1,5%, natomiast pogłowie owiec wzrosło o 21,8%. W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych obsada trzody chlewnej (49,8 szt., wobec 76,3 szt. średnio w kraju) lokowała województwo na 8 pozycji w kraju, bydła (43,1 szt., wobec 38,8 szt.) – 6 pozycji, a owiec (1,1 szt., wobec 1,5 szt.) – na 10 miejscu w kraju.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej i końcowej produkcji rolniczej wyniósł po 5,8%, a towarowej – 5,9%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 16,8% niższa niż średnia w kraju.

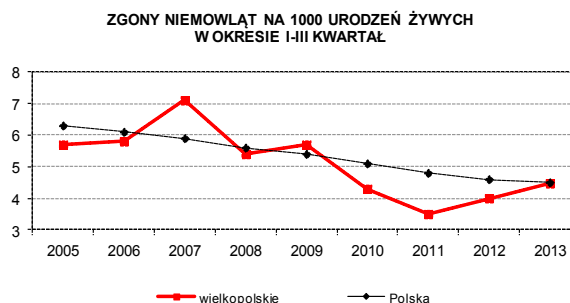
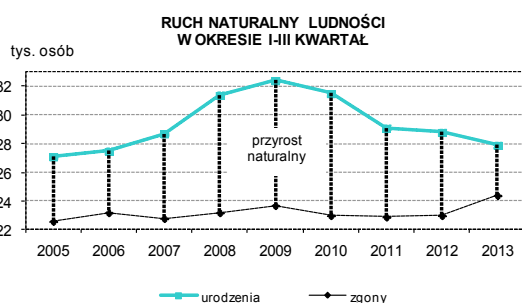
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

Podregiony	-	6
Powiaty	-	31
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	110
Gminy	-	226

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	29,8 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	3,5 mln mieszkańców
	2 lokata		3 lokata
	9,5% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 116 osób na 1 km ² (9 lokata)

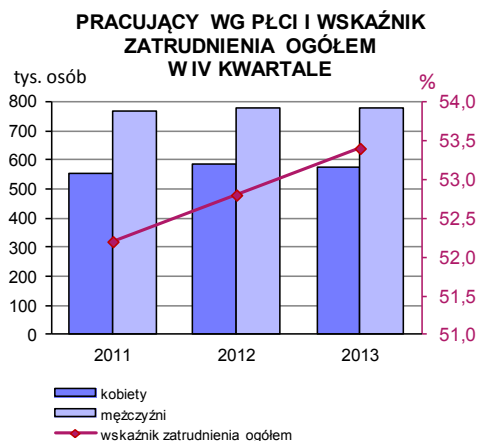
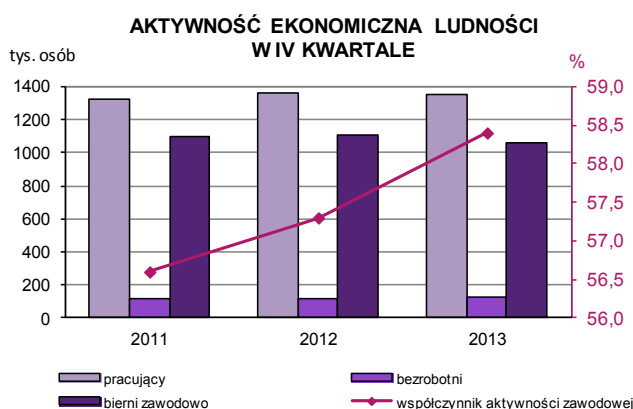
Liczba **ludności** województwa wielkopolskiego w okresie I-III kwartał 2013 r. zwiększyła się w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. o 4,2 tys. osób. Współczynnik przyrostu naturalnego (1,4‰), mimo spadku w skali roku o 0,8 pkt był najwyższy w kraju (po woj. pomorskim). Województwo nadal cechuje się najwyższą w kraju liczbą urodzeń żywych na 1000 ludności (10,8 wobec 9,8 w kraju) i jedną z niższych liczbą zgonów (9,4 wobec 10,1 w kraju). Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały przeliczone na 1000 ludności było dodatnie i wyniosło 0,1 (wobec 0,2 w roku poprzednim i minus 0,6 w kraju). Województwo drugi rok z rzędu notuje pogorszenie współczynnika zgonów niemowląt w przeliczeniu na 1000 urodzeń żywych (z 4,0‰ w końcu września 2012 r. do 4,5‰ w tym samym okresie 2013 r.).

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r. w województwie wielkopolskim wyniosła 1480 tys. i była o 0,2% większa niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na poziomie wyższym niż średnio w kraju i wyniósł 58,4% (wzrost o 1,1 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.).

Liczba osób **pracujących** wyniosła 1353 tys. i zmniejszyła się o 0,7% w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. W większym stopniu spadła liczba pracujących kobiet (o 1,5%) niż mężczyzn (o 0,3%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. wyniósł 53,4% i był o 0,6 p.proc. wyższy niż przed rokiem; wzrost odnotowano na wsi (o 2,1 p.proc. do 55,4%), natomiast w mieście – spadek (o 0,8 p.proc. do 51,6%).

W IV kwartale 2013 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 127 tys., a w ujęciu rocznym w województwie odnotowano największy w kraju wzrost – o 11,4%. Zwiększyła się liczba bezrobotnych kobiet, natomiast liczba bezrobotnych mężczyzn – pozostała na poziomie sprzed roku. Udział osób w wieku poniżej 25 lat należał do najwyższych w kraju i wyniósł 26,8% wszystkich bezrobotnych, przy czym w odniesieniu do roku poprzedniego zmniejszył się o 3,0 p.proc. (w kraju o 0,6 p.proc.).

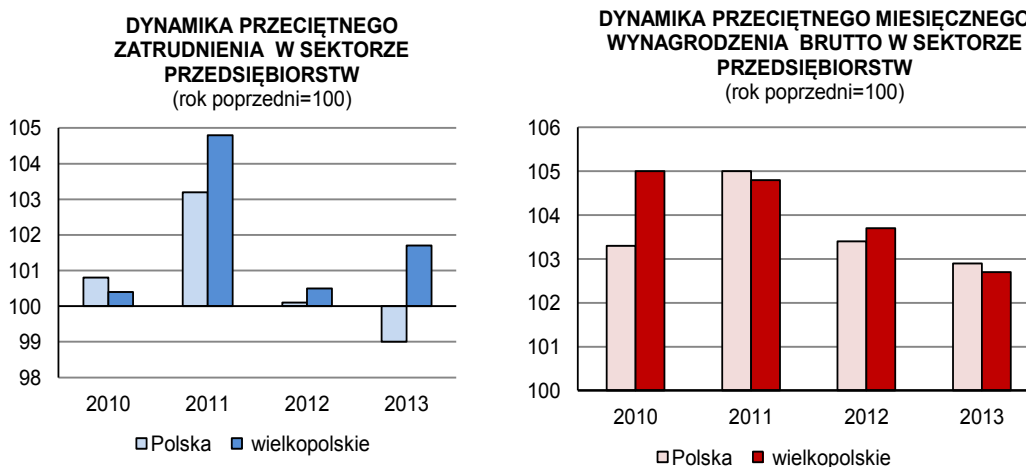
W IV kwartale 2013 r. w województwie wielkopolskim **stopa bezrobocia** według BAEL wyniosła 8,6%. W skali roku odnotowano pogorszenie wskaźnika (wzrost o 0,9 p.proc., wobec spadku w kraju o 0,3 p.proc.). Wskaźnik ten był niższy na wsi (7,3%) niż w mieście (9,6%), przy czym na wsi odnotowano spadek stopy bezrobocia (o 0,2 p.proc.), natomiast w mieście wystąpił wzrost (o 1,7 p.proc.). Stopa bezrobocia mężczyzn pozostała na poziomie sprzed roku (6,2% i nadal była najniższa w kraju), przy wzroście stopy bezrobocia dla kobiet o 2,0 p.proc. do 11,7%.

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 1055 tys. osób, co stanowiło 41,6% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat i w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku ich liczba zmniejszyła się o 4,3% (najgłębszy spadek w kraju), przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 1,7%.

Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadały 874 osoby bierne zawodowo i bezrobotne (893 przed rokiem).

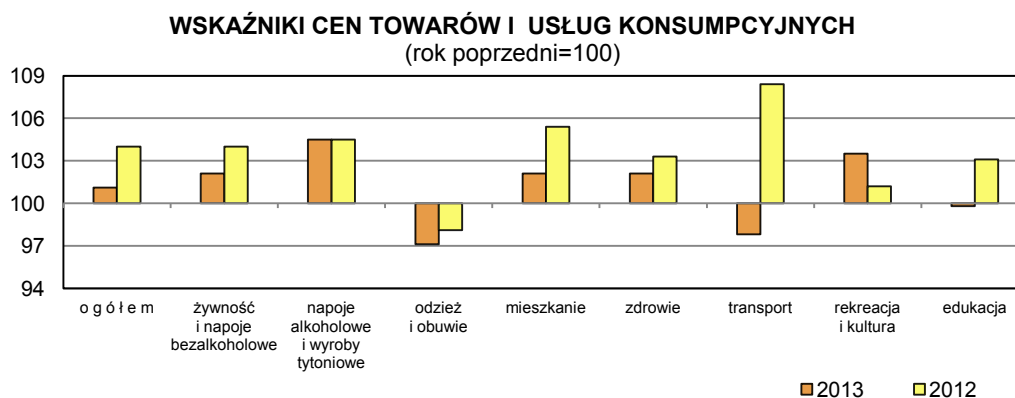

W sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 607,3 tys. osób (tj. 11,1% zatrudnionych w kraju). W porównaniu z 2012 r. wielkopolskie odnotowało wzrost zatrudnienia o 1,7% i był to jeden z dwóch odnotowanych wzrostów (obok zachodniopomorskiego, gdzie zatrudnienie wzrosło o 0,4%). **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3504 zł i było niższe o 8,7% od średniego wynagrodzenia w kraju.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1771 zł (o 7,8% mniej niż średnio w kraju), a rolników indywidualnych – 1112 zł (o 0,8% mniej od średniej krajowej).

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie wielkopolskim był wyższy niż średnio w kraju o 0,2 p.proc. i wyniósł 1,1% (wobec 4,0% przed rokiem). Wzrost cen notowano w większości grup towarów i usług, w tym najwyższy w kraju – napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (podobnie, jak w województwie kujawsko-pomorskim – 4,5%, wobec 3,5%) W większym stopniu niż przeciętnie wzrosły również ceny w zakresie rekreacji i kultury (o 3,5% wobec 2,8%) oraz mieszkania, zdrowia, żywności i napojów bezalkoholowych (po 2,1% wobec odpowiednio: 1,7%, 1,8% i 2,0%). Spadek cen odzieży i obuwia był mniejszy niż średnio w kraju.

Województwo wielkopolskie w 2013 r. wytworzyło 11,1% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 10,1% produkcji sprzedanej **budownictwa**, co lokowało województwo w obu przypadkach na 3 pozycji w kraju.

W 2013 r. w województwie wielkopolskim **oddano do użytkowania** 13,7 tys. **mieszkań**, co stanowiło 9,4% mieszkań w kraju. W porównaniu z 2012 r. odnotowano spadek liczby mieszkań o 7,6% (wobec 4,9% w kraju). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania była wyższa niż średnio w kraju (111,9 m² wobec 104,5 m²).

W 2013 r. badane przedsiębiorstwa województwa wielkopolskiego uzyskały znacznie lepsze **wyniki finansowe** niż w roku poprzednim. Korzystniejsze były też podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Polepszył się wskaźnik poziomu kosztów – z 96,2% do 94,9%. Odnotowano wzrost wskaźnika rentowności obrotu brutto (z 3,8% do 5,1%), netto (z 3,0% do 4,4%) oraz wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,7% do 5,2%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 82,4%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 90,2% (wobec odpowiednio 79,1% i 91,2% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** w przedsiębiorstwach województwa wielkopolskiego wyniosły 8941,5 mln zł co stanowiło 8,6% wartości krajowej. Po trzech latach wzrostu nakładów inwestycyjnych, w 2013 r. odnotowano spadek o 4,1%. Według sekcji PKD największy udział w nakładach inwestycyjnych miał przemysł (63,1%), oraz handel i naprawa pojazdów samochodowych z najwyższym udziałem w kraju równym 25,4%. Nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia stanowiły 52,9%, a na budynki i budowle – 40,5% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 1722,8 tys. ha (o 3,2% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 90,4% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	931,2	99,3	13,8	3640,7	107,7	15,0	39,1	108,6	108,9
Rzepak i rzepik	106,3	122,9	11,6	345,5	169,5	13,4	32,5	137,7	115,7
Ziemniaki ^c	33,6	82,9	9,7	833,6	75,4	11,5	248	90,8	117,5
Buraki cukrowe	41,5	88,6	21,4	2302,5	81,0	21,7	555	91,4	101,5

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2013 r. w województwie wielkopolskim odnotowano największą w kraju powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi

(13,8% krajowej uprawy) oraz buraków cukrowych (21,4%). Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (11,6%) lokowała województwo na 2 pozycji w kraju, a ziemniaków (9,7%) – na 3. Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2013 r. zbiory buraków cukrowych stanowiły 21,7%, zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 15,0% produkcji krajowej (w obydwu wypadkach 1 lokata w kraju), ziemniaków – 11,5% (2 lokata), a rzepaku i rzepiku – 13,4% (3 lokata). Uzyskane plony z 1 ha były wyższe niż przeciętnie w kraju.

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (stan w końcu listopada) wynosiło 3938,2 tys. szt. (35,8% krajowego pogłowia trzody chlewnej – 1 lokata w kraju), a bydła i owiec (stan w grudniu) – odpowiednio: 861,9 tys. szt. (15,4% – 3 lokata) i 19,8 tys. szt. (8,9% – 2 lokata). W skali roku odnotowano wzrost pogłowia trzody chlewnej o 6,0% (w kraju spadek o 1,2%) i owiec o 5,6% (w kraju wzrost o 2,1%). Natomiast pogłowie bydła pozostało na poziomie sprzed roku, wobec wzrostu w kraju średnio o 1,4%. W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych obsada trzody chlewnej była najwyższa w kraju (227,2 szt., wobec 76,3 średnio w kraju), a obsada bydła (49,7 szt., wobec 38,8 szt.) lokowała województwo na 3 miejscu. Obsada owiec wyniosła 1,1 szt., wobec 1,5 szt. średnio w kraju (7 lokata).

W województwie wielkopolskim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 16,2%, końcowej – 16,4% i towarowej – 16,7%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była najwyższa w kraju (o 36,3% wyższa od przeciętnej w kraju).

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

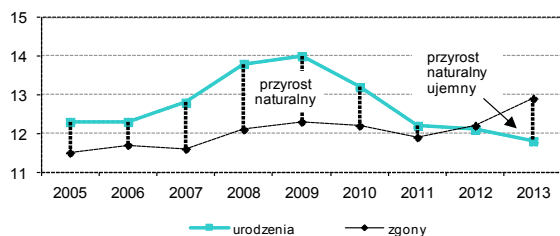

Podregiony	-	4
Powiaty	-	18
Miasta na prawach powiatu	-	3
Miasta ogółem	-	65
Gminy	-	114

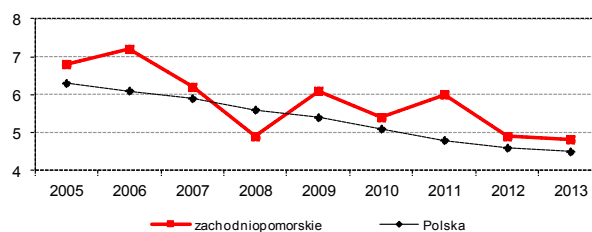
Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	22,9 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2012 r.)	1,7 mln mieszkańców
	5 lokata		11 lokata
	7,3% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 75 osób na 1 km ² (13 lokata)

Liczba **ludności** województwa zachodniopomorskiego w końcu września 2013 r. nieznacznie zmniejszyła się w skali roku. W okresie I-III kwartał 2013 r. w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. odnotowano spadek liczby urodzeń żywych (o 2,3%), przy jednoczesnym wzroście liczby zgonów (o 5,7%), co spowodowało ubytek naturalny ludności (w przeliczeniu na 1000 ludności – minus 0,8‰ wobec minus 0,1‰ w roku poprzednim). Współczynnik urodzeń żywych ukształtował się na poziomie 9,2‰ – obniżył się o 0,2 pkt w skali roku i chociaż był to najmniejszy spadek wśród województw, nadal współczynnik był niższy niż średnio w kraju (9,8‰); współczynnik zgonów natomiast – zbliżony do średniej w kraju (10,0‰ wobec 10,1‰) wzrósł o 0,6 pkt w stosunku do stanu sprzed roku. W rezultacie niekorzystnych zmian w ruchu naturalnym i ujemnego salda migracji na pobyt stały (minus 0,7 na 1000 ludności) ubytek rzeczywisty ludności pogłębił się blisko 3-krotnie i w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł minus 1,4‰ (w kraju minus 0,9‰). W ujęciu rocznym nieznacznie poprawił się wskaźnik zgonów niemowląt liczony na 1000 urodzeń żywych (4,8 wobec 4,9 w okresie I-III kwartał 2012 r.), choć nadal był wyższy niż przeciętnie w kraju (4,5).

**RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
W OKRESIE I-III KWARTAŁ**

**ZGONY NIEMOWLĄT NA 1000 URODZEŃ ŻYWYCH
W OKRESIE I-III KWARTAŁ**

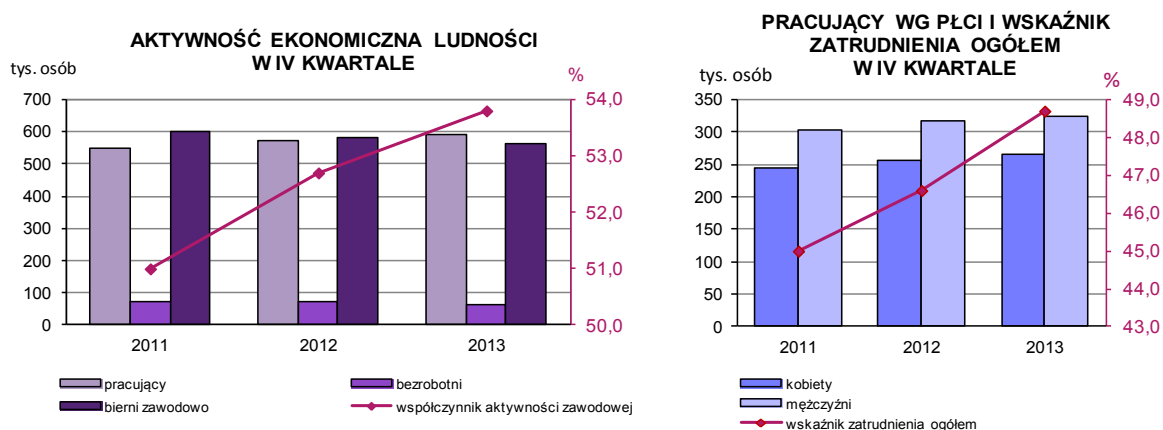

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2013 r.

w województwie zachodniopomorskim wyniosła 653 tys. i zwiększyła się o 0,6% w skali roku. **Współczynnik aktywności zawodowej** osiągnął wartość 53,8% (wzrost o 1,1 p.proc. w odniesieniu do IV kwartału 2012 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,1%.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 591 tys. i w porównaniu z IV kwartałem 2012 r. zwiększyła się o 3,0%. Wzrosła zarówno liczba pracujących kobiet (o 3,9%), jak i mężczyzn (o 2,5%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2013 r. wyniósł 48,7% i był o 2,1 p.proc. wyższy niż przed rokiem i był to najwyższy wzrost w kraju. Wzrost wskaźnika zanotowano zarówno na wsi (o 3,4 p.proc. do 48,8%), jak i w mieście (o 1,4 p.proc. do 48,6%).

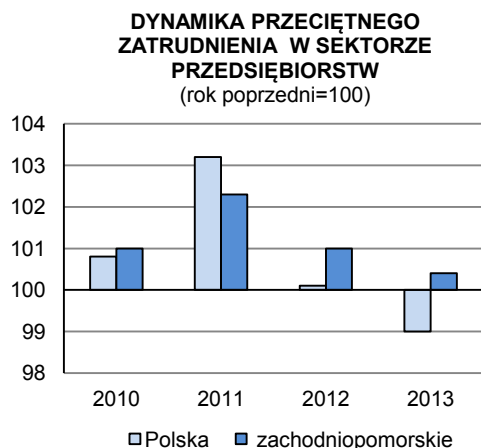
Liczba **bezrobotnych** w IV kwartale 2013 r. ukształtowała się na poziomie 62 tys. i w ujęciu rocznym spadła o 17,3%. Zmniejszyła się zarówno liczba bezrobotnych mężczyzn (o 19,0%), jak i kobiet (o 15,2%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 25,8% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,8% w kraju) i w skali roku ich udział wzrósł o 0,5 p.proc. (w kraju spadek średnio o 0,6 p.proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2013 r. wyniosła 9,5% i w skali roku zmniejszyła się o 2,1 p.proc. Wskaźnik ten był niższy w mieście (8,2%) niż na wsi (12,2%), przy czym w większym stopniu obniżył się na wsi (o 2,5 p.proc.) niż w mieście (spadek o 1,7 p.proc.). Odnotowano spadek stopy bezrobocia wśród mężczyzn (o 2,2 p.proc. do 9,5%) jak i wśród kobiet (o 1,8 p.proc. do 9,6%).

Populacja **biernych zawodowo** wyniosła 562 tys. osób, co stanowiło 46,3% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat i w porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba spadła o 3,6%, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 1,5%.

Relacja osób niepracujących do pracujących w województwie zachodniopomorskim poprawiła się w skali roku. W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadało 1056 osób biernych zawodowo i bezrobotnych (1146 przed rokiem).

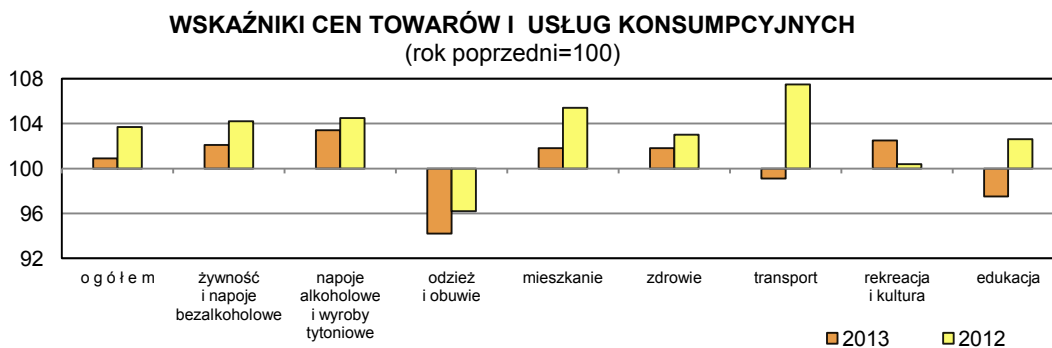
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wyniosło 166,4 tys. osób co stanowiło 3,0% zatrudnionych w kraju, a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3434 zł i było o 10,5% niższe od średniej krajowej.

W 2013 r. przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1794 zł (o 6,6% mniej niż przeciętnie w kraju),

a rolników indywidualnych 1205 zł (o 7,4% więcej od średniej krajowej).

W 2013 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku w województwie zachodniopomorskim był na poziomie średniej krajowej i wyniósł 0,9% (wobec 3,7% przed rokiem). Wzrosły ceny większości grup towarów i usług, w tym w stopniu wyższym niż przeciętnie w kraju – żywności i napojów bezalkoholowych (o 2,1% wobec 2,0%) oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem (o 1,8%, wobec 1,7%). Ceny odzieży i obuwia spadły bardziej niż przeciętnie, a opłaty w zakresie edukacji obniżyły się najbardziej w kraju.

Województwo zachodniopomorskie w 2013 r. wytworzyło 2,9% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 2,8% produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano największy w kraju wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (12,5%), natomiast głębszy niż średnio w Polsce spadek produkcji sprzedanej budownictwa (13,5%).

W 2013 r. w województwie zachodniopomorskim **oddano do użytkowania** 5,5 tys. **mieszkań**, co stanowiło 3,8% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. Efekty budownictwa mieszkaniowego w województwie pogorszyły się w stosunku do 2012 r. W skali roku wystąpił największy (po województwie łódzkim) spadek liczby oddanych mieszkań – o 22,2% (w kraju średnio o 4,9%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 103,2 m² (przy średniej krajowej 104,5 m²).

Badane przedsiębiorstwa województwa zachodniopomorskiego w 2013 r. uzyskały lepsze **wyniki finansowe** w porównaniu z 2012 r. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe uległy poprawie. Wzrósł wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 3,5% do 4,1%). Nieznacznie zwiększył się wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 3,8% do 3,9%) oraz netto (z 3,2% do 3,3%). Również nieco poprawił się wskaźnik poziomu kosztów (z 96,2% do 96,1%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 83,1%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 88,2% (wobec odpowiednio 79,7% i 87,1% w 2012 r.).

W 2013 r. **nakłady inwestycyjne** badanych przedsiębiorstw województwa zachodniopomorskiego wyniosły 3216,4 mln zł, co stanowiło 3,1% wartości krajowej. Po spadku w 2012 r., nakłady inwestycyjne w 2013 r. zwiększyły się – o 64,1% (wobec wzrostu w kraju o 4,4%). Nakłady na budynki i budowle stanowiły 48,6%, a na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 44,1% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe. Według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (73,8% ogółu nakładów poniesionych w województwie).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2013 r. (stan w czerwcu) wynosiła 782,6 tys. ha (o 3,7% mniej niż w 2012 r.) i stanowiła 92,3% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

W 2013 r. powierzchnia zasiewów, zbiory i plony wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2012= =100	Polska= =100	w tys. t	2012= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2012= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	354,5	91,3	5,3	1613,0	103,4	6,7	45,5	113,2	126,7
Rzepak i rzepik	103,7	97,1	11,3	325,1	105,4	12,6	31,4	108,7	111,7
Ziemniaki ^c	11,8	102,6	3,4	284,6	95,1	3,9	242	93,1	97,6
Buraki cukrowe	9,5	83,1	4,9	539,1	77,9	5,1	569	93,6	104,0

a Relacja do średniej krajowej. b Z mieszkankami zbożowymi. c Łącznie z ziemniakami z ogrodów przydomowych.

W 2013 r. w województwie zachodniopomorskim powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku stanowiła 11,3% krajowej powierzchni uprawy (4 lokata w kraju). Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych zbiory rzepaku i rzepiku w województwie

w 2013 r. stanowiły 12,6% produkcji krajowej (4 lokata w kraju), buraków cukrowych – 5,1% (6 lokata), zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 6,7% (7 lokata), a ziemniaków – 3,9% (13 lokata). Województwo zajmowało 2 lokatę w kraju pod względem uzyskanych plonów z 1 ha zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz buraków cukrowych.

Według wstępnych danych pogłowie trzody chlewnej w województwie w 2013 r. (stan w końcu listopada) wynosiło 270,6 tys. szt. (2,5% krajowego pogłowia trzody chlewnej), a bydła i owiec (stan w grudniu) – odpowiednio: 97,0 tys. szt. (1,7%) i 6,7 tys. szt. (3,0%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej o 8,2% (w kraju spadek o 1,2%), natomiast wzrost pogłowia bydła – o 1,3% i owiec – o 3,9% (wobec wzrostu średnio w kraju odpowiednio – o 1,4% i 2,1%). Obsada trzody chlewnej w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych wynosiła 34,1 szt. (wobec 76,3 szt. średnio w kraju), bydła – 12,2 szt. (wobec 38,8 szt.) i owiec – 0,8 szt. (wobec 1,5 szt.).

W województwie zachodniopomorskim w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 4,0%, końcowej – 4,1%, a towarowej – 4,3%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych osiągnęła jedną z niższych wartości w kraju (71,1% średniej krajowej).